

รายงาน

ของ

คณะกรรมการปฏิรูป
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร (รอบ ๒)
เรื่อง การปฏิรูปการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ด่วนที่สุด

(สำเนา)

ที่ (สปช) ๓๕๕๕/๒๕๕๘

สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ถนนอุทองใน ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กราบเรียน ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๗ /๒๕๕๗ วันอังคารที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายปราโมทย์ ไม้กลัด	ประธานกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ตรึงใจ บุรณสมภพ	รองประธานกรรมการ
๓. นางอรพินท์ วงศ์ชุมพิศ	รองประธานกรรมการ
๔. นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์	รองประธานกรรมการ
๕. นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	รองประธานกรรมการ
๖. นายสุวัช สิงห์พันธุ์	รองประธานกรรมการ
๗. นายเกษมสันต์ จิณณวาโส	รองประธานกรรมการ
๘. นายเกรียงไกร ภูมิเหล่าแจ้ง	กรรมการ
๙. นายจรัส สุทธิกุลบุตร	กรรมการ
๑๐. นายชาลี เอียดสกุล	กรรมการ
๑๑. นายณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา	กรรมการ
๑๒. นายดำรงดี พิเดช	กรรมการ
๑๓. นายเดชฤทธิ์ ปัญจะมูล	กรรมการ
๑๔. นายธวัช สุวฒิกุล	กรรมการ
๑๕. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	กรรมการ
๑๖. นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์	กรรมการ
๑๗. นายประทวน สุทธิอำนาจเดช	กรรมการ
๑๘. นายประเสริฐ ศัลย์วิวรรธน์	กรรมการ
๑๙. นายสยมพร ลิ้มไทย	กรรมการ
๒๐. นายอุทัย สอนหลักทรัพย์	กรรมการ
๒๑. นายธรรม์ อังรณาวาสวัสดิ์	โฆษกกรรมการ
๒๒. รองศาสตราจารย์ สุชาติ นวกวงษ์	เลขานุการคณะกรรมการ
๒๓. นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
๒๔. นางทิฆัมพร กองสอน	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมาธิการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาแนวทางการปฏิรูป วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร เรื่อง การปฏิรูปการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เสร็จแล้ว โดยได้นำหลักการเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องปฏิรูปเรื่องดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาเพื่อให้การปฏิรูปเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน ภายในกรอบระยะเวลาที่เหมาะสม ดังนี้

(๑) เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องปฏิรูป

ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งตกอยู่ในภาวะวิกฤต เนื่องจากแนวปะการังของไทยมีความเสียหายและเสื่อมโทรมอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ และทรัพยากรใต้ทะเล เช่น สัตว์ทะเลหายากมีการตายอย่างต่อเนื่อง หากปล่อยทิ้งไว้สัตว์เหล่านี้จะสูญพันธุ์ นอกจากนี้ ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งยังมีระดับความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นจะต้องเร่งหาแนวทางในการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อแก้ไขปัญหาโดยเร็ว

(๒) สิ่งที่ประชาชนจะได้รับหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูป

ประเทศไทยจะสามารถคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลเพื่อเป็นมรดกของลูกหลานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะสามารถใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างคุ้มค่าเหมาะสมต่อไป

(๓) กรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการปฏิรูปในแต่ละประเด็นปฏิรูป

(๓.๑) ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : กำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเล

- ผลักดันให้จัดทำร่างพระราชบัญญัติพื้นที่คุ้มครองทางทะเล พ.ศ. .... ภายใน ๒ ปี
- ผลักดันให้จัดทำกรอบการกำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและหลักเกณฑ์การแบ่งเขตพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางทะเล ภายใน ๒ ปี

(๓.๒) ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การปรับสมดุลการพัฒนาทะเลไทยตามแนวทางมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

- ปรับโครงสร้างคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็น “คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ” รวมทั้งผลักดันกฎหมาย เช่น ร่างพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. .... และปรับโครงสร้างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรักษาความมั่นคงทางทะเล เช่น การยกระดับ ศรชล. เพื่อให้มีส่วนช่วยในการวางยุทธศาสตร์ทางทะเลของชาติ ภายใน ๖ เดือน
- การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยว “สี่ททะเลไทย” และจัดทำแผนการจัดเขตการใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายใน ๑ ปี
- การส่งเสริมให้วิชาชีพวิทยาศาสตร์ทางทะเลได้รับความคุ้มครอง ภายใน ๑ ปี

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาและเสนอแนะ
แนวทางในการปฏิรูป วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร เรื่อง การปฏิรูปการจัดการ
ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) ปราโมทย์ ไม้กลัด

(นายปราโมทย์ ไม้กลัด)

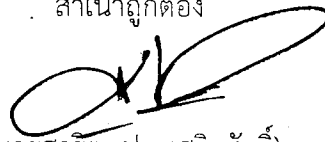
ประธานกรรมาธิการปฏิรูป
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักกรรมาธิการ ๓

โทรศัพท์. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๗๗

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๗๘

สำเนาถูกต้อง

(นายสาริต ประเสริฐศักดิ์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมาธิการ ๓

วรนาฏ/ร่าง

อมรรัตน์/พิมพ์

พิมพ์/ทาน

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานคณะกรรมการธิการ

๑

วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร

เรื่อง การปฏิรูปการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑. หลักการและเหตุผล

๑

๒. ประเด็นปฏิรูป

๑

๓. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์

๑

๔. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์

๑

๕. ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางดำเนินการ

๙

๖. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากข้อ ๕

๑๓

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์ในข้อ ๖

๑๔

ภาคผนวก

รายงานของคณะอนุกรรมการปฏิรูปการจัดการทรัพยากร

ทางทะเลและชายฝั่ง คณะกรรมการธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
เรื่อง
การปฏิรูปการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

---

๑. หลักการและเหตุผล

ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งตกอยู่ในภาวะวิกฤต เนื่องจากแนวปะการังของไทยมีความเสียหายและเสื่อมโทรม ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ยังมีระดับความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ทรัพยากรใต้ทะเล เช่น สัตว์ทะเลหายาก มีการตายอย่างต่อเนื่อง หากปล่อยทิ้งไว้สัตว์เหล่านี้อาจจะสูญพันธุ์ นอกจากนี้ ข้อมูลจากกรมทรัพยากรและชายฝั่ง แสดงให้เห็นว่าทรัพยากรทางทะเลมีการลดลงอย่างต่อเนื่อง แนวปะการังของประเทศไทยมีความเสียหายไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๔ สัตว์ทะเลหายากของไทยเสียชีวิตไม่ต่ำกว่าปีละ ๓๐๐ ตัว ด้วยสาเหตุต่าง ๆ เช่น การประมง ขยะทะเล ดังนั้น หากไม่มีการจัดการเปลี่ยนแปลงหรือปฏิรูปประการใด ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยจะไม่สามารถที่จะเป็นฐานในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าสืบต่อไปได้

๒. ประเด็นปฏิรูป

ประเด็นปฏิรูป คือ “การปฏิรูประบบการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- (๑) เพื่อสงวนรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้อยู่กับประเทศไทย
- (๒) เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างคุ้มค่าไม่สิ้นเปลือง
- (๓) เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่เสื่อมโทรมให้กลับมาตั่งเดิม

๓. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์

แยกตามผลสำเร็จของการดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ เริ่มเห็นผลเป็นรูปธรรม

ปฏิรูปอุทยานแห่งชาติทางทะเล

สนับสนุนการปฏิรูปอุทยานแห่งชาติทางทะเลทั้งระบบ ตั้งหน่วยบริหารที่ชัดเจนและแยกเป็นสัดส่วน แก้อักรบบเก็บค่าธรรมเนียมและการนำเงินกองทุนอุทยานไปใช้ จัดทำระบบตรวจสอบติดตามทรัพยากรทางทะเลและใช้เป็นตัวชี้วัดในการปฏิบัติหน้าที่ วางแผนรับมือกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน นำเสนอเขตอุทยานแห่งชาติในทะเลอันดามันเป็นเขตมรดกโลกขององค์การ UNESCO โดยผลักดันให้ปฏิรูปอุทยานแห่งชาติทางทะเลในส่วนกลไกภาครัฐ ภายใน ๑๒ เดือน และ ปฏิรูปกลไกต่อเนื่อง ภายใน ๒๔ เดือน

๓.๒ ภาครัฐกำลังดำเนินการ แต่ต้องมีการขับเคลื่อน

๓.๒.๑ แนวปะการังอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมระดับวิกฤต

สนับสนุนให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอคณะรัฐมนตรี ประกาศใช้มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ปะการังเป็นทรัพยากรที่อยู่ในขั้นวิกฤต ระบุพื้นที่วิกฤตและนำเสนอมาตรการต่าง ๆ ที่ใช้ในแต่ละพื้นที่ให้ชัดเจน โดยผลักดันให้เสนอมาตรการต่าง ๆ ต่อคณะรัฐมนตรี ภายใน ๖ เดือน และดำเนินการในพื้นที่และชี้วัดความสำเร็จ ภายใน ๒ ปี

๓.๒.๒ การบริหารจัดการสัตว์ทะเลหายากและเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

สนับสนุนให้ชาวประมงเป็นสัตว์สงวน ลำดับที่ ๑๖ พร้อมทั้งแผนการต่าง ๆ เพื่ออนุรักษ์ ช่วยเหลือ และพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น ศูนย์วิจัยและช่วยเหลือวาฬ พืชภัณฑ์วาฬ มูลนิธิ ตลอดจนแผนดูแลพื้นที่แหล่งอาศัย โดยผลักดันให้ชาวประมงเป็นสัตว์สงวน ภายใน ๖ เดือน และผลักดันให้จัดทำแผนปฏิบัติการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและแผนอนุรักษ์ชาวประมง ภายใน ๑๒ เดือน รวมทั้งสนับสนุนและผลักดันกระเบน กลุ่มแมนต้าให้เป็นสัตว์คุ้มครองตามกฎหมายหรืออาจเป็นสัตว์ห้ามทำการประมงด้วย ภายใน พ.ศ. ๒๕๕๘ นอกจากนี้ จะต้องติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายอย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นการล่าหรือมีชิ้นส่วนสัตว์ไว้ในครอบครอง

๓.๒.๓ การกีดเซาะชายฝั่งมีปัญหารุนแรง

ทำการศึกษาระบบชายฝั่งทั้งหมดเพื่อระบุพื้นที่ปัญหาโดยอ้างอิงกับข้อมูลวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเล ใช้เครื่องมือทางกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ในการแก้ปัญหา ประเมินคุณค่าและประเมินผลกระทบ EIA จากการก่อสร้างโดยละเอียด รื้อถอนสิ่งก่อสร้างหากจำเป็น และให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยผลักดันให้เริ่มดำเนินการในพื้นที่ตัวอย่าง ภายใน ๑ ปี และดำเนินการทั่วพื้นที่ชายฝั่งที่มีปัญหา ภายใน ๓ ปี

๓.๒.๔ การพัฒนาการท่องเที่ยวทางทะเลอย่างยั่งยืนและเป็นระบบ

ผลักดันให้จัดทำยุทธศาสตร์ในการแบ่งเขตใช้สอยประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เช่น ผลักดันการนำเสนอน้ำมันมรดกโลก จัดทำระบบดูแลความปลอดภัยและติดตามเรือท่องเที่ยวในภาพรวม การพัฒนาเทคโนโลยีดาวเทียมในการตรวจสอบและติดตาม เพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยตรวจสอบ ป้องกัน และปราบปรามการกระทำที่ผิดกฎหมาย รวมไปถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์ มีมาตรการควบคุมการท่องเที่ยวในพื้นที่บอบบาง เช่น มาตรการควบคุมกิจกรรมดำน้ำลึกแบบ SCUBA ในเขตอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งจะต้องมีการวางแผนใช้สถานภาพทรัพยากรเป็นตัวชี้วัดความยั่งยืนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยจะต้องผลักดันให้จัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ ภายใน ๖ เดือน และดำเนินการปฏิรูประบบบริหารจัดการตามยุทธศาสตร์ ภายใน ๒ ปี

๓.๓ ประเด็นที่ซับซ้อนและต้องขับเคลื่อนระยะยาว

๓.๓.๑ ทรัพยากรการประมงเสื่อมโทรม เกิดปัญหาความขัดแย้ง/เหลื่อมล้ำ

ผลักดันให้มีการควบคุมจำนวนเรือ ตีตกเทียม จัดทำระบบควบคุมตรวจสอบอย่างเคร่งครัด จำนวนอวนรุนอวนลากให้หมดไป ศึกษาประเด็นเปิดเสรีปลาปันเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์ ระบุการประมงอื่น ๆ ที่ทำลายทรัพยากรและจัดการกับปัญหา โดยผลักดันให้มีการจัดระเบียบการประมง ภายใน ๒ ปี และลดจำนวนอวนรุนอวนลากให้หมดไป ภายใน ๕ ปี

๓.๓.๒ การพัฒนาท่าเรือในรูปแบบต่าง ๆ

ผลักดันให้จัดทำระบบ SEA โดยปรับปรุงกฎหมายของสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ให้เพิ่มในส่วนของสิ่งแวดล้อม จัดทำระบบ EIA และระบบตรวจสอบ ME&A ที่มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้อง ภายใน ๑ ปี และเกิดผลที่ชัดเจนในการวางยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาและสิ่งแวดล้อมทางทะเล ภายใน ๒ ปี

๓.๓.๓ สี่เกาะสุดวิฤต

ผลักดันให้มีการจัดทำ “ผังเมืองเฉพาะ” บนเกาะพีพี เกาะหลีเป๊ะ เกาะเสม็ด และเกาะเต่า ถูกใช้ประโยชน์อย่างไม่เป็นระบบและไม่มีการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากไม่มีการวางแผนการใช้พื้นที่และไม่มีการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม จึงเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เช่น น้ำเสีย ขยะ ผังเมือง ท่าเรือ เป็นต้น เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าว มีความสำคัญต่อระบบนิเวศทางทะเลเป็นอย่างมาก และควรพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ซึ่งความเจริญเติบโตที่จะเข้ามาพร้อมกับการท่องเที่ยว นั้น อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากร จึงควรกำหนดให้เป็นพื้นที่พิเศษที่ต้องมีการวางระบบผังเมืองเฉพาะ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งปกป้องและดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลบนเกาะดังกล่าวให้คงอยู่ต่อไป โดยผลักดันให้มีการจัดทำผังเมืองเฉพาะบนเกาะพีพี เกาะหลีเป๊ะ เกาะเสม็ด และเกาะเต่า ภายใน ๒ ปี

๓.๓.๔ การบำบัดน้ำเสียและการจัดการขยะในทะเล

(๑) ปฏิรูประบบบำบัดน้ำเสียตามแหล่งชุมชนท่องเที่ยวขนาดใหญ่ เช่น ป่าตอง อ่าวนาง เกาะพีพี ฯลฯ โดยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบให้พอเพียงต่อการรองรับ ปรับปรุงระบบตรวจสอบมลพิษและของเสียตามชายฝั่งให้มีมาตรฐาน เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละแห่ง มีกลไกในการจัดการกับปัญหาที่ชัดเจน จับใจ และสามารถแก้ปัญหาในทางปฏิบัติ โดยผลักดันให้วางยุทธศาสตร์ด้านการดูแลน้ำเสียอย่างเป็นระบบพร้อมมาตรการในพื้นที่ และปรับปรุงกลไกและโครงสร้างของหน่วยงานควบคุมดูแล ภายใน ๑ ปี รวมทั้งสามารถปรับปรุงระบบจัดการน้ำเสียในพื้นที่ตัวอย่างได้ ภายใน ๓ ปี

(๒) ขยะมาจากแผ่นดินและแม่น้ำ เกิดขึ้นในทะเลเพียงบางส่วน ต้องจัดการปัญหาขยะบนแผ่นดินให้ได้ วางแนวทางในการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยวตามเกาะและอุทยานแห่งชาติทางทะเลให้ชัดเจน โดยผลักดันให้มียุทธศาสตร์ในการกำจัดขยะที่สามารถดำเนินการได้จริง ภายใน ๑ ปี และดำเนินการทดสอบพื้นที่ต้นแบบและตรวจสอบติดตามขยะในทะเล ภายใน ๓ ปี

๓.๓.๕ การเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผลักดันให้กระทรวงศึกษาเพิ่มเรื่องทะเลที่ชัดเจนและถูกต้อง เพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานด้านพิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ทางทะเล จัดกิจกรรมสนับสนุนเยาวชนและประชาชนเรียนรู้และมีส่วนร่วมเรื่องทะเล เพิ่มความสนับสนุนต่อแหล่งเรียนรู้เดิมโดยกำหนดตัวชี้วัดจากจำนวนคนเยี่ยมชม เช่น พิพิธภัณฑสถานชาติ (รังสิต) บางแสน สัตหีบ ภูเก็ต ฯลฯ สนับสนุนการรวมเครือข่ายทางวิชาการของบุคลากรในกิจการที่เกี่ยวข้องกับทะเล โดยพัฒนาหลักสูตรของกระทรวงศึกษาและมีแนวทางสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ทางทะเลอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใน ๑ ปี รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายและกลไกในการขับเคลื่อนการรวมกลุ่มของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทะเล เพื่อเสริมให้เข้มแข็ง ภายใน ๑ ปี

๔. ข้อเสนอประเด็นการปฏิรูปและกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการปฏิรูปในแต่ละประเด็นปฏิรูป

๔.๑ ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : กำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเล

ประเทศไทยยังขาดการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเลอย่างเป็นระบบ ทำให้ไม่สามารถวางยุทธศาสตร์ในการพัฒนาอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้

(๑) ผลักดันให้จัดทำร่างพระราชบัญญัติพื้นที่คุ้มครองทางทะเล พ.ศ. .... ภายใน ๒ ปี

(๒) ผลักดันให้จัดทำกรอบการกำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและหลักเกณฑ์การแบ่งเขตพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางทะเล ภายใน ๒ ปี

๔.๒ ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การปรับสมดุลการพัฒนาทะเลไทยตามแนวทางมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลมีมูลค่ามหาศาล แต่ยังไม่ปราศจากการจัดการแบบบูรณาการร่วมกัน การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับทะเลยังเน้นในเรื่องความมั่นคงและความมั่งคั่ง แต่ยังไม่มีความยั่งยืนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ยังไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวซึ่งเป็นรายได้หลักของประเทศไทย ทำให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ประเทศควรจะได้รับนั้นน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ไม่คุ้มค่ากับทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลที่สูญเสียหรือเสื่อมโทรมลงอย่างเห็นได้ชัด

(๑) ปรับโครงสร้างคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็น “คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ” รวมทั้งผลักดันกฎหมาย เช่น ร่างพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. .... และปรับโครงสร้างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรักษาความมั่นคงทางทะเล เช่น การยกระดับ ศรชล. เพื่อให้มีส่วนร่วมช่วยในการวางยุทธศาสตร์ทางทะเลของชาติ ภายใน ๖ เดือน

(๒) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยว “สี่ท่ทะเลไทย” และจัดทำแผนการจัดการใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายใน ๑ ปี

(๓) การส่งเสริมให้วิชาชีพวิทยาศาสตร์ทางทะเลได้รับความคุ้มครอง ภายใน ๑ ปี

๕. สิ่งที่ประชาชนจะได้รับหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูป

ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากร ทำให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและลดความขัดแย้งในการแย่งชิงทรัพยากรทางทะเล อีกทั้งจะสามารถใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างคุ้มค่าเหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อสูญเสียความสมดุลในระบบนิเวศชายฝั่ง ประเทศไทยและประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศหรือใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง รวมทั้งประเทศไทยจะสามารถคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลเพื่อเป็นมรดกของลูกหลานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รายงาน

คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร

เรื่อง การปฏิรูปการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑. หลักการและเหตุผล

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีปัญหาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในเรื่องของทรัพยากรบนแผ่นดินและทรัพยากรในทะเล ในส่วนทรัพยากรทะเล ข้อมูลจากกรมทรัพยากรและชายฝั่ง แสดงให้เห็นว่าทรัพยากรทางทะเลมีการลดลงอย่างต่อเนื่อง แนวปะการังของประเทศไทยมีความเสียหายไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๕ สัตว์ทะเลหายากของประเทศไทยเสียชีวิตไม่ต่ำกว่าปีละ ๓๐๐ ตัว ด้วยสาเหตุต่าง ๆ เช่น การประมง ขยะทะเล ดังนั้น หากไม่มีการจัดการเปลี่ยนแปลงหรือปฏิรูปประการใด ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยจะไม่สามารถที่จะเป็นฐานในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าสืบต่อไปได้

คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ จึงได้มีมติตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยมีองค์ประกอบเป็นอนุกรรมการจำนวน ๑๕ ท่าน โดยแต่งตั้งจากสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ฯลฯ และนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ฯลฯ ซึ่งครอบคลุมในพื้นที่ต่าง ๆ ที่อยู่ตามชายฝั่งทะเลไทย

๒. ประเด็นปฏิรูป

ประเด็นปฏิรูป คือ “การปฏิรูประบบการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- ๑) เพื่อสงวนรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้อยู่กับประเทศไทย
- ๒) เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างคุ้มค่าไม่สิ้นเปลือง
- ๓) เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่เสื่อมโทรมให้กลับมาดีดังเดิม

๓. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์

กำหนดแนวทางในการปฏิรูปเป็น ๕ ขั้นตอน ได้แก่

- ๑) กำหนดประเด็นปัญหาวิกฤต
- ๒) ประชุมระดมความคิดร่วมกับภาครัฐและผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดสัมมนาแบบต่าง ๆ
- ๓) ลงพื้นที่เพื่อจัดทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ๔) กำหนดกลไกในการปฏิรูปให้ชัดเจนและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล
- ๕) ขับเคลื่อนผ่านกลไกต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ประชาชน และสื่อมวลชน

๔. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์

ดำเนินวิเคราะห์ปัญหา และดำเนินการปฏิรูปในแต่ละประเด็นไปส่วนหนึ่งแล้ว การสรุปผลจึงแยกตามผลสำเร็จของการดำเนินการ

- ๔.๑ เริ่มเห็นผลเป็นรูปธรรม
- ๔.๒ ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำลังอยู่ระหว่างดำเนินการ แต่จำเป็นต้องมีการขับเคลื่อน
- ๔.๓ เป็นประเด็นใหญ่และต่อเนื่อง จำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนระยะยาว

๔.๑ เริ่มเห็นผลเป็นรูปธรรม

๔.๑.๑ ปฏิรูปอุทยานแห่งชาติทางทะเล

ความเป็นมา

อุทยานแห่งชาติทางทะเลเป็นแหล่งอนุรักษ์และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ แต่ละปีมีผู้มาเยือนหลายสิบล้านคน แต่ระบบบริหารจัดการในอุทยานแห่งชาติทางทะเลขาดประสิทธิภาพ ไม่สามารถรักษาปะการังและทรัพยากรอื่นให้อยู่ในสภาพตามธรรมชาติ ไม่สามารถดูแลการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เกิดช่องโหว่ในระบบเก็บค่าธรรมเนียม การคัดสรรเจ้าหน้าที่ ฯลฯ

แนวทางปฏิรูปที่ดำเนินการ

ปฏิรูปอุทยานแห่งชาติทางทะเลทั้งระบบ ตั้งหน่วยบริหารที่ชัดเจนและแยกเป็นสัดส่วน แก้ไขระบบเก็บค่าธรรมเนียมและการนำเงินกองทุนอุทยานไปใช้ จัดทำระบบตรวจสอบติดตามทรัพยากรทางทะเลและใช้เป็นดัชนีชี้วัดในการปฏิบัติหน้าที่ วางแผนรับมือกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน นำเสนอเขตอุทยานแห่งชาติในทะเลอันดามันเป็นเขตมรดกโลกขององค์การ UNESCO

ระยะเวลาที่คาดหวัง

(๑) ปฏิรูปอุทยานแห่งชาติทางทะเลในส่วนภูมิภาคภาครัฐ ภายใน ๑๒ เดือน

(๒) ปฏิรูปกลไกต่อเนื่อง ภายใน ๒๔ เดือน

ความคืบหน้า

(๑) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแผนปฏิบัติการชัดเจนเป็นขั้นตอน

(๒) ตั้งส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเลเป็นที่เรียบร้อย

(๓) ลงไปตรวจสอบการเก็บค่าธรรมเนียมและพบว่ามีปัญหา กำลังจัดตั้งระบบเก็บค่าธรรมเนียมจากส่วนกลาง

(๔) กำลังอยู่ระหว่างการผลักดันอันดามันเป็นมรดกโลก แต่ต้องจัดระเบียบทุกอย่างให้ครบถ้วนก่อน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

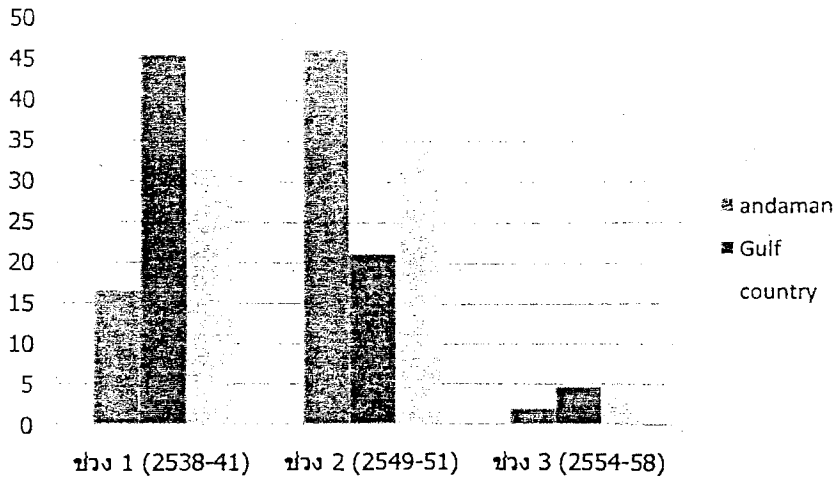
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔.๒ ภาครัฐกำลังดำเนินการ แต่ต้องมีการขับเคลื่อน

๔.๒.๑ แนวปะการังอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมระดับวิกฤต

ความเป็นมา

ข้อมูลจากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ระบุว่าปะการังในทะเลไทยเหลือแค่ ร้อยละ ๒๓ ยังลดลงปีละ ร้อยละ ๑ ดังนั้น หากประเทศไทยไม่ดำเนินการอย่างใด ปะการังอาจจะหมดเมืองไทยใน ๒๐ ปี ซึ่งปะการังเป็นทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดในทะเล และเป็นระบบนิเวศที่มีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตมากที่สุดในโลก

สัดส่วนของแนวปะการังที่อยู่ในสภาพดีจนถึงดีมาก (เป็นแหล่งเพาะพันธุ์) ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา

แนวทางปฏิรูปที่ดำเนินการ

สนับสนุนให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอคณะรัฐมนตรี ประกาศใช้มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ปะการังเป็นทรัพยากรที่อยู่ในชั้นวิกฤต ระบุพื้นที่วิกฤต และนำเสนอมาตรการต่าง ๆ ที่ใช้ในแต่ละพื้นที่ให้ชัดเจน

ระยะเวลาที่คาดหวัง

- (๑) เสนอมาตรการต่าง ๆ ต่อคณะรัฐมนตรี ภายใน ๖ เดือน
- (๒) ดำเนินการในพื้นที่และชี้วัดความสำเร็จ ภายใน ๒ ปี

ความคืบหน้า

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จัดประชุมคณะทำงานปะการัง ครั้งที่ ๑ เพื่อกำหนดแนวทางจัดทำเขตการใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งระบุรายชื่อพื้นที่วิกฤต เช่น เกาะพีพี เกาะตาชัย และมีมาตรการเบื้องต้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว กำลังอยู่ระหว่างการดำเนินงานภายในกรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔.๒.๒ การบริหารจัดการสัตว์ทะเลหายากและเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

ความเป็นมา

(๑) วาฬบรูด้า เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดกลุ่มหนึ่งของประเทศไทย ความยาว ๑๕ เมตร น้ำหนัก ๒๐ ตัน ในอ่าวไทยมีกิจกรรมท่องเที่ยวดูวาฬและกำลังเป็นที่นิยมเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบัน วาฬบรูด้ามีประชากรในอ่าวไทยแค่ ๕๐ ตัว มีวาฬตายและบาดเจ็บเป็นระยะ กิจกรรมในอ่าวไทยมีมาก การท่องเที่ยวพัฒนาเพิ่มขึ้น การดูแลรักษาไม่ทันเหตุการณ์ งบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้หลายฝ่ายเป็นห่วงว่า วาฬบรูด้าอาจจะสูญพันธุ์

(๒) ปลากะเบนแมนตา หรือกระเบนราหู เป็นปลากะเบนสายพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งเป็นสัตว์ที่มีลูกน้อยมากเมื่อเทียบกับสัตว์น้ำสายพันธุ์อื่น โดยตัวเมียต้องมีอายุ ๑๐ ปี จึงเริ่มผสมพันธุ์และใช้เวลาตั้งครรภ์นาน ๑ ปี และให้กำเนิดลูกครั้งละ ๑ ตัวเท่านั้น หลังจากให้กำเนิดลูกแล้ว จะต้องพักตัวอีก ๒ - ๕ ปี จนกว่าจะเริ่ม

ผสมพันธุ์ได้ใหม่ ดังนั้น การจับปลากระเบนแมนต้าไป ๑ ตัว จะต้องใช้เวลาอีกหลายปีเพื่อจะได้ประชากรใหม่มาทดแทน ทำให้ปลาชนิดนี้ลดจำนวนลงอย่างน่าใจหายและเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์เป็นอย่างยิ่ง

(๓) ฉลามวาฬ เป็นปลาใหญ่ที่สุดในโลก ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ตั้งแต่สมัยที่นายปองพล อติเรกสาร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมงจึงประกาศให้เป็นสัตว์ห้ามทำการประมง ต่อมา ฉลามวาฬได้รับการประกาศเป็นสัตว์คุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายคุ้มครองอยู่แล้ว แต่ก็จำเป็นต้องติดตามจับกุมผู้กระทำผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการล่าหรือมีชิ้นส่วนฉลามวาฬในครอบครอง

สัตว์ทั้ง ๓ กลุ่มดังกล่าว (ฉลามวาฬ วาฬบรูด้า และแมนต้า) ไม่สามารถเพาะเลี้ยงได้ ออกลูกจำนวนน้อยตลอดช่วงชีวิต และได้รับการคุกคามจากมนุษย์ จึงมีเหตุอันควรที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

แนวทางปฏิรูปที่ดำเนินการ

(๑) สนับสนุนให้วาฬบรูด้าเป็นสัตว์สงวน ลำดับที่ ๑๖ พร้อมทั้งแผนการต่าง ๆ เพื่ออนุรักษ์ ช่วยเหลือ และพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น ศูนย์วิจัยและช่วยเหลือวาฬ พิพิธภัณฑ์วาฬ มูลนิธิ ตลอดจนแผนดูแลพื้นที่แหล่งอาศัย

(๒) สนับสนุนและผลักดันกระเบนกลุ่มแมนต้าให้เป็นสัตว์คุ้มครองตามกฎหมาย หรืออาจเป็นสัตว์ห้ามทำการประมงด้วย ภายใน พ.ศ. ๒๕๕๘

(๓) ติดตามจับกุมผู้กระทำผิดกฎหมายอย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นการล่าฉลามวาฬหรือมีชิ้นส่วนฉลามวาฬในครอบครอง

ระยะเวลาที่คาดหวัง

(๑) วาฬบรูด้าเป็นสัตว์สงวน ภายใน ๖ เดือน

(๒) แผนปฏิบัติการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและแผนอนุรักษ์วาฬบรูด้า ภายใน ๑๒ เดือน

ความคืบหน้า

(๑) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กำลังทำข้อมูลเสนอคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า หากเห็นชอบ จะจัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี หากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ จะประกาศชื่อในบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ระหว่างนั้น จะมีการร่างแผนปฏิบัติการควบคู่ไปด้วย

(๒) คณะอนุกรรมการฯ จะร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อจัดการประชุมและนิทรรศการเกี่ยวกับวาฬบรูด้า ที่ห้างสรรพสินค้าสยามเซ็นเตอร์ กรุงเทพมหานคร ในช่วงกลางเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๘ เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการผลักดันวาฬบรูด้าให้เป็นสัตว์สงวน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๒) กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๔.๒.๓ การกัดเซาะชายฝั่งมีปัญหารุนแรง

ความเป็นมา

อ่าวไทยมีพื้นที่ชายฝั่งที่โดนกัดเซาะรุนแรงยาว ๗๐๐ กิโลเมตร อันดามันยาว ๑๐๐ กิโลเมตร การก่อสร้างของมนุษย์รบกวนทะเล สร้างปัญหาอย่างต่อเนื่อง การแก้ปัญหาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรและเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพชายฝั่งโดยเฉพาะหาดทราย ชาวบ้านและชุมชนชายฝั่งเดือดร้อน เกิดความขัดแย้งจนส่งฟ้องศาล และยังมีปมประเด็นขัดแย้งอยู่อีกมาก

แนวทางปฏิรูปที่ดำเนินการ

ศึกษาระบบชายฝั่งทั้งหมดเพื่อระบุพื้นที่ปัญหาโดยอ้างอิงกับข้อมูลวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเล ใช้เครื่องมือทางกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ในการแก้ปัญหา ประเมินคุณค่าและประเมินผลกระทบ EIA จากการก่อสร้างโดยละเอียด รื้อถอนสิ่งก่อสร้างหากจำเป็น และให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

ระยะเวลาที่คาดหวัง

- (๑) เริ่มดำเนินการในพื้นที่ตัวอย่าง ภายใน ๑ ปี
- (๒) ดำเนินการทั่วพื้นที่ชายฝั่งที่มีปัญหา ภายใน ๓ ปี

ความคืบหน้า

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาประเด็นนี้ และมีการประชุมไปแล้ว ๒ ครั้ง กำลังเตรียมหามาตรการเพื่อบังคับใช้ตามกฎหมาย โดยกำลังอยู่ระหว่างการเลือกพื้นที่ตัวอย่างเพื่อจัดการ เช่น พื้นที่ชะอำ - หัวหิน พื้นที่นครศรีธรรมราช - สงขลา เป็นต้น

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- (๑) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๒) กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม

๔.๒.๔ การพัฒนาการท่องเที่ยวทางทะเลอย่างยั่งยืนและเป็นระบบ

ประเทศไทยจำเป็นต้องพึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยว และเมื่อพิจารณาจากปริมาณนักท่องเที่ยวต่างชาติใน พ.ศ.๒๕๕๘ ที่อาจมีมากถึง ๓๐ ล้านคน โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางไปทะเล ซึ่งจากสถิติพบว่า จังหวัดภูเก็ตซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวอันดับสอง มีปริมาณนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางไปท่องเที่ยวมากกว่า ๑๒ ล้านคน ทั้งนี้ ยังไม่นับนักท่องเที่ยวไทยอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางไปท่องเที่ยวตามเกาะทั้งในเขตอุทยานแห่งชาติและนอกเขตอุทยานแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม ระบบฐานข้อมูลยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ระบบควบคุมด้านสิ่งแวดล้อมไม่ชัดเจน ปราศจากการชีวิตในเรื่องความเสื่อมโทรมของทรัพยากร เกิดการรั่วไหลในเรื่องผลประโยชน์ที่ไม่ตกกับคนไทย การทำงานทั้งหมดยังไม่บูรณาการร่วมกันทั้งระบบ

แนวทางปฏิรูปที่ดำเนินการ

(๑) จัดทำยุทธศาสตร์ในการแบ่งเขตใช้สอยประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เช่น ผลักดันการนำเสนอน้ำมันมรดกโลก ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขยายตัวเป็นอย่างมาก เนื่องจากเขตมรดกโลกเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ อีกทั้งเป็นการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวระดับสูง ให้สอดคล้องกับนโยบายด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย

(๒) จัดทำระบบดูแลความปลอดภัยและติดตามเรือท่องเที่ยวในภาพรวม โดยการติดตั้งระบบติดตามด้วยดาวเทียมบนเรือท่องเที่ยวที่เข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเล เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลและตรวจสอบสถานการณ์การท่องเที่ยวในทะเลบริเวณเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเลได้ดียิ่งขึ้น

(๓) การติดตั้งระบบเรดาร์ภาคพื้นดินในบริเวณอุทยานแห่งชาติทางทะเลทุกแห่ง โดยขอความร่วมมือจาก สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ GISTDA ในการพัฒนาเทคโนโลยีในการตรวจสอบและติดตาม เพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยตรวจสอบ ป้องกัน และปราบปรามการกระทำที่ผิดกฎหมาย รวมไปถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์

มีมาตรการควบคุมการท่องเที่ยวในพื้นที่บอบบาง เช่น มาตรการควบคุมกิจกรรมดำน้ำลึกแบบ SCUBA ในเขตอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งจะต้องมีการวางแผนใช้สถานภาพทรัพยากรเป็นตัวชี้วัดความยั่งยืนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

ระยะเวลา

- (๑) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๐ ภายใน ๖ เดือน
- (๒) ปฏิรูประบบบริหารจัดการตามยุทธศาสตร์ ภายใน ๒ ปี

ความคืบหน้า

กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา กำลังจัดทำยุทธศาสตร์ ๓ ปี ได้มีการประสานงานเบื้องต้นและขอให้มีการผลักดันอันดามันมรดกโลกและการแบ่งเขตใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวและพื้นที่พิเศษให้ชัดเจน กรมทรัพยากรทางทะเลกำลังทำมาตรฐานผู้นำเที่ยวดำน้ำลึกในแนวปะการัง โดยจะประกาศใช้ร่วมกับกฎหมายต่าง ๆ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- (๑) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๒) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๓) กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- (๔) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

๔.๓ ประเด็นที่ซับซ้อนและต้องขับเคลื่อนระยะยาว

๔.๓.๑ ทรัพยากรการประมงเสื่อมโทรม เกิดปัญหาความขัดแย้ง/เหลื่อมล้ำ

ความเป็นมา

การประมงอวนรุนอวนลากทำลายสัตว์น้ำวัยอ่อน ประเทศไทยไม่สามารถจัดการกับปัญหานี้ได้ ในขณะที่บางประเทศห้ามทำ เช่น อินโดนีเซีย จะเกิดปัญหาการกลับมาจับปลาในประเทศอย่างมาก อีกทั้งหลายประเทศจะกีดกันไม่ให้ประเทศไทยส่งออกสัตว์น้ำหากไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ดังเช่นที่สหภาพยุโรปกำลังจะสั่งห้ามการนำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารทะเลจากประเทศไทย (ใบเหลืองกรณีประมง IUU) หากประเทศไทยไม่สามารถให้การรับรองได้อย่างถูกต้องถึงแหล่งที่มาและความถูกต้องตามกฎหมายของอาหารทะเลที่ส่งออก

แนวทางปฏิรูปที่ดำเนินการ

ควบคุมจำนวนเรือ ดิตดาวเทียม จัดทำระบบควบคุมตรวจสอบอย่างเคร่งครัด ลดจำนวนอวนรุนอวนลากให้หมดไป ศึกษาประเด็นเปิดเสรีปลาปนเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์ ระบุการประมงอื่น ๆ ที่ทำลายทรัพยากรและจัดการกับปัญหา

ระยะเวลาที่คาดหวัง

- (๑) จัดระเบียบการประมง ภายใน ๒ ปี
- (๒) ลดจำนวนอวนรุนอวนลากให้หมดไป ภายใน ๕ ปี

ความคืบหน้า

รัฐบาลให้ความสำคัญกับปัญหาใบเหลืองการประมง IUU ดำเนินการในหลายขั้นตอน แต่ยังไม่เห็นผลครบใบที่ยังไม่เริ่มทำอย่างจริงจัง เพราะจำเป็นต้องมีการปรับปรุงระบบการตรวจสอบและติดตามก่อนปรับปรุงประสิทธิภาพในระยะสั้นและในระยะยาว

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- (๑) กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- (๒) กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม
- (๓) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- (๔) กระทรวงพาณิชย์
- (๕) กระทรวงการต่างประเทศ
- (๖) กระทรวงแรงงาน
- (๗) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ องค์การมหาชน

๔.๓.๒ การพัฒนาท่าเรือในรูปแบบต่าง ๆ

ความเป็นมา

ปัจจุบัน ประเทศไทยกำลังจะลงทุนทำท่าเรือในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ท่าเรือน้ำลึก ท่าเรือยอชท์ ฯลฯ ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาด้านโลจิสติกส์ การขนส่ง การพลังงาน และการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม การก่อสร้างจำเป็นต้องมีความระมัดระวัง มิฉะนั้น จะเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เช่น แนวปะการัง เกิดปัญหาด้านการกัดเซาะชายฝั่ง อีกทั้งยังอาจทำให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน

แนวทางการปฏิรูปที่ดำเนินการ

จัดทำระบบ SEA โดยปรับปรุงกฎหมายของสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ให้เพิ่มในส่วนของสิ่งแวดล้อม จัดทำระบบ EIA และระบบตรวจสอบ ME&A ที่มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

ระยะเวลาที่คาดหวัง

- (๑) ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้อง ภายใน ๑ ปี
- (๒) เกิดผลที่ชัดเจนในการวางยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาและสิ่งแวดล้อมทางทะเล ภายใน ๒ ปี

ความคืบหน้า

- (๑) ท่าเรือสำหรับโรงไฟฟ้ากระบี่กำลังอยู่ระหว่างพิจารณา EIA
- (๒) ท่าเรือปากบารา กำลังอยู่ระหว่างจัดทำ SEA
- (๓) ท่าเรือยอชท์จำนวนมากกำลังอยู่ระหว่างการวางแผน
- (๔) การปรับปรุงกฎหมายยังอยู่ในขั้นตอนของสภาปฏิรูปแห่งชาติ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- (๑) กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม
- (๒) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔.๓.๓ สীগะสุตวิฤต

ความเป็นมา

ปัจจุบันพื้นที่บนเกาะพีพี เกาะหลีเป๊ะ เกาะเสม็ด และเกาะเต่า ถูกใช้ประโยชน์อย่างไม่เป็นระบบ และไม่มีการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากไม่มีการวางแผนการใช้พื้นที่และไม่มีการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม จึงเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เช่น น้ำเสีย ขยะ ผังเมือง ท่าเรือ เป็นต้น ถือเป็นเกาะสุตวิฤต จำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหาและปฏิรูป หากสามารถจัดระเบียบและวางแผนการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมแล้วก็จะเกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลน้อยลง และสามารถคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลเพื่อเป็นมรดกของลูกหลานได้อย่างยั่งยืน

แนวทางการปฏิรูปที่ดำเนินการ

ผลักดันให้มีการจัดทำ “ผังเมืองเฉพาะ” บนเกาะพีพี เกาะหลีเป๊ะ เกาะเสม็ด และเกาะเต่า เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าว มีความสำคัญต่อระบบนิเวศทางทะเลเป็นอย่างมาก และควรพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ซึ่งความเจริญเติบโตที่จะเข้ามาพร้อมกับการท่องเที่ยว นั้น อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากร จึงควร

กำหนดให้เป็นพื้นที่พิเศษที่ต้องมีการวางระบบผังเมืองเฉพาะ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งปกป้องและดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลบนเกาะดังกล่าวให้คงอยู่ต่อไป

ระยะเวลาที่คาดหวัง

ผลักดันให้มีการจัดทำผังเมืองเฉพาะบนเกาะพีพี เกาะหลีเป๊ะ เกาะเสม็ด และเกาะเต่า ภายใน ๒ ปี

ความคืบหน้า

สภาพัฒน์ฯ ได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดแล้ว กำลังอยู่ระหว่างการจัดเตรียมเพื่อผลักดัน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- (๑) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๒) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- (๓) กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
- (๔) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๓.๔ การบำบัดน้ำเสียและการจัดการขยะในทะเล

ความเป็นมา

(๑) ปัจจุบัน ประเทศไทยมีการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง ทั้งชุมชนที่อยู่อาศัย การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมแบบต่าง ๆ แต่ระบบจัดการน้ำเสียไม่มีประสิทธิภาพ เกิดน้ำเสียในแหล่งท่องเที่ยว เช่น อ่าวนาง จังหวัดกระบี่ และหาดต่าง ๆ รอบจังหวัดภูเก็ต เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวและทรัพยากรอย่างรุนแรง

(๒) ประเทศไทยมีขยะในทะเลมากจนติดอันดับโลก ขยะทำให้สัตว์ทะเลหายากตาย เกิดปัญหาต่อปะการังและระบบนิเวศชายฝั่ง สร้างปัญหารุนแรงต่อการท่องเที่ยว

แนวทางการปฏิรูปที่ดำเนินการ

(๑) ปฏิรูประบบบำบัดน้ำเสียตามแหล่งชุมชนท่องเที่ยวขนาดใหญ่ เช่น ป่าตอง อ่าวนาง เกาะพีพี ฯลฯ โดยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบให้พอเพียงต่อการรองรับ ปรับปรุงระบบตรวจสอบมลพิษและของเสียตามชายฝั่งให้มีมาตรฐาน เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละแห่ง มีกลไกในการจัดการกับปัญหาที่ชัดเจน ฉับไว และสามารถแก้ปัญหาในทางปฏิบัติ

(๒) ขยะมาจากแผ่นดินและแม่น้ำ เกิดขึ้นในทะเลเพียงบางส่วน ต้องจัดการปัญหาขยะบนแผ่นดินให้ได้ วางแนวทางในการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยวตามเกาะและอุทยานแห่งชาติทางทะเลให้ชัดเจน

ระยะเวลาที่คาดหวัง

- (๑) วางยุทธศาสตร์ด้านการดูแลน้ำเสียอย่างเป็นระบบพร้อมมาตรการในพื้นที่ ภายใน ๑ ปี
- (๒) ปรับปรุงกลไกและโครงสร้างของหน่วยงานควบคุมดูแล ภายใน ๑ ปี
- (๓) สามารถปรับปรุงระบบจัดการน้ำเสียในพื้นที่ตัวอย่างได้ ภายใน ๓ ปี
- (๔) มียุทธศาสตร์ในการกำจัดขยะที่สามารถดำเนินการได้จริง ภายใน ๑ ปี
- (๕) ทดสอบพื้นที่ต้นแบบและตรวจสอบติดตามขยะในทะเล ภายใน ๓ ปี

ความคืบหน้า

(๑) แนวทางการบำบัดน้ำเสียยังไม่มี ความคืบหน้าชัดเจน เพราะเป็นประเด็นใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น ต้องใช้งบประมาณและมีผลกระทบกับผู้คนจำนวนมาก

(๒) รัฐบาลกำลังจัดการเรื่องปัญหาขยะอย่างเร่งด่วน ปัญหาคือขยะในแหล่งท่องเที่ยวยังมีจำนวนมากและมีความซับซ้อน จึงจำเป็นต้องใช้เวลาในการขับเคลื่อน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- (๑) กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๒) กระทรวงอุตสาหกรรม
- (๓) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- (๔) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๓.๕ การเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความเป็นมา

ทะเลสร้างประโยชน์ให้ประเทศไทยเป็นอย่างมาก แต่ประชาชนไม่เข้าใจผลประโยชน์ที่ได้รับ ความรู้เกี่ยวกับทะเลยังไม่เข้าถึงระบบการศึกษาของไทย แหล่งเรียนรู้ขาดการสนับสนุนงบประมาณทั้งที่มีคนไปเยี่ยมชมจำนวนมาก

แนวทางปฏิรูปที่ดำเนินการ

ผลักดันให้กระทรวงศึกษาเพิ่มเรื่องทะเลที่ชัดเจนและถูกต้อง เพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานด้าน พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ทางทะเล จัดกิจกรรมสนับสนุนเยาวชนและประชาชนเรียนรู้และมีส่วนร่วมเรื่องทะเล เพิ่มความสนับสนุนต่อแหล่งเรียนรู้เดิมโดยกำหนดตัวชี้วัดจากจำนวนคนเยี่ยมชม เช่น พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ (รังสิต) บางแสน สัตหีบ ภูเก็ต ฯลฯ สนับสนุนการรวมเครือข่ายทางวิชาการของบุคลากรในกิจการที่เกี่ยวข้องกับทะเล

ระยะเวลาที่คาดหวัง

- (๑) ๑ ปี พัฒนาหลักสูตรของกระทรวงศึกษาและมีแนวทางสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ทางทะเลอย่างมีประสิทธิภาพ
- (๒) ๑ ปี ปรับปรุงกฎหมายและกลไกในการขับเคลื่อนการรวมกลุ่มของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทะเลเพื่อเสริมให้เข้มแข็ง

ความคืบหน้า

สภาปฏิรูปแห่งชาติรวบรวมข้อมูลทั้งหมดแล้ว กำลังอยู่ระหว่างการจัดเตรียมเพื่อผลักดัน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- (๑) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๒) กระทรวงศึกษาธิการ
- (๓) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

๕. ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางดำเนินการ

นอกจากการปฏิรูปในประเด็นต่าง ๆ ที่ดำเนินการไปแล้วและอยู่ระหว่างดำเนินการ คณะอนุกรรมการได้ศึกษาแนวทางการปฏิรูปในภาพรวมและในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับการดำเนินการภาครัฐ โดยมีข้อเสนอที่สำคัญ ๒ ประการ ดังนี้

๕.๑ ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : กำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเล

ประเทศไทยมีกฎหมายการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลที่ซับซ้อน ขึ้นอยู่กับหน่วยงานเป็นจำนวนมาก เช่น กรมประมง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กฎหมายสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการบูรณาการและดำเนินการร่วมกัน

ประเทศไทยยังขาดการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเลอย่างเป็นระบบ ทำให้ไม่สามารถวางยุทธศาสตร์ในการพัฒนาอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้

หน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐ เช่น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนกระทรวงท่องเที่ยวและการกีฬา กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน และหน่วยงานด้านความมั่นคง ล้วนมีแผนที่กำลังพัฒนาในเรื่องการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทางทะเล ซึ่งการพัฒนาดังกล่าว จะประสบผลสำเร็จ ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายพื้นที่คุ้มครองทางทะเลที่ชัดเจนและมีแนวทางการแบ่งเขตการใช้สอยประโยชน์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์แห่งชาติ

๕.๑.๑ การจัดโครงสร้าง

มาตรการ

(๑) ให้มีการร่างกฎหมายพื้นที่คุ้มครองทางทะเล เพื่อวางหลักในการกำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเล โดยใช้ความเชี่ยวชาญของนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้ โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นผู้รับผิดชอบในการประสานงาน

(๒) ให้มีการจัดแบ่งเขตพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางทะเล โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของชาติ โดยให้สภาความมั่นคงแห่งชาติ (ในด้านผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล) ร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นหน่วยงานหลัก และประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยอาศัยความรู้ความชำนาญของนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง และเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเขตการใช้สอยประโยชน์ดังกล่าว

ขั้นตอน

(๑) พิจารณาศึกษากรอบการกำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและการแบ่งเขตพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางทะเลร่วมกับนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๒) ระดมความคิดเห็นจากภาคประชาชนในการพัฒนาเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเล

(๓) ผลักดันให้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติพื้นที่คุ้มครองทางทะเล พ.ศ. ....

(๔) ผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์ในการแบ่งเขตพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางทะเล

ระยะเวลาดำเนินการ ภายใน ๒ ปี

๕.๑.๒ ประเด็นกฎหมาย

มาตรการ

- ออกพระราชบัญญัติพื้นที่คุ้มครองทางทะเล พ.ศ. ....

๕.๒ ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การปรับสมดุลการพัฒนาทะเลไทยตามแนวทางมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลมีมูลค่ามหาศาล แต่ยังไม่ปราศจากการจัดการแบบบูรณาการร่วมกัน การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับทะเลยังเน้นในเรื่องความมั่นคง (สภาความมั่นคงแห่งชาติ) และความมั่งคั่ง (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) แต่ยังไม่เห็นหน่วยงานรับผิดชอบด้านความยั่งยืนอย่างแท้จริง

๕.๒.๑ ปรับโครงสร้างองค์กร โดย

มาตรการ

(๑) ปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยยกระดับเป็น “คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ” และปรับปรุงองค์ประกอบ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ ให้มีประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และมีการวางแผนจัดทำพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับทะเลอย่างชัดเจน

(๒) ให้ผลักดันกฎหมายและหน่วยงานที่กำลังอยู่ระหว่างการจัดตั้ง เช่น ร่างพระราชบัญญัติการ รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. .... ซึ่งเป็นการยกระดับหน่วยงาน ศรชล. และการจัดทำสถาบันกิจการ ทางทะเล ฯลฯ เพื่อให้ดำเนินการในเร็ววัน และมีส่วนช่วยในการวางยุทธศาสตร์ของชาติทางทะเล โดยบูรณาการ แผนจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ก่อนจัดตั้งเป็นแผนทะเลแห่งชาติ

ขั้นตอน

- (๑) พิจารณาศึกษาแนวทางในการดำเนินการปรับโครงสร้างองค์กร และศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (๒) เสนอผลการพิจารณาและแนวทางในการดำเนินการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและคณะรัฐมนตรี

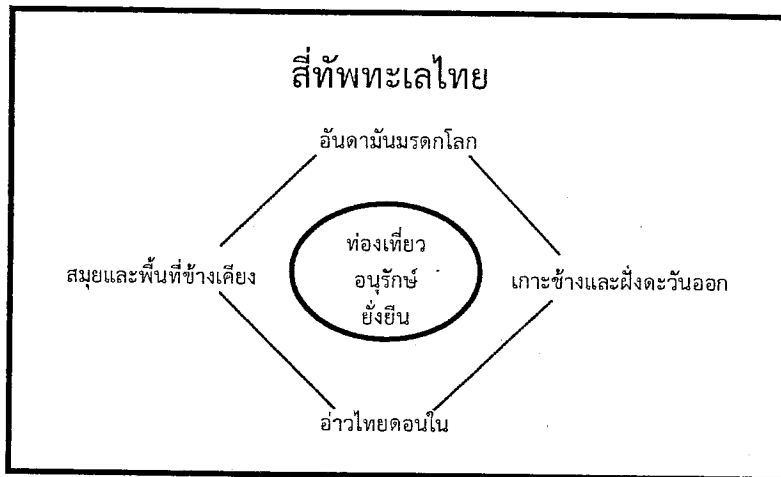
พิจารณา

- (๓) ผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างองค์กร

ระยะเวลาดำเนินการ ภายใน ๖ เดือน

๕.๒.๒ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ปัจจุบัน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ยังไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการ ท่องเที่ยวซึ่งเป็นรายได้หลักของประเทศไทย ทำให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ประเทศควรจะได้รับนั้นน้อยกว่า ที่ควรจะเป็น ไม่คุ้มค่ากับทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลที่สูญเสียหรือเสื่อมโทรมลงอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้น จึงควรมีการ วางยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวทางทะเลและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลอย่างยั่งยืน

มาตรการ

“สําทะเลไทย”

- (๑) อันดามันมรดกโลก (Andaman : The World Heritage)

ทะเลอันดามันครอบคลุมพื้นที่ ๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพังงา จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดภูเก็ต จังหวัดระนอง และจังหวัดสตูล ซึ่งจุดขายที่สำคัญ คือ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับมรดกโลก โดยมีทรัพยากรแนวปะการังเป็นฐานที่สำคัญ

- (๒) สมุยและพื้นที่ข้างเคียง (Samui & Beyond)

ครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีจุดขายที่สำคัญ คือ การพักผ่อน ทิวทัศน์ และแหล่งดำน้ำ โดยมีทรัพยากรชายหาด คุณภาพน้ำ แนวปะการัง แหล่งดำน้ำมนุษย์สร้าง เป็นฐานที่สำคัญ

(๓) เกาะช้างและฝั่งตะวันออก (Chang : Mega of The East)

ครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด (อู่อะเภ) โดยมีจุดขายที่สำคัญ คือ อาหารทะเลและวิถีไทย โดยมีการรักษาคุณภาพน้ำและการประมงยั่งยืน เป็นฐานที่สำคัญ

(๔) อ่าวไทยตอนใน (Siam Bay)

ครอบคลุมพื้นที่ ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดชลบุรี จังหวัดสมุทรปราการ และกรุงเทพฯ มีจุดขายที่สำคัญ คือ สีสัน ความโรแมนติก หาดทราย โดยจะต้องมีการคุณภาพน้ำและบริหารจัดการสัตว์ทะเลหายาก เช่น วาฬบรูด้า โลมา และเต่าทะเล เป็นต้น เพื่อเป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญ

ขั้นตอน

(๑) พิจารณาศึกษาแนวทางในการปฏิรูปที่คำนึงถึงความยั่งยืน โดยจะต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนไม่ทับซ้อน และอิงฐานทรัพยากรเป็นหลัก รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

(๒) ผลักดันให้มีการจัดทำแผนการจัดการเขตใช้สอยประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

(๓) ผลักดันการปฏิรูประบบการจัดการอุทยานแห่งชาติทางทะเล ให้มีระบบบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพในดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

(๔) ผลักดันให้มีการออกใบอนุญาตดำเนินกิจกรรมดำน้ำลึก โดยผู้ที่ได้รับอนุญาตจะต้องผ่านการฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำน้ำเชิงอนุรักษ์ในประเทศไทย และจะต้องมีการตรวจสอบโดยเฉพาะผู้ประกอบการกิจกรรมดำน้ำลึกในเขตอุทยานว่ามีใบอนุญาตหรือไม่

(๕) ผลักดันให้มีการสร้างแหล่งดำน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยไม่กระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เดิม

(๖) ผลักดันให้มีการบริหารจัดการสัตว์ทะเลหายากใกล้สูญพันธุ์เพื่อใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยว เช่น วาฬบรูด้า โลมา และเต่าทะเล เป็นต้น โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติและการสูญพันธุ์

(๗) ผลักดันให้มีการควบคุมคุณภาพน้ำทะเล ให้มีความสะอาดอยู่ในระดับมาตรฐาน อันจะส่งผลต่อทรัพยากรสัตว์ทะเล ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารอย่างมีคุณภาพ สะอาด และปลอดภัยสำหรับมนุษย์
ระยะเวลาดำเนินการ ภายใน ๑ ปี

๕.๒.๓ การส่งเสริมให้วิชาชีพวิทยาศาสตร์ทางทะเลได้รับความคุ้มครอง

ด้วยในปัจจุบันปรากฏชัดว่าทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าประโยชน์ต่อประเทศอย่างมาก ซึ่งนักวิทยาศาสตร์ทางทะเลเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญด้านทะเลโดยเฉพาะ เพื่อมุ่งสงวนรักษา อนุรักษ์ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงสมควรให้มีการส่งเสริม ตลอดจนควบคุมการประกอบวิชาชีพของนักวิทยาศาสตร์ทางทะเล ทั้งนี้ โดยตราข้อบังคับสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่าด้วยการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาวิทยาศาสตร์ทางทะเล ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรการ

ให้ข้อบังคับสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่าด้วยการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาวิทยาศาสตร์ทางทะเล มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีวิทยาศาสตร์ทางทะเลโดยการสนับสนุนให้เกิดการศึกษา การค้นคว้า การทดลอง การวิเคราะห์และการวิจัย ให้เหมาะสม เพียงพอต่อการพัฒนาและความต้องการของประเทศ

(๒) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของผู้ประกอบวิชาชีพนักวิทยาศาสตร์ทางทะเลควบคุม

(๓) ควบคุมดูแลความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพนักวิทยาศาสตร์ทางทะเลควบคุมให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

(๔) ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ความรู้และสร้างจิตสำนึกทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางทะเลแก่ประชาชน

(๕) ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางทะเล

ขั้นตอน

(๑) ผลักดันให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ออกประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล เป็นสาขาหนึ่งในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้ได้รับการสนับสนุนและคุ้มครองตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑

(๒) เมื่อประกาศกฎกระทรวงแล้วจะได้ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่าด้วยการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาวิทยาศาสตร์ทางทะเล เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ต่อไป

๖. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากข้อ ๕

๖.๑ มีกฎหมายพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเล

(๑) ประเทศไทยจะสามารถคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลเพื่อเป็นมรดกของลูกหลานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามกฎหมายพื้นที่คุ้มครองทางทะเล

(๒) การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเล จะลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากร ทำให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และลดความขัดแย้งในการแย่งชิงทรัพยากรทางทะเล

๖.๒ มีการปรับสมดุลตามแนวทางมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

(๑) ประเทศไทยจะมีแผนพัฒนาทะเล ที่คำนึงถึง ๓ เสาหลัก มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ไปอย่างพร้อมเพรียงกัน อีกทั้งยังช่วยเอื้อต่อการจัดทำแผนพัฒนาภายใต้การคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง เช่น การจัดทำประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ (SEA)

(๒) หน่วยงานที่กำลังจะจัดตั้งตามแนวนโยบายของรัฐบาล จะสามารถทำงานได้อย่างทันเวลาและจะมีส่วนร่วมในการดำเนินแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติทางทะเลเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดการพัฒนาย่างต่อเนื่องในระยะยาว

(๓) โครงสร้างของภาครัฐมีความเข้มแข็ง ชัดเจน และอดช่องโหว่ในการทุจริต

(๔) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว ร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ทั้งในด้านการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและยั่งยืนของประชาชน

(๕) มีระบบการจัดการอุทยานแห่งชาติทางทะเลที่ดีและมีประสิทธิภาพในดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

(๖) มีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลเชิงอนุรักษ์ในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น โดยไม่กระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งที่มีอยู่เดิม และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเพิ่มขึ้น

(๗) มีการบริหารจัดการสัตว์ทะเลหายากใกล้สูญพันธุ์เพื่อใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยว โดยไม่รบกวนหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติและการสูญพันธุ์

(๘) มีการกำหนดและควบคุมมาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล ซึ่งมีความสำคัญต่อระบบนิเวศชายฝั่งและอาจส่งผลกระทบต่อมนุษย์

(๙) มีการยกระดับมาตรฐาน พัฒนาทักษะ และคุณภาพของนักวิทยาศาสตร์ทางทะเลให้ดียิ่งขึ้น

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์ในข้อ ๖

๗.๑ ประสิทธิภาพในการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น

๗.๒ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ไม่ส่งผลกระทบต่อสูญเสียความสมดุลในระบบนิเวศชายฝั่ง

๗.๓ ประเทศไทยและประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศหรือใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง

๗.๔ ประชาชนมีส่วนร่วมและมีความเข้าใจในการรักษาและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๗.๕ นักวิทยาศาสตร์ทางทะเลมีคุณภาพและมาตรฐานตามข้อบังคับสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่าด้วยการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาวิทยาศาสตร์ทางทะเล

คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงขอเสนอรายงานผลการพิจารณาแนวทางการปฏิรูปในวาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร เรื่อง การปฏิรูปการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติได้โปรดพิจารณา

๑) เห็นชอบรายงานผลการศึกษา วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร เรื่อง การปฏิรูปการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๒) เห็นชอบให้ส่งมอบรายงานผลการศึกษาตามข้อ ๑) ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

(รองศาสตราจารย์สุชาติ นวกวงษ์)

เลขาธิการคณะกรรมการ

ปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก

รายงาน

ของ

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการจัดการทรัพยากร
ทางทะเลและชายฝั่ง

คณะกรรมการปฏิรูป
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑. ชื่อเรื่อง	๑
๒. เหตุผลความจำเป็นและความสำคัญในการศึกษา	๑
๓. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๑
๔. วิธีและขอบเขตของการศึกษา	๑
๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑
บทที่ ๒ เรื่องที่ศึกษา	๒
๑. ปฏิรูปอุทยานแห่งชาติทางทะเล	๒
๒. แนวปะการังอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมระดับวิกฤต	๔
๓. การบริหารจัดการสัตว์ทะเลหายากและเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์	๑๑
๔. การกัดเซาะชายฝั่งมีปัญหารุนแรง	๑๓
๕. การพัฒนาการท่องเที่ยวทางทะเลอย่างยั่งยืนและเป็นระบบ	๒๒
๖. ทรัพยากรการประมงเสื่อมโทรม เกิดปัญหาความขัดแย้ง/เหลื่อมล้ำ	๒๓
๗. การพัฒนาท่าเรือในรูปแบบต่าง ๆ	๒๔
๘. สীগะสุตวิกฤต	๒๕
๙. การบำบัดน้ำเสียและการจัดการขยะในทะเล	๒๖
๑๐. การเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน	๒๖
ข้อเสนอการปฏิรูป	
ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : กำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเล และการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเล	๒๙
ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การปรับสมดุลการพัฒนาทะเลไทยตามแนวทางมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน	๓๓
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ๑	
ภาคผนวก ๒	

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ชื่อเรื่อง การปฏิรูปการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๒. เหตุผลความจำเป็นและความสำคัญในการศึกษา

ทะเล เป็นแหล่งรวมของทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าประโยชน์ต่อประเทศอย่างมาก หากพิจารณาแล้ว คงต้องเริ่มตั้งแต่ชายฝั่ง ผิวน้ำ ใต้น้ำ รวมถึงใต้ดิน เหตุที่กล่าวเช่นนี้เพราะ ทะเลเป็นที่มาของรายได้ประเทศ อย่างมหาศาล เช่น การท่องเที่ยว การประมง และพลังงาน

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันการใช้ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลของประเทศไทยนั้น เป็นการใช้ทรัพยากรแบบทำลายล้าง กล่าวคือไม่มีการจัดการการใช้ประโยชน์อย่างเป็นระบบ ทำให้ระบบนิเวศทางทะเลเสียหายอย่างน่าเสียดาย เช่น แนวปะการัง สัตว์ทะเล แม้กระทั่งชายฝั่งบางแห่ง

ดังนั้น เพื่อให้สามารถรักษาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลให้คงอยู่ และสามารถส่งต่อยังประชาชนชาวไทยในอนาคต จึงจำเป็นต้องดำเนินการจัดทำการปฏิรูประบบการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยเร็ว

๓. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- ๑) เพื่อสงวนรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้อยู่กับประเทศไทย
- ๒) เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างคุ้มค่าไม่สิ้นเปลือง
- ๓) เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่เสื่อมโทรมให้กลับมาดีดังเดิม

๔. วิธีและขอบเขตของการศึกษา

คณะอนุกรรมการฯ ได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูปเป็น ๕ ขั้นตอน ได้แก่

- ๑) กำหนดประเด็นปัญหาวิกฤต
- ๒) ประชุมระดมความคิดร่วมกับภาครัฐและผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดสัมมนาแบบต่าง ๆ
- ๓) ลงพื้นที่เพื่อจัดทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ๔) กำหนดกลไกในการปฏิรูปให้ชัดเจนและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล
- ๕) ขับเคลื่อนผ่านกลไกต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ประชาชน และสื่อมวลชนระเบียบ

๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อเสนอการปฏิรูปการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

บทที่ ๒

เรื่องที่ศึกษา

คณะกรรมการปฏิรูปการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้พิจารณาถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล จึงได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการปฏิรูปการจัดการทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลอย่างยั่งยืน โดยคณะอนุกรรมการได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑ ปฏิรูปอุทยานแห่งชาติทางทะเล

อุทยานแห่งชาติทางทะเล หมายถึงอุทยานแห่งชาติที่มีอาณาเขตติดต่อกับทะเล ปัจจุบันมีพื้นที่ที่ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเลอยู่ ๒๕ แห่ง และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๑ แห่ง คือ

- (๑) อุทยานแห่งชาติตะรุเตา
- (๒) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง
- (๓) อุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา
- (๔) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์
- (๕) อุทยานแห่งชาติสิรินาถ
- (๖) อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด
- (๗) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน
- (๘) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง
- (๙) อุทยานแห่งชาติแหลมสน
- (๑๐) อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี
- (๑๑) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา
- (๑๒) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา
- (๑๓) อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม
- (๑๔) อุทยานแห่งชาติเขาลำปี-หาดท้ายเหมือง
- (๑๕) อุทยานแห่งชาติเขาลึก-ลำรู่
- (๑๖) อุทยานแห่งชาติหาดวนกร
- (๑๗) อุทยานเขตน้ำตกธารเสด็จ-เกาะพะงัน
- (๑๘) อุทยานแห่งชาติธารโบกขรณี
- (๑๙) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร
- (๒๐) อุทยานแห่งชาติลำน้ำกระบือ
- (๒๑) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม
- (๒๒) อุทยานแห่งชาติหาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้
- (๒๓) อุทยานแห่งชาติทะเลบัน
- (๒๔) อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด
- (๒๕) อุทยานแห่งชาติอ่าวมะนาว-เขาดันหยง
- (๒๖) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะระ-เกาะพระทอง และ

โดยปัญหาหลักของอุทยานแห่งชาติทางทะเลมีหลายประการ แต่โดยภาพรวมแล้วเกิดจากการท่องเที่ยวซึ่งปัจจุบันธุรกิจการท่องเที่ยวในประเทศไทยมีแนวโน้มเติบโตขึ้นเป็นอย่างมาก ทั้งนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวไทย และนักท่องเที่ยวต่างชาติ

การที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเติบโตขึ้นเช่นนี้ แม้ว่าจะปรากฏรายได้จากการท่องเที่ยวเข้าสู่ประเทศเพิ่มมากขึ้นแต่ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลก็ถูกทำลายอย่างน่าใจหาย อาจกล่าวได้ว่ารายได้ที่ประเทศไทยได้รับ ไม่คุ้มค่างับทรัพยากรธรรมชาติที่สูญเสียไป เพราะรายได้ที่รับไม่เพียงพอต่อการนำมาใช้ในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล

คณะอนุกรรมการได้พิจารณารายได้จากการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแล้วพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในเขตอุทยานไม่สอดคล้องกับรายได้ของอุทยานตามที่เจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชรายงาน โดยก่อนที่คณะอนุกรรมการปฏิรูปทรัพยากรทางทะเลจะพิจารณาปัญหารายได้ของอุทยานแห่งชาติทางทะเล เช่น เกาะพีพี จากเดิมเคยเก็บค่าธรรมเนียมเข้าอุทยานได้วันละ ๘๐,๐๐๐ บาท แต่หลังจากที่มีการปฏิรูปตรวจเข้มปรับปรุระบบแล้วสามารถเก็บค่าธรรมเนียมค่าเข้าอุทยานเพิ่มได้เป็น ๖๐๐,๐๐๐ บาท และปัจจุบันทราบว่าสามารถเก็บได้วันละกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (โปรดดูภาคผนวก ๑)

นอกจากประเด็นรายได้จากค่าธรรมเนียมเข้าอุทยานแห่งชาติแล้ว คณะอนุกรรมการยังพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวในเขตอุทยาน ยังสร้างความเสียหายให้กับทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลในเขตอุทยานด้วยกล่าวคือ

- (๑) การทิ้งสมอเรือในแนวปะการัง
- (๒) การนำเรือเร็วเข้าไปใกล้ฝั่งจนทำให้ใบพัดเรือพัดทรายฝั่งปะการังจนเป็นเหตุให้ปะการังตาย
- (๓) การจับสัตว์ทะเลโดยไม่มีเหตุอันควรของนักท่องเที่ยว กรณีดังกล่าวเป็นการทารุณกรรมสัตว์ทะเลโดยไม่มีเหตุอันควร
- (๔) การให้อาหารปลาในเขตอุทยาน ซึ่งกรณีนี้เป็นการทำให้ระบบนิเวศในเขตอุทยานเสียไปเนื่องจากการเชื้อเชิญให้ปลานอกเขตอุทยานเข้ามาในเขตอุทยาน และปลาเหล่านี้จะแย่งแหล่งที่อยู่อาศัยของปลาที่มีถิ่นอาศัยเดิมในเขตอุทยาน
- (๕) ปัญหาขยะจากการที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในเขตอุทยานและทิ้งสิ่งปฏิกูลเป็นจำนวนมาก

(๖) ปัญหาน้ำเสียจากการท่องเที่ยว

แนวทางปฏิรูปที่ดำเนินการ

ปฏิรูปอุทยานแห่งชาติทางทะเลทั้งระบบ ตั้งหน่วยบริหารที่ชัดเจนและแยกเป็นสัดส่วน แก่ไ้ระบบเก็บค่าธรรมเนียมและการนำเงินกองทุนอุทยานไปใช้ จัดทำระบบตรวจสอบติดตามทรัพยากรทางทะเลและใช้เป็นดัชนีชี้วัดในการปฏิบัติหน้าที่ วางแผนรับมือกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน นำเสนอเขตอุทยานแห่งชาติในทะเล อันดามันเป็นเขตมรดกโลกขององค์การ UNESCO

ระยะเวลาที่คาดหวัง

- (๑) ปฏิรูปอุทยานแห่งชาติทางทะเลในส่วนกลไกภาครัฐ ภายใน ๑๒ เดือน
- (๒) ปฏิรูปกลไกต่อเนื่อง ภายใน ๒๔ เดือน

ความคืบหน้า

(๑) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแผนปฏิบัติการชัดเจนเป็นขั้นตอน

(๒) ตั้งส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเลเป็นที่เรียบร้อย

(๓) ลงไปตรวจสอบการเก็บค่าธรรมเนียมและพบว่ามีปัญหา กำลังจัดตั้งระบบเก็บค่าธรรมเนียมจาก ส่วนกลาง

(๔) กำลังอยู่ระหว่างการผลักดันอันดามันเป็นมรดกโลก แต่ต้องจัดระเบียบทุกอย่างให้ครบถ้วนก่อน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. แนวปะการังอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมระดับวิกฤต

แนวปะการังมีความสำคัญอย่างมากต่อระบบนิเวศทางทะเล รวมทั้งต่อมนุษย์หลายประการด้วยกัน กล่าวคือ

(๑) แนวปะการังเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย หากิน แหล่งเพาะพันธุ์วางไข่และเลี้ยงตัวอ่อนของสัตว์ทะเล หลากหลายชนิด รวมทั้งพืชด้วย

(๒) แนวปะการังเป็นแหล่งอาหารของมนุษย์ เพราะการประมงในบริเวณแนวปะการังให้ผลผลิตสูง มาก อาหารเหล่านี้ได้มาจากสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ตามแนวปะการัง ได้แก่ ปลา กุ้ง หอย ปู หมึก และปลิงทะเล

(๓) แนวปะการังก่อกำเนิดชายหาดทราย ซึ่งเกิดจากการผุกร่อนของโครงสร้างหินปูนของซาก ปะการัง จากการกระทำของคลื่นและกระแสน้ำ หินปูนจากปะการังจึงค่อยๆ แตกสลายลงเป็นเม็ดทรายที่ขาว สะอาด นักธรณีวิทยาได้ประมาณการว่า แร่ธาตุแคลเซียมคาร์บอเนต ที่ทับถมในทะเล และมหาสมุทรนั้น ครั้งหนึ่งมาจากแนวปะการัง

(๔) แนวปะการังช่วยป้องกันการกัดเซาะพังทลายของชายฝั่งจากการกระทำของคลื่น และกระแสน้ำ โดยแนวปะการังทำหน้าที่เป็นกำแพงลดความรุนแรงของคลื่นลมที่พัดเข้าสู่ฝั่ง โดยเฉพาะช่วงเวลามีลมพายุ

(๕) แนวปะการังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญ เนื่องจากมีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตทั้ง พืชและสัตว์ น้ำทะเลมีความใสสะอาดจึงเป็นแหล่งทัศนศึกษาของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

(๖) แนวปะการังเป็นแหล่งผลิตสารที่สามารถนำมาสกัดตัวยาได้หลายชนิด เช่น ยาต่อต้านโรคมะเร็ง ยาต่อต้านแบคทีเรีย

(๗) แนวปะการังเป็นแหล่งที่มาของวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง ได้แก่ ปูนขาว ซึ่งผลิตจากซากปะการัง เป็นต้น

แนวปะการังของประเทศไทยส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณหมู่เกาะต่างๆ โดยจะแบ่งออกเป็นหมู่เกาะทาง ฝั่งอ่าวไทย และทางฝั่งอันดามัน ตัวอย่างของหมู่เกาะที่มีแนวปะการังได้แก่

หมู่เกาะทางฝั่งอ่าวไทย

๑. หมู่เกาะอ่างทอง

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง เป็นหมู่เกาะในอ่าวไทย ครอบคลุมพื้นที่ ๑๐๒ ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นน้ำประมาณ ๘๔ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ ๘๒ ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบด้วย เกาะต่าง ๆ ๔๒ เกาะได้แก่ เกาะพะลวย เกาะวัวตาหลับ เกาะแม่เกาะ เกาะสามเส้า เกาะหินดับ เกาะนายพุด และเกาะ ไข่ลวก ฯลฯ จุดสูงสุดมีความสูงจากระดับน้ำทะเล ๓๕๖ เมตร หมู่เกาะอ่างทอง ส่วนใหญ่เป็นเกาะเขาหินปูน

สูงชัน (Towerlike Limestone) ซึ่งเป็นแนวหน้าผาส่งชันตั้งตั้งชันจากพื้นน้ำทะเล การก่อกำเนิดของเขาหินปูนนี้มีพร้อมกับการผุพังสลายตัวของหินปูนรวมถึงการผุกร่อนโดยสภาพธรรมชาติ โดยเฉพาะจากน้ำใต้ดินลักษณะเช่นนี้จึงทำให้พบถ้ำขนาดใหญ่และโพรงหินทั้งขนาดเล็กและใหญ่ตามเกาะต่าง ๆ ภายในถ้ำยังปรากฏเป็นหินงอกหินย้อย บางแห่งมีลำธารไหลผ่านภายในและบางแห่งเกิดเป็นทะเลสาบน้ำเค็ม ซึ่งมีอยู่ ๓ แห่ง ได้แก่ บนเกาะวัวตาหลับ ๒ แห่ง และบนเกาะแม่เกาะอีก ๑ แห่งซึ่งบนเกาะแม่เกาะนี้เป็นทะเลสาบที่มีชื่อเสียงในด้านความสวยงามและมีขนาดใหญ่ที่สุดของอุทยานแห่งชาติมีชื่อที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปว่า "ทะเลใน" มีลักษณะเป็นพื้นน้ำที่อยู่ภายในวงล้อมของหน้าผาส่งชัน คล้ายปล่องภูเขาไฟ มีขนาดความกว้างประมาณ ๒๐๐ เมตร ยาว ๒๕๐ เมตร ลึกประมาณ ๒๐ เมตร ซึ่งการกำเนิดของทะเลสาบน้ำเค็มนี้ยังไม่พบหลักฐานแน่ชัด แต่ได้มีการสันนิษฐานว่าเกิดจากการยุบตัวของหินชั้นล่างทำให้เกิดบ่อยุบ (sink hole) ซึ่งเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับหมู่เกาะ หรืออาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเคมี ในกระบวนการเกี่ยวกับการเกิดถ้ำ

๒. เกาะเต่า เกาะนางยวน

เกาะเต่า สถานที่ท่องเที่ยว และแหล่งดำน้ำที่สวยงามแห่งท้องทะเลอ่าวไทยที่เพิ่งจะเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวชาวไทย เมื่อไม่กี่ปีนี้เอง แต่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศแล้ว ชื่อของเกาะเต่ากล่าวได้ว่าเป็นสวรรค์ของการดำน้ำที่นักดำน้ำทั่วโลกรู้จักดีในความงดงาม และความมีสีสันของโลกใต้ทะเล ที่ไม่แพ้ที่แห่งใดในโลก

เกาะเต่า ประกอบด้วยเกาะสำคัญ ๒ เกาะ คือ เกาะเต่าและเกาะนางยวน พื้นที่เกือบทั้งหมดเป็นภูเขาที่มีพื้นที่ราบอยู่เพียง ๓๐% ของตัวเกาะ ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด ๑๗.๙๖ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๒,๒๒๕ ไร่ กว้าง ๓.๔ กิโลเมตร ยาว ๗.๖ กิโลเมตร มีด้วยกัน ๓ หมู่บ้าน คือ บ้านหาดทรายรี บ้านแม่หาด และ บ้านโฉลก บ้านเก่า และตัวระยะห่างจากปากน้ำชุมพร ๘๕ กิโลเมตร ห่างจากอ่าวบ้านดอน สุราษฎร์ธานี ๑๒๐ กิโลเมตร และห่างเกาะพะงันซึ่งถือเป็นเกาะที่อยู่ใกล้ที่สุด ๔๕ กิโลเมตร นั่นก็ทำให้ เกาะเต่ากลายเป็นเกาะกลางทะเลหลวงที่ค่อนข้างจะโดดเดี่ยวโดยแท้ และอีกเกาะเล็กๆ ที่อยู่ทางทิศเหนือของเกาะเต่า นั่นคือ เกาะนางยวน ประกอบกันด้วย เกาะเล็กเกาะน้อย ๓ เกาะ ที่เชื่อมต่อกันด้วยสันทรายสีขาว จนบางครั้งยามน้ำลง ก็สามารถเดินถึงกัน และกลายเป็นเกาะเดี่ยวต่อเนื่องกันไปได้ สภาพธรรมชาติโดยรอบประกอบด้วย ดงปะการัง อันอุดมสมบูรณ์อยู่ภายใต้ท้องทะเลสีเขียวมรกต จึงนับเป็นแหล่งที่เหมาะสมกับการเล่นน้ำและการดำน้ำ ดูปะการัง เป็นอย่างยิ่ง

๓. เกาะสมุย เกาะพะงัน

เกาะสมุย ตั้งอยู่ในบริเวณอ่าวไทย เป็นอำเภอหนึ่งในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี ห่างจากสุราษฎร์ธานีไปทางทิศตะวันออก ประมาณ ๘๘ กิโลเมตร มีเนื้อที่ ๒๔๗ ตารางกิโลเมตร กว้าง ๒๑ กิโลเมตร ยาว ๒๕ กิโลเมตร ถนนโดยรอบเกาะ (ถนนสายทวิราษฎร์ภักดี) ยาว ๕๐ กิโลเมตร พื้นที่ ๑ ใน ๓ เป็นที่ราบล้อมส่วนที่เป็นภูเขาตรงกลางเกาะ แหล่งดูปะการัง อยู่บริเวณชายฝั่งของเกาะสมุย รวมทั้งที่อยู่ติดกับเกาะอื่นๆ เช่น เกาะเต่าปน เกาะส้ม เกาะมัดหลัง เกาะราเทียน และเกาะราหิน

เกาะพะงันเป็นอำเภอหนึ่งซึ่งมีพื้นที่น้อยที่สุดของจังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศตะวันออกในอ่าวไทยประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร ห่างจากอำเภอเกาะสมุย ประมาณ ๑๕ กิโลเมตร ประกอบด้วยเกาะใหญ่ ๒ เกาะ คือ เกาะพะงันมีพื้นที่ ๑๖๘ ตารางกิโลเมตร และเกาะเต่า ๒๕ ตารางกิโลเมตร (รวม ๑๙๓ ตารางกิโลเมตร)

๔. เกาะกูด

เกาะกูด คือเกาะสุดท้ายสุดปลายทะเลตะวันออกแห่งน้ำทะเลตราด ที่วันนี้ยังคงความบริสุทธิ์สวยงามของธรรมชาติอยู่มาก เกาะกูดประกอบไปด้วย หมู่เกาะน้อยใหญ่อีกมากมาย เช่น หมู่เกาะรัง และหมู่เกาะหมาก เกาะกูดมีลักษณะเว้า ๆ แหว่ง ๆ ทำให้เกิดเป็นอ่าวและชายหาดสวย ๆ มากมาย ด้วยระยะทางที่ไกลจากฝั่งมาก จึงทำให้น้ำใสสะอาด สีสันสดสวยราวมรกต และยังมีแนวปะการังใต้ท้องทะเลให้ชม เกาะกูดจึงได้รับฉายาว่า "อัญมณีแห่งทะเลตะวันออก" ที่มาของชื่อเกาะกูด มาจากลักษณะของแหลมทางทิศตะวันออกที่ยื่นออกมา โดยมีโค้งอ่าวสวยเกิด และโค้งอ่าวกล้วยอยู่คนละด้านของแหลม แหลมนี้มีรูปร่างคล้ายกับหางเสือเรือ หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า "ตะกูด" จึงเป็นที่มาของ "เกาะ(ตะ)กูด" นั่นเอง

๕. หมู่เกาะช้าง

เกาะช้างเป็นเกาะที่ใหญ่เป็นอันดับสองของประเทศ รองจากเกาะภูเก็ต มีเนื้อที่ทั้งสิ้น ๔๒๙ ตารางกิโลเมตร อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของแหลมงอบ จังหวัดตราด ห่างประมาณ ๘ กิโลเมตร ยาวจากเหนือลงมาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง มีผาสลับซับซ้อน ยอดเขาที่สูงที่สุดได้แก่ เขาสลักเพชร ซึ่งสูง ๗๔๔ เมตร รองลงไปได้แก่ เขาจอมประสาธ และเขาหอม มีสภาพป่าสมบูรณ์ ส่วนใหญ่เป็นป่าดงดิบเขา ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำลำธาร ทำให้มีน้ำตกหลายแห่งบนเกาะนี้ นอกจากนี้บริเวณรอบ ๆ เกาะช้างยังมีเกาะน้อยใหญ่อยู่โดยรอบ ซึ่งแต่ละเกาะก็มีชายหาด ปะการังที่สวยงาม หมู่เกาะช้าง อยู่ห่างไกลจากปากแม่น้ำขนาดใหญ่ ที่จะทำให้เกิดการทับถมของตะกอนโคลนเลน จึงทำให้หมู่เกาะเหล่านี้เต็มไปด้วยหาดทรายที่ขาวสะอาด น้ำทะเลสวยใส และอุดมสมบูรณ์ด้วยสรรพชีวิตใต้ท้องทะเล โดยเฉพาะสิ่งมีชีวิตในแนวปะการัง เช่น ปะการังก้อน ปะการังเขากวาง ปะการังฟุ่ม ปะการังแผ่น หอยมือเสือ ดอกไม้ทะเล ปลาสวยงามในแนวปะการัง เป็นต้น

หมู่เกาะทางฝั่งอ่าวอานามัน

๑. หมู่เกาะสุรินทร์

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ อยู่ในเขตจังหวัดพังงามีพื้นที่รวม ๑๓๕ ตารางกิโลเมตร (ประมาณ ๘๔,๓๕๗ ไร่) ร้อยละ ๗๖ ของพื้นที่เป็นทะเล ประกอบด้วยเกาะ ๕ เกาะ และกองหินใล้น้ำ ๒ แห่งได้แก่ เกาะสุรินทร์เหนือ เกาะสุรินทร์ใต้ เกาะปาจุมบา (เกาะกลาง) เกาะตอรินลา (เกาะไข่) เกาะหินแพและหินกอง เป็นแนวปะการังรอบหมู่เกาะสุรินทร์มีลักษณะที่โดดเด่น และเป็นแนวปะการังที่กว้างที่สุดและโดดเด่นที่สุดในทะเลไทย อีกทั้งยังมีสรรพชีวิตใต้น้ำที่หลากหลาย จุดดำน้ำตื้น (Snorkelling) ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือบริเวณอ่าวเต่า เป็นแนวปะการังแคบและหักชันลงในที่ลึก ผู้มาเยือนบริเวณนี้มีโอกาสเห็นปะการัง หอยมือเสือ และปลาสวยงามหลากชนิด บางครั้งอาจพบเต่าทะเลเข้ามาหากินบริเวณนี้ หรือปลาใหญ่ วายเทียบแนวปะการัง ส่วนจุดอื่น ๆ ก็จะมีเช่น อ่าวผักกาด หาดไม้งาม นอกจากนี้ยังมีจุดดำน้ำลึกแบบ Scuba จุดที่มีชื่อเสียงคือกองหินทางตอนใต้ห่างจากปลายเกาะสุรินทร์ใต้เพียง ๒๐-๑๐๐ เมตรความลึกเฉลี่ย ๑๕-๓๐ เมตร เป็นที่อาศัยของปะการังอ่อนน้ำลึกมีสีสันที่สวยงาม ไม่ผิดอะไรกับโลกใต้ทะเลที่สีมลิ้น

๒. หมู่เกาะพีพี

เป็นหมู่เกาะกลางทะเล อยู่ห่างจากจังหวัดกระบี่ ๔๐ กม. และอยู่ระหว่างกลางเส้นทางเดินเรือกระบี่-ภูเก็ต หมู่เกาะพีพีประกอบด้วย ๖ เกาะ คือ เกาะพีพีเล เกาะพีพีดอน เกาะปิ๊ะนอก เกาะปิ๊ะใน เกาะยูง และเกาะไม้ ซึ่งเป็หมู่เกาะที่มีทัศนียภาพสวยงาม เต็มไปด้วยปะการัง และฝูงปลามากมายมีพื้นที่

เพียง ๖.๖ กม. เกาะพีพีเลเป็นเกาะที่เต็มไปด้วยภูเขาหินปูน มีหน้าผาสูงชันตั้งฉากกับผิวน้ำทะเล โดยรอบเกือบทั้งเกาะ มีพื้นน้ำลึกเฉลี่ยประมาณ ๒๐ เมตร โดยมีบริเวณน้ำลึกที่สุดประมาณ ๓๔ เมตรอยู่ทางตอนใต้ของเกาะ เกาะแห่งนี้มีเวียงอ่าวสวยงาม อาทิ อ่าวปิเละ อ่าวมาหยา อ่าวโล๊ะซามะ ฯลฯ นอกจากนี้ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือยังมีถ้ำไวกิ้ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนีเสด็จประพาสถ้ำแห่งนี้ และทรงพระราชทานนามใหม่ว่า "ถ้ำพญานาค" ตามรูปร่างหินก้อนหนึ่งที่คล้ายเศียรพญานาค อันเป็นที่เคารพสักการะของชาวบ้านที่มาเก็บรังนกนางแอ่นบนเกาะแห่งนี้ ภายในถ้ำทางทิศตะวันออกและทิศใต้ พบภาพเขียนสีสมัยประวัติศาสตร์เป็นรูปช้างและรูปเรือชนิดต่าง ๆ เช่น เรือใบยุโรป เรือใบอาหรับ เรือสำเภา เรือกำปั่น เรือใบใช้กังหัน และเรือกลไฟ เป็นต้น สันนิษฐานว่าภาพเขียนเหล่านี้เป็นฝีมือของนักเดินเรือหรือพวกโจรสลัด เพราะจากการศึกษาเส้นทางเดินเรือจากฝั่งตะวันออก ตกไปยังฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ บริเวณนี้อาจเป็นจุดที่เรือสามารถแวะพักหลบลมมรสุมขนถ่ายสินค้าหรือซ่อมแซม เรือได้

๓. เกาะตะรุเตา

เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเลแห่งแรกของประเทศไทย มีชื่อเสียงทางด้านประวัติศาสตร์และความสวยงามของธรรมชาติ ตั้งอยู่ในทะเลอันดามัน ห่างจากตัวเมืองสตูลประมาณ ๔๐ กิโลเมตร และห่างจากฝั่งที่ทำเรือปากบารา ๒๒ กิโลเมตร มีอาณาเขตทิศเหนือจดอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ทิศใต้จดทะเลที่เป็นแนวพรมแดนระหว่างประเทศไทยและสหพันธรัฐมาเลเซีย มีพื้นที่ทั้งเกาะและทะเลรวมกันประมาณ ๑,๔๙๐ ตารางกิโลเมตร ประกอบไปด้วยหมู่เกาะใหญ่น้อย จำนวน ๕๑ เกาะ มีเกาะขนาดใหญ่ ๗ เกาะ ได้แก่ เกาะตะรุเตา เกาะอาดัง เกาะราวี เกาะหลีเป๊ะ เกาะกลาง เกาะบาตวง และเกาะบิสลี แบ่งออกเป็น ๒ หมู่เกาะใหญ่ คือ หมู่เกาะตะรุเตา และหมู่เกาะอาดัง-ราวี ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๑๗ และได้รับยกย่องจากองค์การยูเนสโก ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้เป็นมรดกแห่งอาเซียน (ASEAN Heritage Parks and Reserves)

๔. อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา

มีเนื้อที่ประมาณ ๑๕๒ ตารางกิโลเมตร ในอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ประกอบด้วยเกาะต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่ เกาะลันตาใหญ่ เกาะลันตาน้อย เกาะตะเล็งเบ็ง และเกาะใกล้เคียง รวมไปถึงหมู่เกาะห้า หมู่เกาะรอก และเกาะไหง เกาะลันตาน้อย เป็นเกาะที่เป็นชุมชนของชาวเกาะลันตาในอดีตมาก่อน มีที่ว่าการอำเภอ มีโรงเรียนวิถีชีวิตแบบเก่า บ้านเรือนโบราณยังมีให้เห็น เกาะลันตาใหญ่ มีรูปร่างยาวเรียวยาวจากเหนือมาใต้ ศูนย์กลางธุรกิจของเกาะอยู่ที่บริเวณท่าเรือศาลาด่านซึ่งมีทั้งบริการท่องเที่ยว ร้านอาหาร ธนาคาร ด้านตะวันตกเรียงรายไปด้วยชายหาดและอ่าวที่สวยงามมากมายได้แก่ หาดคอกวาง หาดโล๊ะบารา อ่าวพระแอะ หาดคลองโฆง หาดคลองนิน และมีถนนตัดจากท่าเรือตอนเหนือผ่านชายหาดต่าง ๆ ไปจนถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตาซึ่งอยู่ตอนใต้สุดของเกาะ พื้นที่ส่วนใหญ่บนเกาะมีสภาพเป็นทิวเขาสลับซับซ้อน ปกคลุมด้วยป่าที่สมบูรณ์ ส่วนด้านตะวันออกมีชุมชนเก่าของเกาะลันตาเนื่องจากเคยเป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอก่อน ซึ่งย้ายไปอยู่ที่เกาะลันตาน้อย ชาวบ้านส่วนใหญ่บนเกาะลันตانبถือศาสนาอิสลาม และที่บ้านสังกะอูยังมีชนพื้นเมืองที่ยังคงยึดถือวัฒนธรรมประเพณี ได้แก่ ประเพณีลอยเรือ ไม่ไกลจากที่ทำการอุทยานฯ มีจุดชมวิวแหลมโตนด ซึ่งเป็นที่ตั้งของประภาคาร จากมุมนี้สามารถมองเห็นโค้งอ่าวกรวดและอ่าวหาดทรายขาวสะอาดมาบรรจบกัน ตอนปลายสุดของแหลมเป็นที่ตั้งของเกาะหม้อ เป็นจุดดำดูปะการังน้ำลึก นอกจากจุดชมวิวแหลมโตนดแล้ว ยังมีจุดชมวิวบนยอดเขาบริเวณตอนกลางเกาะที่มีร้านอาหารสามารถนั่งรับประทานอาหารพร้อมกับชมทิวทัศน์ของทะเลอันดามันที่มีเกาะต่าง ๆ อยู่ท่ามกลางผืนน้ำสีน้ำเงิน

๕. หมู่เกาะสิมิลัน

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน สถานที่ตั้ง อยู่ในท้องที่ตำบลเกาะพระทอง อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา มีพื้นที่ประมาณ ๘๐,๐๐๐ ไร่ ที่หมู่เกาะสิมิลันเป็นหมู่เกาะในทะเลอันดามัน มีทั้งหมด ๙ เกาะเรียงตัวจากเหนือมาใต้ ได้แก่เกาะบอน เกาะบางู เกาะสิมิลัน เกาะปายู เกาะเมียง เกาะปาหยัน เกาะปายัง เกาะหุยง ที่ทำการอุทยานฯ อยู่ที่เกาะเมียง สิมิลันเป็นหมู่เกาะที่มีความงามทั้งบนบกและใต้น้ำ มีชื่อเสียงมากในเรื่องของแหล่งดำน้ำ ภายในอุทยานแห่งนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจอีกหลายแห่ง อาทิ เกาะสิมิลัน เป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดในหมู่เกาะสิมิลัน อ่าวเป็นรูปโค้งเหมือนเกือกม้าน้ำลึกโดยเฉลี่ย ๖๐ ฟุต ใต้ท้องทะเลอุดมไปด้วยกองหินและแนวปะการัง มีทั้งปะการังเขากวางและปะการังดอกเห็ดขนาดใหญ่ หาดทรายละเอียดสวยงามเหมาะสมสำหรับดำน้ำดูปลาและปะการัง ทางด้านเหนือของเกาะมีก้อนหินขนาดใหญ่ เช่น หินรูปรองเท้าบู๊ท ตอนบนที่ตรงกับแนวหาด มีหินรูปเรือใบ ซึ่งถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของสิมิลันเลยก็ว่าได้

เกาะบางู หรือเกาะหัวกะโหลก เป็นเกาะอันดับที่ ๗ ของหมู่เกาะสิมิลัน มีลักษณะแปลกมากเมื่อมองดูจากมุมหนึ่ง จะเห็นรูปหัวกะโหลก สภาพใต้น้ำมีความสวยงามเหมือนหุบเขาใต้น้ำ

เกาะหุยง เป็นเกาะที่มีหาดทรายขาวสะอาดและยาวมากที่สุดในเก้าเกาะ เมื่อถึงฤดูวางไข่ของเต่าคือระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ จะมีร่องรอยของเต่าที่ขึ้นมาวางไข่บนชายหาดมากมาย เกาะเมียง เป็นเกาะขนาดใหญ่รองจากเกาะสิมิลัน เป็นเกาะที่มีชายหาดสวยงาม มักมีนักท่องเที่ยวนิยมมาแวะ

ประเทศไทยมีแหล่งแนวปะการังกระจายอยู่ตามแนวชายฝั่งของแผ่นดินใหญ่และตามเกาะต่าง ๆ เป็นพื้นที่รวมประมาณ ๑๒๘,๒๕๖ ไร่ ซึ่งเนื้อที่ประมาณครึ่งหนึ่งอยู่ทางฝั่งทะเลอันดามันและอีกครึ่งอยู่ทางอ่าวไทย ทั้งนี้เนื้อที่ดังกล่าวยังไม่รวมถึงชายฝั่งโขดหินที่มีปะการังขึ้นประปราย และตามกองหินใต้น้ำซึ่งเป็นแหล่งที่โดดเด่นด้วยปะการังอ่อนและกัลปังหา

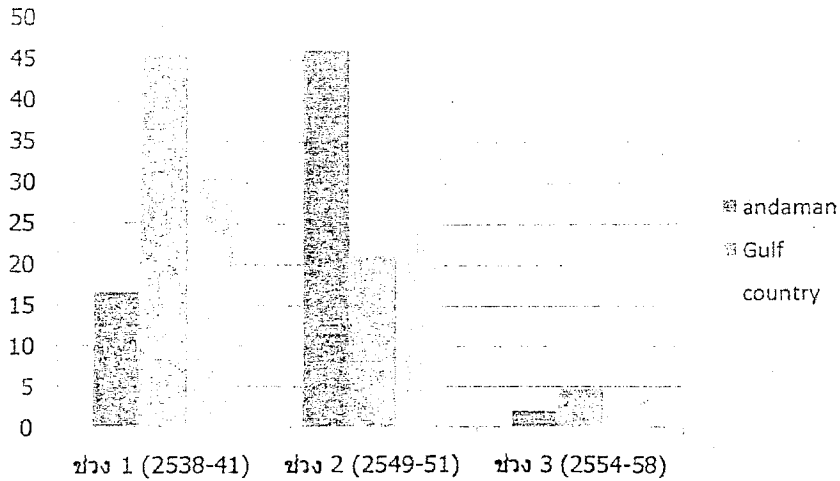
ตารางแสดงพื้นที่เขตปะการัง

เขต	จังหวัด	พื้นที่ (ไร่)	พื้นที่รวม (ไร่)
อ่าวไทยฝั่งตะวันออก	ตราด	๑๗,๖๓๕	๒๕,๔๒๘
	จันทบุรี	๕๘๕	
	ระยอง	๓,๑๔๑	
	ชลบุรี	๔,๐๖๗	
อ่าวไทยตอนกลาง	ประจวบคีรีขันธ์	๙๘๘	๓๖,๕๑๔
	ชุมพร	๕,๐๓๐	
	สุราษฎร์ธานี	๓๐,๔๙๖	
อ่าวไทยตอนล่าง	นครศรีธรรมราช	๓๕๐	๕๓๘
	สงขลา	๑๑๐	
	ปัตตานี	๗๘	
	นราธิวาส	-	
ทะเลอันดามัน ตอนบน	ระนอง	๒,๕๙๒	๓๘,๑๐๘
	พังงา	๒๓,๘๑๐	
	ภูเก็ต	๑๑,๗๐๖	
ทะเลอันดามัน ตอนล่าง	กระบี่	๑๑,๘๑๑	๒๗,๖๖๘
	ตรัง	๔,๑๒๐	
	สตูล	๑๑,๗๓๗	
รวม		๑๒๘,๒๕๖	

ข้อมูลจากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ระบุว่าปะการังในทะเลไทยเหลือแค่ ร้อยละ ๒๓ ยังลดลงปีละ ร้อยละ ๑ ดังนั้น หากประเทศไทยไม่ดำเนินการอย่างใด ปะการังอาจจะหมดเมืองไทยใน ๒๐ ปี ซึ่งปะการังเป็นทั้งแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่สุดในทะเล และเป็นระบบนิเวศที่มีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตมากที่สุดในโลก

ในการที่จะประเมินสภาพของแนวปะการังบริเวณใดว่ามีสภาพสมบูรณ์หรือเสื่อมโทรมนั้น ก็จะต้องทราบและเข้าใจลักษณะโครงสร้างทางธรรมชาติของชุมชนปะการังในแต่ละบริเวณด้วย การประเมินสภาพแนวปะการังโดยทั่วไปมักพิจารณาโดยตรง จากอัตราส่วนระหว่างปะการังมีชีวิตกับปะการังตาย ต่อหน่วยพื้นที่ โดยอาจมีการพิจารณารวมกับลักษณะของปะการังที่ตายหรือถูกทำลายในลักษณะต่าง ๆ ที่มีความรุนแรงมากน้อยแตกต่างกันด้วย เช่น ผลจากการโดนระเบิด การถูกปกคลุมด้วยตะกอน การปกคลุมหรือถูกรุกรานจากสิ่งมีชีวิตอื่น การระบาดของดาวมงกุฎหนาม การถูกทำลายจากการทิ้งสมอเรือ หรือถูกเหยียบย่ำจากนักท่องเที่ยว และการถูกทำลายจากพายุ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามการประเมินสภาพของแนวปะการังโดยการพิจารณาจากอัตราส่วนของปะการังมีชีวิตกับปะการังตายเพียงอย่างเดียว นั้น บางครั้งไม่อาจบ่งบอกถึงสภาพความสมบูรณ์หรือเสื่อมโทรมที่แท้จริงของแนวปะการังได้ และไม่อาจบอกได้ว่าแนวปะการังบริเวณนั้นมีศักยภาพที่สามารถจะฟื้นคืนสภาพได้เองหรือไม่ ดังนั้นจึงต้องพิจารณาถึงปัจจัยอื่นประกอบด้วย เช่นชุมชนสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ หรือสภาพของระบบนิเวศโดยรวม เป็นต้น

กราฟ แสดง % สัดส่วนของแนวปะการังที่อยู่ในสภาพดีจนถึงดีมาก (เป็นแหล่งพ่อแม่พันธุ์) ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา

แนวทางปฏิบัติที่ดำเนินการ

สนับสนุนให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอคณะรัฐมนตรี ประกาศใช้มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ปะการังเป็นทรัพยากรที่อยู่ในชั้นวิกฤต ระบุพื้นที่วิกฤต และนำเสนอมาตรการต่าง ๆ ที่ใช้ในแต่ละพื้นที่ให้ชัดเจน

ระยะเวลาที่คาดหวัง

- (๑) เสนอมาตรการต่าง ๆ ต่อคณะรัฐมนตรี ภายใน ๖ เดือน
- (๒) ดำเนินการในพื้นที่และชีวิตความสำเร็จ ภายใน ๒ ปี

ความคืบหน้า

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จัดประชุมคณะทำงานปะการัง ครั้งที่ ๑ เพื่อกำหนดแนวทางจัดทำเขตการใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งระบุรายชื่อพื้นที่วิกฤต เช่น เกาะพีพี เกาะตาชัย และมีมาตรการเบื้องต้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว กำลังอยู่ระหว่างการดำเนินงานภายในกรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. การบริหารจัดการสัตว์ทะเลหายากและเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

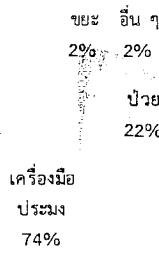
สถานภาพสัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

การศึกษาสถานภาพและการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของสัตว์ทะเลที่หายากในน่านน้ำไทย เป็นการติดตามจำนวนชนิดและการแพร่กระจายอย่างต่อเนื่องทุกปี กลุ่มสัตว์ที่ศึกษาได้แก่ เต่าทะเล พะยูน โลมา ปลาฉลาม และปลาดาว ซึ่งทั้งหมดถูกจัดเป็นสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งว่าด้วยการห้ามล่า ห้ามค้า ห้ามครอบครอง ห้ามเพาะพันธุ์ มีผลไปถึงไข่และซากด้วย นอกจากนี้ยังถูกจัดให้อยู่ในบัญชีรายชื่อของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งพันธุ์พืชป่า และสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora : CITES) โดยเต่าทะเลทุกชนิด พะยูน และโลมาอิรวดี อยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง จึงจัดอยู่ในรายชื่อ CITES บัญชี ๑ ส่วนโลมาและปลาดาวชนิดอื่น ๆ และฉลามาว จัดอยู่ใน CITES บัญชี ๒

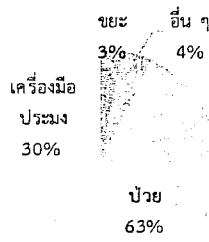
ชนิดและการแพร่กระจายของสัตว์ทะเลหายากในภาพรวมของประเทศไทย กล่าวคือ พบเต่าทะเล ๕ ชนิด ได้แก่ เต่าตนุ (Green turtle , *Chelonia mydas*) เต่ากระ (Hawksbill turtle, *Eretmochelys imbricate*) เต่าหญ้า (Olive ridley turtle , *Lepidochelys olivacea*) เต่ามะเฟือง (*Leatherback turtle* , *Dermochelys coriacea*) และเต่าหัวม้อน (Loggerhead turtle , *Caretta caretta*) กลุ่มสัตว์ทะเลเสี่ยงถูกด้วยนม พบพะยูน ๑ ชนิด (Dugong , *Dugong dugon*) โลมาและปลาดาว ๒๕ ชนิด แบ่งเป็นกลุ่มที่อยู่ประจำถิ่นใกล้ฝั่ง และกลุ่มที่มีการอพยพย้ายถิ่นระยะไกลซึ่งมักอาศัยบริเวณใกล้ฝั่ง ชนิดโลมาและปลาดาวที่มีการศึกษาในเชิงสถานภาพและการแพร่กระจายจำกัดอยู่ในกลุ่มประชากรของโลมาปากขวด (Indo-Pacific Bottlenose dolphin , *Tursiops aduncus*) โลมาหัวบาตรหลังเรียบ (Finless porpoise , *Neophocaena phocaenoides*) โลมาหลังโหนก (Indo-Pacific Humpback dolphin , *Sousa chinensis*) โลมาอิรวดี (Irrawaddy dolphin , *Orcaella brevirostris*) และกลุ่มปลาดาวหีบรูดำ ซึ่งเพิ่งได้รับการจำแนกออกเป็นสองชนิด คือ ปลาดาวหีบรูดำ (Bryde's whale , *Balaenoptera edeni*) และโอมูระ (Omura's whale , *Balaenoptera omurai*)

ประชากรของสัตว์ทะเลหายากในปัจจุบันมีจำนวนน้อยและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นผลจากภาวะคุกคามหลายประการ เช่น เครื่องมือประมง ความเสื่อมโทรมสภาพแวดล้อมของแหล่งที่อยู่อาศัย การจับป่วยตามธรรมชาติ เป็นต้น ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ตัว โดยมีสัดส่วนของเต่าทะเล โลมาและปลาดาว และพะยูนที่เกยตื้นคิดเป็นร้อยละ ๕๒ , ๓๒ และ ๑๖ ตามลำดับ และผลจากการจัดทำโครงการช่วยชีวิตสัตว์ทะเลหายากทำให้สามารถช่วยเหลือสัตว์ทะเลเกยตื้นเหล่านี้ได้ร้อยละ ๕๘ ของปริมาณที่เกยตื้นทั้งหมด (โปรดดูภาคผนวก ๒)

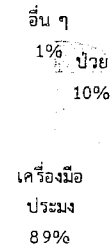
สาเหตุการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากในกลุ่มเต่าทะเล โลมา ปลาวาฬ และพะยูน

เต่าทะเล

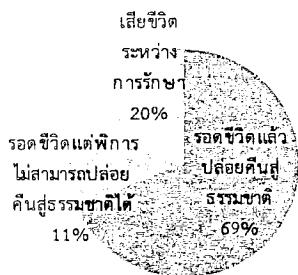

โลมา ปลาวาฬ

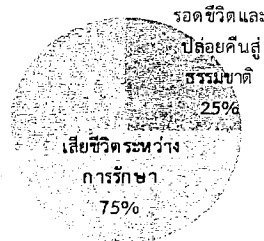

พะยูน

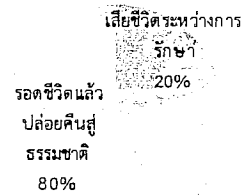
ผลการช่วยเหลือสัตว์ทะเลหายากเกยตื้น กลุ่มเต่าทะเล โลมา ปลาวาฬ และพะยูน

เต่าทะเล

โลมา ปลาวาฬ

พะยูน

ในเบื้องต้นนี้ คณะอนุกรรมการได้ดำเนินการศึกษาสัตว์ทะเล ๓ ชนิด ได้แก่

(๑) วาฬบรูด้า เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดกลุ่มหนึ่งของประเทศไทย ความยาว ๑๕ เมตร น้ำหนัก ๒๐ ตัน ในอ่าวไทยมีกิจกรรมท่องเที่ยวดูวาฬและกำลังเป็นที่นิยมเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบัน วาฬบรูด้ามีประชากรในอ่าวไทยแค่ ๕๐ ตัว มีวาฬตายและบาดเจ็บเป็นระยะ กิจกรรมในอ่าวไทยมีมาก การท่องเที่ยวพัฒนาเพิ่มขึ้น การดูแลรักษาไม่ทันเหตุการณ์ งบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้หลายฝ่ายเป็นห่วงว่า วาฬบรูด้าอาจจะสูญพันธุ์

(๒) ปลากะเบนแมนต้า หรือกระเบนราหู เป็นปลากะเบนสายพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งเป็นสัตว์ที่มีลูกน้อยมากเมื่อเทียบกับสัตว์น้ำสายพันธุ์อื่น โดยตัวเมียต้องมียู ๑๐ ปี จึงเริ่มผสมพันธุ์และใช้เวลาตั้งครรภ์นาน ๑ ปี และให้กำเนิดลูกครั้งละ ๑ ตัวเท่านั้น หลังจากให้กำเนิดลูกแล้ว จะต้องพักตัวอีก ๒ - ๕ ปี จนกว่าจะเริ่มผสมพันธุ์ได้ใหม่ ดังนั้น การจับปลากะเบนแมนต้าไป ๑ ตัว จะต้องใช้เวลาอีกหลายปีเพื่อจะได้ประชากรใหม่มาทดแทน ทำให้ปลาชนิดนี้ลดจำนวนลงอย่างน่าใจหายและเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์เป็นอย่างยิ่ง

(๓) ฉลามวาฬ เป็นปลาใหญ่ที่สุดในโลก ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ตั้งแต่สมัยที่นายโปงพล อติเรกสาร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมงจึงประกาศให้เป็นสัตว์ห้ามทำการประมง ต่อมา ฉลามวาฬได้รับการประกาศเป็นสัตว์คุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

พ.ศ. ๒๕๓๕ ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายคุ้มครองอยู่แล้ว แต่ก็จำเป็นต้องติดตามจับกุมผู้กระทำผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการล่าหรือมีชิ้นส่วนฉลามวาฬในครอบครอง

สัตว์ทั้ง ๓ กลุ่มดังกล่าว (ฉลามวาฬ วาฬบรูด้า และแมนต้า) ไม่สามารถเพาะเลี้ยงได้ ออกลูกจำนวนน้อยตลอดช่วงชีวิต และได้รับการคุกคามจากมนุษย์ จึงมีเหตุอันควรที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

แนวทางปฏิบัติที่ดำเนินการ

(๑) สนับสนุนให้วาฬบรูด้าเป็นสัตว์สงวน ลำดับที่ ๑๖ พร้อมทั้งแผนการต่าง ๆ เพื่ออนุรักษ์ช่วยเหลือ และพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น ศูนย์วิจัยและช่วยเหลือวาฬ พิพิธภัณฑวาฬ มูลนิธิตลอดจนแผนดูแลพื้นที่แหล่งอาศัย

(๒) สนับสนุนและผลักดันกระเบนกลุ่มแมนต้าให้เป็นสัตว์คุ้มครองตามกฎหมาย หรืออาจเป็นสัตว์ห้ามทำการประมงด้วย ภายใน พ.ศ. ๒๕๕๘

(๓) ติดตามจับกุมผู้กระทำผิดกฎหมายอย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นการล่าฉลามวาฬหรือมีชิ้นส่วนฉลามวาฬในครอบครอง

ระยะเวลาที่คาดหวัง

(๑) วาฬบรูด้าเป็นสัตว์สงวน ภายใน ๖ เดือน

(๒) แผนปฏิบัติการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและแผนอนุรักษ์วาฬบรูด้า ภายใน ๑๒ เดือน

ความคืบหน้า

(๑) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กำลังทำข้อมูลเสนอคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า หากเห็นชอบ จะจัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี หากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ จะประกาศชื่อในบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ระหว่างนั้น จะมีการร่างแผนปฏิบัติการควบคู่ไปด้วย

(๒) คณะอนุกรรมการฯ จะร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อจัดการประชุมและนิทรรศการเกี่ยวกับวาฬบรูด้า ที่ห้างสรรพสินค้าสยามเซ็นเตอร์ กรุงเทพมหานคร ในช่วงกลางเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๘ เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการผลักดันวาฬบรูด้าให้เป็นสัตว์สงวน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๒) กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๔. การกัดเซาะชายฝั่งมีปัญหารุนแรง

ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยทั้งฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามันมีระยะทางรวมกันประมาณ ๓,๑๔๘ กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเล ๒๓ จังหวัด ในปัจจุบันชายฝั่งของประเทศไทยประสบปัญหาการกัดเซาะโดยมีระดับความรุนแรงและสาเหตุแตกต่างกันออกไป รวมระยะทางกัดเซาะประมาณ ๘๓๐ กิโลเมตร ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐ สูญเสียทัศนียภาพที่สวยงามก่อให้เกิดผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งที่เปลี่ยนแปลงไป เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจทั้งภาคประชาชนและภาครัฐรวมของประเทศ จึงจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูให้กลับสภาพเดิมอย่างเร่งด่วน ตลอดระยะเวลา

ที่ผ่านมา มีหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องรวมทั้งภาคเอกชนหลายแห่งได้พยายามแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่ง อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ มักมีลักษณะต่างคนต่างทำ มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่งทะเลเฉพาะจุดแต่กลับส่งผลกระทบต่อพื้นที่ข้างเคียง โดยรูปแบบการแก้ไขปัญหาลักษณะใหญ่เน้นการใช้รูปแบบโครงสร้างป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทางวิศวกรรม เช่น กำแพงป้องกันคลื่นริมชายหาด (Seawall) รอดักทราย (Groyn) เชื้อนป้องกันคลื่นนอกชายฝั่ง (Offshore Breakwater) เป็นต้น การศึกษาเพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหากัดเซาะชายฝั่งเป็นไปในลักษณะแยกส่วน ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายเชิงพื้นที่ซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายและภารกิจของแต่ละหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ขาดแนวความคิดการจัดการรูปแบบบูรณาการ การร่วมประสานการทำงาน พื้นที่ศึกษาซ้ำซ้อนทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ การศึกษาและแก้ไขของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจึงไม่ประสบความสำเร็จในเชิงปฏิบัติ

การนำองค์ความรู้พื้นฐานทางด้านสมุทรศาสตร์เกี่ยวกับกระบวนการชายฝั่งอันประกอบด้วย คลื่น ลม กระแสน้ำ น้ำขึ้นน้ำลง รวมทั้งแหล่งสะสมตะกอน (Sediment Supply) เช่น แม่น้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนที่ของตะกอนบริเวณชายฝั่ง มาทบทวนให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการทางธรรมชาติ นอกจากนั้นยังนำองค์ความรู้เรื่องการแบ่งพื้นที่ชายฝั่งเป็นหน่วยย่อย ๆ ซึ่งการแบ่งพื้นที่ในลักษณะนี้มีหลักการคล้ายกับการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำ แต่ละหน่วยย่อยมีการเคลื่อนที่ของตะกอนที่มีรูปแบบเฉพาะ และเป็นเอกเทศไม่ขึ้นแก่กัน สามารถนำมากำหนดขอบเขตการศึกษาการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งและผลกระทบที่เกิดขึ้นเฉพาะในพื้นที่นั้น ๆ ได้ โดยในต่างประเทศได้มีการแบ่งพื้นที่ชายฝั่งย่อยและศึกษาเรื่องนี้มาเป็นเวลานานแล้ว แต่สำหรับประเทศไทยยังไม่มีกรณีศึกษาเรื่องนี้ไว้ เนื่องจากได้มีการนำรูปแบบการศึกษาชายฝั่งแบบแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ หรือ เป็นเซลล์ (Cell) มาใช้ในการจัดการชายฝั่งเป็นครั้งแรกในประเทศไทย โดยในการป้องกันและแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่งทะเล ๒๓ จังหวัด มุ่งใช้กระบวนการแก้ไขปัญหาคือเรียกว่า “ระบบกลุ่มหาด” (Littoral Cell) โดยการดำเนินการใด ๆ ในพื้นที่ชายฝั่งไม่ว่าจะเป็นการก่อสร้างทำเรือ โครงสร้างทางวิศวกรรมในการแก้ไขปัญหากัดเซาะต่าง ๆ การขุดลอกตะกอน จะต้องคำนึงถึงพื้นที่ข้างเคียงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสมดุลของตะกอนทั้งระบบกลุ่มหาด ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่งให้กลับสู่สมดุลอย่างยั่งยืนตลอดไป

โดยในปัจจุบัน ได้มีการแบ่งระบบกลุ่มหาดออกเป็นทั้งหมด ๖๔ กลุ่มหาด ดังนี้

ระบบกลุ่มหาดในประเทศไทย
ระบบกลุ่มหาดในประเทศไทยพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

ลำดับ	ชื่อกลุ่มหาด (Littoral cell)	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ความยาวของ กลุ่มหาด (กม.)
๑	E๑	ตราด	คลองใหญ่	หาดเล็ก,คลองใหญ่,ไม้รูด	๑๑๙.๓๕
			เมืองตราด	แหลมกลัด,ชำราก,ตะกาง, ท่าพริก,หนองคันทรง,ห้วง น้ำขาว,อ่าวใหญ่	
๒	E๑	ตราด	เมืองตราด	อ่าวใหญ่,ห้วงน้ำขาว	๔๗.๗๓
			แหลมงอบ	แหลมงอบ,น้ำเชี่ยว, หนองโสน,คลองใหญ่	
๓	E๓	ตราด	แหลมงอบ	คลองใหญ่,บางปิด	๗๙.๓๕
		จันทบุรี	ขลุง	บางชัน	
			แหลมสิงห์	เกาะเบริด,ปากน้ำแหลม สิงห์,บางกะไชย	
			ท่าใหม่	ตะกาดเจ้า,คลองซุด	
๔	E๔	จันทบุรี	ท่าใหม่	คลองซุด	๙๔.๕๒
			นายายอาม	สนามไชย,ช้างข้าม	
		ระยอง	แกลง	พังราด,คลองปูน,ปากน้ำ กระแสด,เนินขี้,กร่ำ	
			เมืองระยอง	ซากพง,แกลง,เพ	
๕	E๕	ระยอง	เมืองระยอง	เพ,ตะพง,เชิงเนิน,ท่าประดู่, ปากน้ำ,เนินพระ,มาบตาพุด	๖๐.๐๓
			บ้านฉาง	บ้านฉาง,ปลา	
		ชลบุรี	สัตหีบ	พลูตาหลวง,แสมสาร	
๖	E๖	ชลบุรี	สัตหีบ	แสมสาร,สัตหีบ,บางเสร่	๔๘.๗๒
๗	E๗	ชลบุรี	สัตหีบ	บางเสร่	๒๑.๘๖
			บางละมุง	นาจอมเทียน,นาเกลือ	
๘	E๘	ชลบุรี	บางละมุง	นาเกลือ,บางละมุง	๓๑.๑๘
			ศรีราชา	ทุ่งสุขลา	
๙	E๙	ชลบุรี	ศรีราชา	ทุ่งสุขลา,สุรศักดิ์,ศรีราชา, บางพระ	๓๘.๕๘
			เมืองชลบุรี	แสนสุข,อ่างศิลา	

ระบบกลุ่มหาดในประเทศไทย พื้นที่ชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนบน

ลำดับ	ชื่อกลุ่มหาด (Littoral cell)	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ความยาวของ กลุ่มหาด (กม.)
๑๐	U	ชลบุรี	เมืองชลบุรี	อ่างศิลา, เสม็ด, บ้านสวน, บางปลาสร้อย, บางทราย, หนองไม้แดง, คลองตำหรุ	๒๐๑.๓๖
				ฉะเชิงเทรา	
		สมุทรปราการ	บางบ่อ	คลองด่าน	
			เมือง สมุทรปราการ	บางปู, บางปูใหม่, ท้าย บ้าน	
			พระสมุทร เจดีย์	แหลมฟ้าผ่า	
		กรุงเทพมหานคร	บางขุนเทียน	แขวงท่าข้าม	
		สมุทรสาคร	เมือง สมุทรสาคร	พันท้ายนรสิงห์, โคกขาม, บางหญ้าแพรก, บาง กระเจ้า, บ้านบ่อ, บางโท ร์รัต, กาทหลง, นาโคก	
		สมุทรสงคราม	เมือง สมุทรสงคราม	บางแก้ว, บางจะเกร็ง แหลมใหญ่, คลองโคกลน	
เพชรบุรี	บ้านแหลม	บางตะบูน, บางตะบูน นอก, บ้านแหลม, แหลม ผักเบี้ย, บางขุนไทร, ปาก ทะเล, บางแก้ว			

ระบบกลุ่มหาดในประเทศไทยพื้นที่ชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง

ลำดับ	ชื่อกลุ่มหาด (Littoral cell)	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ความยาวของ กลุ่มหาด (กม.)
๑๑	S๑	เพชรบุรี	บ้านแหลม	แหลมผักเบี้ย	๑๑๐.๗๔
			เมืองเพชร	หาดเจ้าสำราญ, หนองขนาน	
			ท่ายาง	ปึกเตียน	
			ชะอำ	หนองศาลา, บางเก่า, ชะอำ	
		ประจวบคีรีขันธ์	หัวหิน	หัวหิน, หนองแก	
			ปราณบุรี	ปากน้ำปราณ	
๑๒	S๒	ประจวบคีรีขันธ์	สามร้อยยอด	สามร้อยยอด	๕๓.๘๕
			กุยบุรี	เขาแดง, กุยเหนือ	
			เมือง ประจวบคีรีขันธ์	บ่อนอก, อ่าวน้อย, เกาะหลัก	
๑๓	S๓	ประจวบคีรีขันธ์	เมือง ประจวบคีรีขันธ์	เกาะหลัก, ประจวบคีรีขันธ์ คลองวาฬ	๒๑.๙๑
๑๔	S๔	ประจวบคีรีขันธ์	เมือง ประจวบคีรีขันธ์	คลองวาฬ, ห้วยทราย	๗๗.๐๔
			ทับสะแก	ห้วยยาง, แสงอรุณ, ทับสะแก, นาหูกวาง, อ่างทอง	
			บางสะพาน	ธงชัย, แม่รำพึง	
๑๕	S๕	ประจวบคีรีขันธ์	บางสะพาน	แม่รำพึง, พงศ์ประศาสน์	๑๕๖.๔
			บางสะพาน น้อย	บางสะพาน, ปากแพรก, ทรายทอง	
		ชุมพร	ปะทิว	ปากคลอง, ชุมโค, บางสน, สะพลี	
			เมืองชุมพร	นาชะอัง, นาทุ่ง, ท่ายาง, ปากน้ำ, หาดทรายรี	
๑๖	S๖	ชุมพร	เมืองชุมพร	หาดทรายรี, ท่ายาง, ทุ่งคา, วิสัยเหนือ	๘๔.๘๘
			สวี	ปากแพรก, ด่านสวี, ท่าหิน	
			ทุ่งตะโก	ปากตะโก	

ลำดับ	ชื่อกลุ่มหาด (Littoral cell)	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ความยาวของ กลุ่มหาด (กม.)
๑๗	S๗	ชุมพร	หลังสวน	บางน้ำจืด,ปากน้ำ, บางมะพร้าว,นาพญา	๘๓.๗
			ละแม	ละแม,สวนแดง	
		สุราษฎร์ธานี	ท่าชนะ	คันธุลี,ท่าชนะ,วัง	
			ไชยา	ตะกรบ,พุมเรียง	
๑๘	S๘	สุราษฎร์ธานี	ไชยา	พุมเรียง,เสม็ด	๑๒๕.๐๗
			ท่าฉาง	เขาถ่าน,ท่าฉาง,ท่าเคย	
			พุนพิน	ลิเล็ด	
			เมือง สุราษฎร์ธานี	บางชนะ,คลองฉนาก	
			กาญจนดิษฐ์	ท่าทองใหม่,ตะเคียนทอง, กะแดะ,พลาญวาส, ท่าทอง	
			ดอนรัก	ชลคราม,ดอนสัก	
๑๙	S๙	นครศรีธรรมราช	ขนอม	ท้องเนียน,ขนอม	๑๐๐.๕๓
			สิชล	ทุ่งไเส,สิชล,ทุ่งปรัง, เสาเกา	
			ท่าศาลา	กลาย,สระแก้ว,ท่าซัน, ท่าศาลา	
๒๐	S๑๐	นครศรีธรรมราช	ท่าศาลา	ท่าศาลา	๗๐.๗๕
			เมือง นครศรีธรรมราช	ปากพูน,ท่าซึก,ปากนคร, ท่าไร่,บางจาก	
			ปากพ่อง	คลองน้อย, ปากพ่องตะวันตก, ปากพ่องตะวันออก, แหลมตะลุมพุก	

ลำดับ	ชื่อกลุ่มหาด (Littoral cell)	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ความยาวของ กลุ่มหาด (กม.)
๒๑	S๑๑	นครศรีธรรมราช	ปากพ่อง	แหลมตะลุมพุก, ปากพ่อง ตะวันออก, บางพระ, ท่าพญา, ขนาบนาก	๒๐๒.๒
			หัวไทร	เกาะเพชร, หน้าสตน	
		สงขลา	ระโนด	คลองแดน, ท่าบอน, บ่อตรู, ปากแตระ, ระวะ, วัดสน	
			สทิงพระ	ชุมพล, ดี่หลวง, สนามชัย, กระดั่งงา, จะตังพระ, บ่อดาน, บ่อด่าง, วัดจันทร์	
			สิงหนคร	ม่วงงาม, วัดขนุน, ชิงโค, สทิงหม้อ, หัวเขา	
			เมืองสงขลา	บ่อยาง, เขารูปช้าง, เกาะแต้ว, ฟุ่งหวัง	
			จะนะ	นาทับ, ตลิ่งชัน, สะกอม	
			เทพา	สะกอม	
๒๒	S๑๒	สงขลา	เทพา	สะกอม, เกาะสบ้า, เทพา, ปากบาง	๘๘.๖๔
		ปัตตานี	หนองจิก	ท่ากำชำ, บางเขา, บางตาวา	
			เมืองปัตตานี	รูสะมิแล, บานา, บารา โหม, ต้นหยงลูโละ	
			ยะหริ่ง	บางปู, แหลมโพธิ์	
๒๓	S๑๓	ปัตตานี	ยะหริ่ง	แหลมโพธิ์, ตะโละกาโปร์	๑๓๖.๒๖
			ปะนาเระ	ปะนาเระ, บ้านกลาง, บ้าน น้ำบ่อ	
			สายบุรี	บางเก่า, ปะเสยาวอ, ตะลุ บัน	
			ไม้แก่น	ไม้แก่น, ดอนทราย	
		นราธิวาส	เมือง นราธิวาส	โคกเคียน, บางนาค, กะลุ วอเหนือ	
			ตากใบ	ไพรวัน, ศาลาใหม่, เจ๊ะแห	

ระบบกลุ่มหาดในประเทศไทย
ระบบกลุ่มหาดในประเทศไทยพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

ลำดับ	ชื่อกลุ่มหาด (Littoral cell)	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ความยาวของ กลุ่มหาด (กม.)
๒๔	A๑	ระนอง	กระบุรี	น้ำจืดน้อย, น้ำจืด, ลำเลียง, บางใหญ่	๖๒.๔๙
			ละอุ่น	บางแก้ว	
			เมืองระนอง	ทรายแดง, ปากน้ำ	
๒๕	A๒	ระนอง	เมืองระนอง	ปากน้ำ, นางรีน, หงาว, ราชกรูด	๓๙.๔๔
๒๖	A๓	ระนอง	เมืองระนอง	ราชกรูด	๔๐.๗๙
			กะเปอร์	ม่วงกลาง	
๒๗	A๔	ระนอง	กะเปอร์	ม่วงกลาง, บางหิน	๒๘.๗๙
			สุขสำราญ	นาคา	
๒๘	A๕	ระนอง	สุขสำราญ	นาคา, กำพวน	๔๖.๕๑
		พังงา	กระบุรี	คุระ	
๒๙	A๖	พังงา	กระบุรี	แม่น้ำขาว, บางวัน	๔๗.๘๒
			ตะกั่วป่า	บางนายสี, บางม่วง	
๓๐	A๗	พังงา	ตะกั่วป่า	บางม่วง, คี๊กคัก	๒๐.๒๑
๓๑	A๘	พังงา	ตะกั่วป่า	คี๊กคัก	๑๕.๓๙
๓๒	A๙	พังงา	ตะกั่วป่า	คี๊กคัก	๗.๕๙
			ท้ายเหมือง	ลำแก่น	
๓๓	A๑๐	พังงา	ท้ายเหมือง	ลำแก่น, ท้ายเหมือง, นาเตย	๔๔.๙๔
			ตะกั่วทุ่ง	โคกกลอย	
๓๔	A๑๑	พังงา	ตะกั่วทุ่ง	โคกกลอย, หลอยง, คลองเคียน	๒๑.๗๓
๓๕	A๑๒	พังงา	ตะกั่วทุ่ง	คลองเคียน	๑๐.๖๙
๓๖	A๑๓	พังงา	ตะกั่วทุ่ง	คลองเคียน, ท่าอยู่, กะไหล, กระโสม	๗๖.๑๗
			เมืองพังงา	ตากแดด, เกาะปันหยี, บางเตย	
			ทับปุด	มะรุ่ย	
๓๗	A๑๔	กระบี่	อ่าวลึก	แหลมสัก	๔๑.๑๗
			อ่าวลึก	แหลมสัก, อ่าวลึกใต้, อ่าวลึกน้อย	
			เมืองกระบี่	เขาคราม, เขาทอง	

ลำดับ	ชื่อกลุ่มหาด (Littoral cell)	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ความยาวของ กลุ่มหาด (กม.)
๓๘	A๑๕	กระบี่	เมืองกระบี่	เขาทอง, นนงทะเล	๑๘.๕๖
๓๙	A๑๖	กระบี่	เมืองกระบี่	นนงทะเล, อ่าวนาง	๑๕.๒๘
๔๐	A๑๗	กระบี่	เมืองกระบี่	อ่าวนาง, ไล่ไทย, คลองประสงค์,	๓๐.๒๙
			เหนือคลอง	ตลิ่งชัน	
๔๑	A๑๘	กระบี่	เหนือคลอง	ตลิ่งชัน, คลองขนาน, ปกาสัย	๔๖.๖๕
			คลองท่อม	เพขลา, คลองท่อมใต้, ห้วยน้ำขาว	
			เกาะลันตา	คลองยาง, เกาะกลาง	
๔๒	A๑๙	กระบี่	เกาะลันตา	เกาะกลาง	๕๑.๓๔
			คลองท่อม	คลองพน, ทรายขาว	
		ตรัง	สิเกา	เขาไม้แก้ว	
๔๓	A๒๐	ตรัง	สิเกา	เขาไม้แก้ว, บ่อหิน, ไม้ผาด	๒๙.๒๖
๔๔	A๒๑	ตรัง	สิเกา	ไม้ผาด	๒๒.๑๗
๔๕	A๒๒	ตรัง	สิเกา	ไม้ผาด	๕๒.๑๑
			กันตัง	เกาะลิบง, นาเกลือ, บ่อน้ำร้อน, กันตังใต้, วังวน	
			ย่านตาขาว	ทุ่งกระบือ	
			ปะเหลียน	บ้านนา	
			หาดสำราญ	บ้าหวี, หาดสำราญ, ตะเสะ	
๔๖	A๒๓	ตรัง	หาดสำราญ	ตะเสะ	๔๕.๔๔
			ปะเหลียน	สุโสะ, ท่าข้าม, ลิพัง	
		สตูล	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า, นาทอน, ทุ่งบุหลัง, xonคลาน	
๔๗	A๒๔	สตูล	ทุ่งหว้า	xonคลาน	๒๗.๕๓
			ละงู	แหลมสน, ปากน้ำ	
๔๘	A๒๕	สตูล	ละงู	ปากน้ำ, ละงู	๒๐.๙
๔๙	A๒๖	สตูล	ละงู	ละงู	๔๑.๑๗
			ท่าแพ	สาคร	
			เมืองสตูล	เจ๊ะบิลัง, ดันหยงโป	
๕๐	A๒๗	สตูล	เมืองสตูล	ตันหยงโป, ต่ามะลิ่ง, คลองซุด, ปูย	๔๕.๑๑

ระบบกลุ่มหาดในประเทศไทย พื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดภูเก็ต

ลำดับ	ชื่อกลุ่มหาด (Littoral cell)	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ความยาวของ กลุ่มหาด (กม.)
๕๑	A๒๘	ภูเก็ต	กลาง	ไม้ขาว, สาคู	๑๗.๒๓
๕๒	A๒๙	ภูเก็ต	กลาง	สาคู, เขิงทะเล	๑๔.๘๒
๕๓	A๓๐	ภูเก็ต	กลาง	เขิงทะเล	๙.๘๖
			กระทุ้ง	กมลา	
๕๔	A๓๑	ภูเก็ต	กระทุ้ง	กมลา, ป่าตอง	๑๔.๖
๕๕	A๓๒	ภูเก็ต	กระทุ้ง	ป่าตอง	๑๖.๔๗
			เมืองภูเก็ต	กะรน	
๕๖	A๓๓	ภูเก็ต	เมืองภูเก็ต	กะรน, ราไวย์	๖.๕๔
๕๗	A๓๔	ภูเก็ต	เมืองภูเก็ต	ราไวย์, ฉลอง, วิจิต	๒๔.๑๕
๕๘	A๓๕	ภูเก็ต	เมืองภูเก็ต	วิจิต, รัชฎา	๒๑.๓๑
๕๙	A๓๖	ภูเก็ต	เมืองภูเก็ต	รัชฎา	๘.๘๙
๖๐	A๓๗	ภูเก็ต	เมืองภูเก็ต	รัชฎา, เกาะแก้ว	๑๙.๖๘
			กลาง	ศรีสุนทร, ปากลอก	
๖๑	A๓๘	ภูเก็ต	กลาง	ปากลอก	๒๑.๗๘
๖๒	A๓๙	ภูเก็ต	กลาง	ปากลอก, เทพกษัตริ	๑๑.๑๖
๖๓	A๔๐	ภูเก็ต	กลาง	เทพกษัตริ, ไม้ขาว	๑๒.๕๑
๖๔	A๔๑	ภูเก็ต	กลาง	ไม้ขาว	๖.๘๙

๕. การพัฒนาการท่องเที่ยวทางทะเลอย่างยั่งยืนและเป็นระบบ

ประเทศไทยจำเป็นต้องพึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยว และเมื่อพิจารณาจากปริมาณนักท่องเที่ยวต่างชาติใน พ.ศ.๒๕๕๘ ที่อาจมีมากถึง ๓๐ ล้านคน โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางไปทะเล ซึ่งจากสถิติพบว่าจังหวัดภูเก็ตซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวอันดับสอง มีปริมาณนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางไปท่องเที่ยวมากกว่า ๑๒ ล้านคน ทั้งนี้ ยังไม่นับนักท่องเที่ยวไทยอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางไปท่องเที่ยวตามเกาะทั้งในเขตอุทยานแห่งชาติและนอกเขตอุทยานแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม ระบุฐานข้อมูลยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ระบบควบคุมด้านสิ่งแวดล้อมไม่ชัดเจน ปราศจากการชีวิตในเรื่องความเสื่อมโทรมของทรัพยากร เกิดการรื้อไหลในเรื่องผลประโยชน์ที่ไม่ตกกับคนไทย การทำงานทั้งหมดยังไม่บูรณาการร่วมกันทั้งระบบ

แนวทางปฏิรูปที่ดำเนินการ

(๑) จัดทำยุทธศาสตร์ในการแบ่งเขตใช้สอยประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เช่น ผลักดันการนำเสนอน้ำมันมรดกโลก ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขยายตัวเป็นอย่างมาก เนื่องจากเขตมรดกโลกเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ อีกทั้งเป็นการ

ยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวระดับสูง ให้สอดคล้องกับนโยบายด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย

(๒) จัดทำระบบดูแลความปลอดภัยและติดตามเรือท่องเที่ยวในภาพรวม โดยการติดตั้งระบบติดตามด้วยดาวเทียมบนเรือท่องเที่ยวที่เข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเล เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลและตรวจสอบสถานการณ์การท่องเที่ยวในทะเลบริเวณเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเลได้ดียิ่งขึ้น

(๓) การติดตั้งระบบเรดาร์ภาคพื้นดินในบริเวณอุทยานแห่งชาติทางทะเลทุกแห่ง โดยขอความร่วมมือจาก สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ GISTDA ในการพัฒนาเทคโนโลยีในการตรวจสอบและติดตาม เพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยตรวจสอบ ป้องกัน และปราบปรามการกระทำที่ผิดกฎหมาย รวมไปถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์

(๔) มีมาตรการควบคุมการท่องเที่ยวในพื้นที่บอบบาง เช่น มาตรการควบคุมกิจกรรมดำน้ำลึกแบบ SCUBA ในเขตอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งจะต้องมีการวางแผนใช้สถานภาพทรัพยากรเป็นตัวชี้วัดความยั่งยืนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ระยะเวลา

(๑) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๐ ภายใน ๖ เดือน

(๒) ปฏิรูประบบบริหารจัดการตามยุทธศาสตร์ ภายใน ๒ ปี

ความคืบหน้า

กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา กำลังจัดทำยุทธศาสตร์ ๓ ปี ได้มีการประสานงานเบื้องต้นและขอให้มีการผลักดันอันดามันมรดกโลกและการแบ่งเขตใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวและพื้นที่พิเศษให้ชัดเจน กรมทรัพยากรทางทะเลกำลังทำมาตรฐานผู้นำเที่ยวดำน้ำลึกในแนวปะการัง โดยจะประกาศใช้ร่วมกับกฎหมายต่าง ๆ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๒) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๓) กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

(๔) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

๖. ทรัพยากรการประมงเสื่อมโทรม เกิดปัญหาความขัดแย้ง/เหลื่อมล้ำ

การประมงอวนรุนอวนลากทำลายสัตว์น้ำวัยอ่อน ประเทศไทยไม่สามารถจัดการกับปัญหานี้ได้ในขณะที่บางประเทศห้ามทำ เช่น อินโดนีเซีย ซึ่งจะเกิดปัญหาการกลับมาจับปลาในประเทศอย่างมาก อีกทั้งหลายประเทศจะกีดกันไม่ให้ประเทศไทยส่งออกสัตว์น้ำหากไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ดังเช่นที่สหภาพยุโรปกำลังจะสั่งห้ามการนำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารทะเลจากประเทศไทย (ใบเหลืองกรณีประมง IUU) หากประเทศไทยไม่สามารถให้การรับรองได้อย่างถูกต้องถึงแหล่งที่มาและความถูกต้องตามกฎหมายของอาหารทะเลที่ส่งออก

แนวทางปฏิรูปที่ดำเนินการ

(๑) ควบคุมจำนวนเรือประมงและติดตามตรวจสอบการทำประมงของเรือประมงไทย โดยติดตั้งอุปกรณ์ VPS (Vessel Positioning System) ซึ่งเป็นอุปกรณ์บอกตำแหน่งเรือบนเรือประมง

(๒) จัดทำระบบควบคุมตรวจสอบอย่างเคร่งครัด รวมทั้งจะต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและควบคุมการทำประมงผิดกฎหมาย โดยจะต้องมีระบบติดตามด้วยดาวเทียมในเรือตรวจการณ์ของแต่ละหน่วยงานราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและควบคุมการทำประมงผิดกฎหมาย ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และกรมประมง โดยจะต้องเป็นระบบปฏิบัติการที่เหมือนกันซึ่งจัดทำโดยคนไทยและมีการเก็บข้อมูลในแหล่งเดียวกัน และแสดงผลในเว็บไซต์เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบได้ ติดตามเทียม

(๓) มีมาตรการที่จะหยุดหรือยกเลิกการใช้เครื่องมือประมงที่ทำลายล้างพันธุ์สัตว์น้ำและทำลายห่วงโซ่อาหารสัตว์น้ำในทะเลอย่างรุนแรง ๒ ชนิด คือ อวนลาก และอวนรุน และมีมาตรการคุ้มครองสัตว์น้ำวัยอ่อน แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำหรือป้องกันการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำโดยออกมาตรการควบคุมธุรกิจอาหารสัตว์ปลาปนที่ใช้สัตว์น้ำเศรษฐกิจวัยอ่อนมาเป็นวัตถุดิบ

(๔) ศึกษาประเด็นเปิดเสรีปลาปนเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์ ระบุการประมงอื่น ๆ ที่ทำลายทรัพยากรและจัดการกับปัญหา

ระยะเวลาที่คาดหวัง

- (๑) จัดระเบียบการประมง ภายใน ๒ ปี
- (๒) ลดจำนวนอวนรุนอวนลากให้หมดไป ภายใน ๕ ปี

ความคืบหน้า

รัฐบาลให้ความสำคัญกับปัญหาใบเหลืองการประมง IUU ดำเนินการในหลายขั้นตอน แต่ยังไม่เห็นผลตรวจใดที่ยังไม่เริ่มทำอย่างจริงจัง เพราะจำเป็นต้องมีการปรับปรุงระบบการตรวจสอบและติดตามก่อนปรับปรุงประสิทธิภาพในระยะสั้นและในระยะยาว

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- (๑) กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- (๒) กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม
- (๓) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๔) กระทรวงการต่างประเทศ
- (๕) กระทรวงแรงงาน
- (๖) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ องค์การมหาชน

๗. การพัฒนาท่าเรือในรูปแบบต่าง ๆ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังจะลงทุนทำท่าเรือในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ท่าเรือน้ำลึก ท่าเรือยอชท์ ฯลฯ ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาด้านโลจิสติกส์ การขนส่ง การพลังงาน และการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม การก่อสร้างจำเป็นต้องมีความระมัดระวัง มิฉะนั้น จะเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เช่น แนวปะการัง เกิดปัญหาด้านการกัดเซาะชายฝั่ง อีกทั้งยังอาจทำให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน

แนวทางการปฏิรูปที่ดำเนินการ

จัดทำระบบ SEA โดยปรับปรุงกฎหมายของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้เพิ่มในส่วนของสิ่งแวดล้อม จัดทำระบบ EIA และระบบตรวจสอบ ME&A ที่มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

ระยะเวลาที่คาดหวัง

- (๑) ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้อง ภายใน ๑ ปี
- (๒) เกิดผลที่ชัดเจนในการวางยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาและสิ่งแวดล้อมทางทะเล ภายใน ๒ ปี

ความคืบหน้า

- (๑) ทำเรือสำหรับโรงไฟฟ้ากระบี่กำลังอยู่ระหว่างพิจารณา EIA
- (๒) ทำเรือปากบารากำลังอยู่ระหว่างจัดทำ SEA
- (๓) ทำเรือยอชท์จำนวนมากกำลังอยู่ระหว่างการวางแผน
- (๔) การปรับปรุงกฎหมายยังอยู่ในขั้นตอนของสภาปฏิรูปแห่งชาติ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- (๑) กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม
- (๒) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘. สীগะสุตวิฤต

ปัจจุบันพื้นที่บนเกาะพีพี เกาะหลีเป๊ะ เกาะเสม็ด และเกาะเต่า ถูกใช้ประโยชน์อย่างไม่เป็นระบบและไม่มีการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากไม่มีการวางแผนการใช้พื้นที่และไม่มีการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม จึงเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เช่น น้ำเสีย ขยะ ผังเมือง ท่าเรือ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นสীগะสุตวิฤตที่จำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหาและปฏิรูป หากสามารถจัดระเบียบและมีวางแผนการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมแล้วก็จะเกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลน้อยลง และจะสามารถคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลเพื่อเป็นมรดกของลูกหลานได้อย่างยั่งยืน

แนวทางการปฏิรูปที่ดำเนินการ

ผลักดันให้มีการจัดทำ “ผังเมืองเฉพาะ” บนเกาะพีพี เกาะหลีเป๊ะ เกาะเสม็ด และเกาะเต่า เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าว มีความสำคัญต่อระบบนิเวศทางทะเลเป็นอย่างมาก และควรพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ซึ่งความเจริญเติบโตที่จะเข้ามาพร้อมกับการท่องเที่ยว นั้น อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากร จึงควรกำหนดให้เป็นพื้นที่พิเศษที่ต้องมีการวางระบบผังเมืองเฉพาะ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งปกป้องและดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลบนเกาะดังกล่าวให้คงอยู่ต่อไป

ระยะเวลาที่คาดหวัง

ผลักดันให้มีการจัดทำผังเมืองเฉพาะบนเกาะพีพี เกาะหลีเป๊ะ เกาะเสม็ด และเกาะเต่า ภายใน ๒ ปี

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- (๑) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๒) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

- (๓) กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
- (๔) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๙. การบำบัดน้ำเสียและการจัดการขยะในทะเล

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง ทั้งชุมชนที่อยู่อาศัย การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมแบบต่าง ๆ แต่ระบบจัดการน้ำเสียยังไม่มีประสิทธิภาพ จึงเกิดน้ำเสียในแหล่งท่องเที่ยว เช่น อ่าวนาง จังหวัดกระบี่ และหาดต่าง ๆ รอบจังหวัดภูเก็ต เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวและทรัพยากรอย่างรุนแรง นอกจากนี้ ยังมีขยะในทะเลมากจนติดอันดับโลก ซึ่งขยะในทะเลเหล่านี้ทำให้สัตว์ทะเลหายากตาย เนื่องจากสัตว์ทะเลกินขยะซึ่งไม่สามารถย่อยสลายได้เข้าไป หรือติดพันขยะจนเป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนไหวในทะเล ทั้งยังเกิดปัญหาต่อปะการังและระบบนิเวศชายฝั่งและสร้างปัญหารุนแรงต่อการท่องเที่ยวอีกด้วย

แนวทางการปฏิรูปที่ดำเนินการ

(๑) ปฏิรูประบบบำบัดน้ำเสียตามแหล่งชุมชนท่องเที่ยวขนาดใหญ่ เช่น ป่าตอง อ่าวนาง เกาะพีพี ฯลฯ โดยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบให้พอเพียงต่อการรองรับ ปรับปรุงระบบตรวจสอบมลพิษและของเสียตามชายฝั่งให้มีมาตรฐาน เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละแห่ง มีกลไกในการจัดการกับปัญหาที่ชัดเจน ฉับไว และสามารถแก้ปัญหาในทางปฏิบัติ

(๒) ขยะมาจากแผ่นดินและแม่น้ำ เกิดขึ้นในทะเลเพียงบางส่วน ต้องจัดการปัญหาขยะบนแผ่นดินให้ได้ รวมทั้งวางแนวทางในการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยวตามเกาะและอุทยานแห่งชาติทางทะเลให้ชัดเจน

ระยะเวลาที่คาดหวัง

- (๑) วางยุทธศาสตร์ด้านการดูแลน้ำเสียอย่างเป็นระบบพร้อมมาตรการในพื้นที่ ภายใน ๑ ปี
- (๒) ปรับปรุงกลไกและโครงสร้างของหน่วยงานควบคุมดูแล ภายใน ๑ ปี
- (๓) สามารถปรับปรุงระบบจัดการน้ำเสียในพื้นที่ตัวอย่างได้ ภายใน ๓ ปี
- (๔) มียุทธศาสตร์ในการกำจัดขยะที่สามารถดำเนินการได้จริง ภายใน ๑ ปี
- (๕) ทดสอบพื้นที่ต้นแบบและตรวจสอบติดตามขยะในทะเล ภายใน ๓ ปี

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- (๑) กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๒) กระทรวงอุตสาหกรรม
- (๓) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- (๔) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๑๐. การเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย

หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐการนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๑. การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาครัฐจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๒. การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๓. การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย เป็นต้น

๔. ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

๕. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด เป็นต้น

การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจทำได้หลายระดับและหลายวิธี ซึ่งบางวิธีสามารถทำได้ง่าย ๆ แต่บางวิธีก็ต้องใช้เวลา ขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ค่าใช้จ่ายและความจำเป็นในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพของข้าราชการทุกระดับควบคู่กันไปด้วย

อย่างไรก็ตาม การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นหุ้นส่วน จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับหน่วยงานราชการต่าง ๆ จะสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนมากน้อยเพียงใด รวมทั้งต้องอาศัยกระบวนการความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคมที่เป็นพันธมิตรของภาครัฐการ ดังนั้น จึงควรดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดหลักสูตรฝึกอบรมเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเพื่อเสริมสร้างทักษะในการทำกระบวนการมีส่วนร่วม เช่น กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง การสร้างเครือข่าย การเจรจาไกล่เกลี่ย การรับเรื่องราวร้องทุกข์

การสื่อความหมาย การทำกิจกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมและสังคมของภาคธุรกิจ และกำหนดให้ทุกอุทยานแห่งชาติต้องมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบกระบวนการมีส่วนร่วม

(๒) ปรับปรุงกลไกการคัดเลือก และเพิ่มบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ และเป็นกลไกการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับภาคประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

(๓) จัดตั้งเครือข่ายผู้ประกอบการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ และผู้นำการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกการให้ความรู้ การปฏิบัติที่ถูกต้องในการนำนักท่องเที่ยวเข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติ ควบคุมการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และทำกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศ

(๔) จัดตั้งเครือข่ายที่พักและร้านอาหารรอบอุทยานแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนรอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติให้บริการที่พักและร้านอาหารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดภาระการให้บริการที่พักและร้านอาหารของอุทยานแห่งชาติ และยังส่งผลดีต่อการสร้างรายได้ให้กับชุมชนรอบเขตอุทยานแห่งชาติ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ

(๕) ส่งเสริมเครือข่ายชุมชนประมงชายฝั่ง เพื่อเป็นกลไกให้ความรู้ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรในเขตอุทยานแห่งชาติ เพื่อเป็นแหล่งพ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำ และเพื่อเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังการทำประมงที่ผิดกฎหมายประมง และการกำหนดกติกาการใช้ประโยชน์ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเล

(๖) สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ชุมชน และองค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์โดยภาคชุมชน และเป็นกลไกการสร้างกติกาเพื่อการใช้ประโยชน์ดั้งเดิมของชุมชนที่ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลในเขตอุทยานแห่งชาติ

ข้อเสนอการปฏิรูป

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : กำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเล

เหตุผลในการเสนอให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเล

(๑) ปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเล กระจายอยู่ในกฎหมายต่าง ๆ อย่างน้อย ๕ ฉบับ ทำให้เกิดความซ้ำซ้อน มีการประกาศพื้นที่ทับกันจนชาวบ้านเดือดร้อน (พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๒) ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก มักจะส่งเสริมการมีพื้นที่คุ้มครองทางทะเลในรูปแบบของการจัดการพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์ที่หลากหลาย มากกว่าการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ

(๓) พื้นที่คุ้มครองทางทะเลมีหลายประเภท สามารถออกในแบบมิติของการจัดการทรัพยากรเพื่อการใช้ประโยชน์ที่หลากหลาย ในขณะที่ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ กำหนดว่า ห้ามเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่และห้ามล่าสัตว์ ในขณะที่ชุมชนชายฝั่งทะเลซึ่งทำมาหากินในพื้นที่มานาน การบังคับใช้พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติอย่างเข้มงวด จึงส่งผลให้ชาวบ้านมีความผิดตามกฎหมาย โดยพื้นที่ทางทะเลหลายบริเวณที่ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติแล้ว ส่งผลให้ชาวบ้านที่อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพในบริเวณนั้น ตกเป็นผู้กระทำผิดกฎหมายทันที เช่น การทำประมงพื้นบ้านเป็นการล่าสัตว์ในเขตอุทยานแห่งชาติซึ่งมีความผิดตามกฎหมาย หรือการแล่นเรือผ่านพื้นที่อุทยานแห่งชาติก็จะถือว่ามีความผิดตามกฎหมายเช่นกัน

(๔) ตามหลักสากลที่ตกลงร่วมกัน ด้วยหลักที่ว่า พื้นที่ใดประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ พื้นที่นั้นต้องห้ามล่าสัตว์ ถ้าให้ล่าสัตว์ ทำประมงได้ จะต้องประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองประเภทอื่น ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ จะมีผลดีต่อการจัดการพื้นที่ป่า เพราะมีข้อกำหนดห้ามล่าสัตว์และห้ามพาหนะเข้าไปในพื้นที่ป่า แต่หากมีกฎหมายใหม่ ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเล ก็ส่งผลให้สามารถรวมพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองทางทะเล ที่อยู่ในกฎหมายต่าง ๆ มาจำแนกประเภท กำหนดระดับของการอนุรักษ์ และวางหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์รูปแบบต่าง ๆ ได้ โดยออกกติกาที่เหมาะสมในแต่ละประเภท เช่น ถ้าพื้นที่คุ้มครองทางทะเลพื้นที่ไหนสามารถห้ามทำการประมงได้โดยเด็ดขาด ก็จัดการแบบอุทยานแห่งชาติได้ พื้นที่ไหนมีการใช้ประโยชน์ ก็ให้ทำกติกา และมีการจัดระเบียบพื้นที่ (zoning) สำหรับการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ที่เหมาะสม

(๕) ประเทศไทยยังขาดการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเลอย่างเป็นระบบ ทำให้ไม่สามารถวางยุทธศาสตร์ในการพัฒนาอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้

(๖) หน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐ เช่น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนกระทรวงท่องเที่ยวและการกีฬา กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน และหน่วยงานด้านความมั่นคง ล้วนมีแผนที่กำลังพัฒนาในเรื่องการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทางทะเล ซึ่งการพัฒนาดังกล่าว จะประสบผลสำเร็จ ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายพื้นที่คุ้มครองทางทะเลที่ชัดเจนและมีแนวทางการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์แห่งชาติ

นิยามของพื้นที่คุ้มครองทางทะเล

สหภาพนานาชาติเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ (IUCN: International Union for Conservation of Nature) ได้กำหนดคำจำกัดความของพื้นที่คุ้มครองทางทะเลไว้ ดังนี้

"พื้นที่บริเวณน้ำขึ้นน้ำลง หรือบริเวณพื้นที่ท้องทะเลรวมทั้งมวลน้ำ สิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ ลักษณะสำคัญทางประวัติศาสตร์และสังคม ซึ่งต้องสงวนไว้ด้วยระเบียบกฎหมายหรือด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพอื่นใด เพื่อคุ้มครองส่วนหนึ่งส่วนใด หรือทั้งหมดของสภาพแวดล้อมบริเวณนั้น"

ประเภทของพื้นที่คุ้มครองทางทะเลตามหลักสากล

Category Ia (Strict Nature Reserve แหล่งสงวนธรรมชาติเข้มงวด)

๑. วัตถุประสงค์หลักของพื้นที่คือการปกป้องคุ้มครองทรัพยากร
๒. โดยปกติไม่อนุญาตให้มีการรบกวนโดยชุมชน และไม่อนุญาตให้มีการใช้ประโยชน์
๓. อาจใช้เป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานที่แสดงถึงความเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรโดยธรรมชาติ
๔. มีขนาดไม่ใหญ่มากนัก
๕. มีลักษณะเป็น No go area
๖. ตัวอย่างของพื้นที่ที่ไม่ชัดเจน

Category Ib (Wilderness Area พื้นที่ธรรมชาติดั้งเดิม)

๑. เป็นพื้นที่กว้างใหญ่ที่ไม่มีการรบกวนของมนุษย์ และคงสภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมไว้ได้อย่างครบถ้วน
๒. ไม่มีพื้นที่คุ้มครองทางทะเลในลักษณะนี้ในประเทศไทย

Category II (National Park อุทยานแห่งชาติ)

๑. วัตถุประสงค์หลักของพื้นที่คือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติคู่กับการใช้ประโยชน์ทางด้านการศึกษาวิจัย การนันทนาการและการท่องเที่ยว
๒. มีชื่อเรียกหลากหลาย เช่น Marine reserve, marine sanctuary, marine national park
๓. ไม่อนุญาตให้มีการใช้ทรัพยากรที่รบกวนฐานทรัพยากร เช่น การประมง
๔. เป็นลักษณะของ No take area
๕. ตัวอย่างของพื้นที่ได้แก่ อุทยานแห่งชาติบางบริเวณ เช่น อุทยานแห่งชาติ สามร้อยยอด อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน
๖. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๒ และ พ.ศ. ๒๕๔๕

Category III (Natural Monument or Feature อนุสรณ์สถานธรรมชาติ)

๑. วัตถุประสงค์หลักของพื้นที่คือการดูแลพื้นที่ที่มีลักษณะทางธรรมชาติอันโดดเด่น เช่น ลักษณะของหน้าผาริมทะเล ถ้ำริมทะเล เกาะหินโด่ง ถ้ำลอด หรือภูเขาใต้น้ำ
๒. มักมีขนาดไม่ใหญ่มากนัก แต่มีการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวสูง
๓. อนุญาตให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างมีขอบเขต ตราบใดที่ไม่รบกวนต่อลักษณะที่โดดเด่นของพื้นที่

๔. อาจมีการอนุญาตให้ทำการประมงพื้นบ้านได้ โดยการจำกัดประเภทของเครื่องมือประมง (Fishing gear restriction) และกำหนดปริมาณการจับสัตว์น้ำ (fisheries quota)

๕. มีลักษณะเป็น Controlled usage area

๖. ตัวอย่างของพื้นที่เช่น เกาะตาปู และบางส่วนของอ่าวพังงา

๗. ต้องมีการกำหนดกฎหมายใหม่เพื่อควบคุมการใช้

Category IV (Habitat/ Species Management Area พื้นที่สำหรับการจัดการที่อยู่อาศัยและชนิดพันธุ์)

๑. วัตถุประสงค์หลักของพื้นที่คือการสงวน รักษา และคุ้มครองชนิดพันธุ์ใดชนิดพันธุ์หนึ่ง หรือรักษาที่อยู่อาศัยที่สำคัญของสิ่งมีชีวิตให้คงอยู่

๒. โดยทั่วไปจำเป็นต้องมีการพัฒนาพื้นที่ หรือการมีส่วนร่วมของมนุษย์ (human intervention) ในการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครอง และ/หรือฟื้นฟูสภาพทรัพยากร

๓. การบริหารจัดการพื้นที่ จำเป็นต้องมีการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๔. พื้นที่คุ้มครองประเภทนี้มุ่งเน้นการสงวน รักษา และคุ้มครองชนิดพันธุ์ใดชนิดพันธุ์หนึ่ง หรือรักษาที่อยู่อาศัยที่สำคัญของสิ่งมีชีวิตให้คงอยู่เท่านั้น โดยไม่ได้ครอบคลุมถึงระบบนิเวศทั้งหมด

๕. อาจมีการอนุญาตให้ทำการประมงพื้นบ้านได้ โดยการจำกัดประเภทของเครื่องมือประมง (Fishing gear restriction) และกำหนดปริมาณการจับสัตว์น้ำ (fisheries quota)

๖. อาจมีลักษณะเป็นพื้นที่คุ้มครองตามช่วงเวลา (Temporal marine protected areas) เช่น พื้นที่ปิดอ่าว

๗. มีลักษณะเป็น Target specific conservation

๘. ตัวอย่างของพื้นที่เช่น เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเกาะลิบง และพื้นที่ชุ่มน้ำตาม Ramsar และพื้นที่ชีวมณฑล หรือ พื้นที่บางบริเวณตามกฎหมายประมงว่าด้วยที่รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ

๙. พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๙๖ พ.ศ. ๒๕๑๓ พ.ศ. ๒๕๒๘ และ พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

Category V (Protected Seascape/Landscape พื้นที่คุ้มครองภูมิทัศน์บก ภูมิทัศน์ทะเล)

๑. วัตถุประสงค์หลักของพื้นที่คือการอยู่ร่วมกันของชุมชนที่มีการพัฒนาพื้นที่อยู่ดั้งเดิม และมีการกำหนดเป้าหมายการอนุรักษ์ขึ้นในภายหลังอาจจะโดยชุมชนเอง หรือโดยหน่วยงานภาครัฐ

๒. พื้นที่เน้นการอยู่ร่วมกันระหว่างชุมชนกับทรัพยากร มีการดูแลทรัพยากรโดยชุมชน แต่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างมาก แต่ยังไม่ทำลายฐานทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

๓. การเปลี่ยนแปลงลักษณะพื้นที่ เช่น การทำเกษตรแบบพื้นบ้าน การทำสัมปทานป่าไม้ หรือเก็บหารังนก หรือการจัดการการท่องเที่ยวแบบพื้นถิ่น (ไม่ใช่ commercial)

๔. เป็นพื้นที่คุ้มครองที่มีการใช้ประโยชน์ และการพัฒนาพื้นที่สูงที่สุด

๕. ตัวอย่างของพื้นที่เช่น เกาะเสม็ด หาดในยาง กระบุรี พีพี

๖. ต้องมีการกำหนดกฎหมายใหม่เพื่อควบคุมการใช้

Category VI (Protected area with sustainable use of natural resources พื้นที่คุ้มครองที่มีการจัดการทรัพยากร)

๑. วัตถุประสงค์หลักของพื้นที่คือการจัดสรรพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร และมีการใช้ประโยชน์ของชุมชนอยู่ดั้งเดิม

๒. มักจะมีขนาดใหญ่มาก อาจจะมีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ โดยแบ่งออกเป็นเขตย่อย ๆ ที่แต่ละเขตเป็นลักษณะของประเภทพื้นที่คุ้มครองย่อยเอง เช่น Category VI อาจจะมี core area เป็น Category Ia และมีเขตนันทนาการที่เป็น Category II อยู่ภายในก็ได้

๓. เป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นมากที่สุด และเป็นแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการประกาศคุ้มครองพื้นที่ขนาดใหญ่ที่มีการจัดสรรการใช้ประโยชน์

๔. ตัวอย่างของพื้นที่เช่น เขตอ่าวพังงา หรือกลุ่มเกาะทะเลอันดามันตอนบน และกลุ่มเกาะทะเลอันดามันตอนล่าง หรือพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามประกาศพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

๕. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎหมายใหม่

มาตรการ

(๑) ให้มีการร่างกฎหมายพื้นที่คุ้มครองทางทะเล เพื่อวางหลักในการกำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเล โดยให้ความเชี่ยวชาญของนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้ โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นผู้รับผิดชอบในการประสานงาน

(๒) ให้มีกลไกในการจัดการเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ในทะเล และควรมีกฎหมายเพื่อการจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเล และระบบการจัดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ทะเล เพื่อรวมพื้นที่อนุรักษ์และคุ้มครองทางทะเล ที่อยู่ในกฎหมายต่าง ๆ มาจำแนกประเภท ระดับของการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อออกกติกาที่เหมาะสมในแต่ละประเภท

(๓) ให้มีการจัดแบ่งเขตพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางทะเล โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของชาติ โดยให้สภาความมั่นคงแห่งชาติ (ในด้านผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล) ร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นหน่วยงานหลัก และประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยอาศัยความรู้ความชำนาญของนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง และเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเขตการใช้ประโยชน์ดังกล่าว

(๔) ออกพระราชบัญญัติพื้นที่คุ้มครองทางทะเล พ.ศ. ....

ขั้นตอน

(๑) พิจารณาศึกษากรอบการกำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและการแบ่งเขตพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางทะเลร่วมกับนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๒) ระดมความคิดเห็นจากภาคประชาชนในการพัฒนาเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเล

(๓) ผลักดันให้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติพื้นที่คุ้มครองทางทะเล พ.ศ. ....

(๔) ผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์ในการแบ่งเขตพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางทะเล

ระยะเวลาดำเนินการ

ภายใน ๒ ปี

ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การปรับสมดุลการพัฒนาทะเลไทยตามแนวทางมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

๑. การปรับโครงสร้างองค์กร

ผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลมีมูลค่ามหาศาล แต่ยังไม่ปราศจากการจัดการแบบบูรณาการร่วมกับการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับทะเลยังเน้นในเรื่องความมั่นคง (สภาพความมั่นคงแห่งชาติ) และความมั่งคั่ง (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) แต่ยังไม่มีความชัดเจนด้านความยั่งยืนอย่างแท้จริง

การใช้ทะเลของประเทศไทยในปัจจุบันยังมีปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อม การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ยังขาดประสิทธิภาพ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการใช้ทะเลที่มีมากกว่า ๕๐ ฉบับ มีความซ้ำซ้อนและขาดการปรับปรุง ขาดการประสานงานและบูรณาการระหว่างหน่วยงาน อีกทั้งยังมีภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่กระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติ เช่น การก่อการร้าย การลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย โจรสลัด ภัยพิบัติ เป็นต้น การรับมือกับปัญหาและภัยคุกคามรูปแบบใหม่เหล่านี้ จึงมีความยุ่งยากและซับซ้อน การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อ การกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล รวมถึงการกำหนดนโยบายในการจัดการปัญหาเฉพาะด้าน หากมีการจัดตั้งองค์กรหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และจัดการความรู้เกี่ยวกับทะเลในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลเชิงวิชาการทางทะเล สมุทรศาสตร์ และธรณีวิทยา สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกันในการปกป้องและรักษาความมั่นคงของชาติและการใช้ทะเลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การตั้งสถาบันกิจการทางทะเลแห่งประเทศไทย (Thailand Maritime Institute: TMI) จะเป็นองค์กรมมหาชนที่จะต้องได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือเงินบริจาคจากเอกชน ซึ่งการจัดตั้งสถาบันกิจการทางทะเลแห่งประเทศไทยจะออกเป็นพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรมมหาชน ซึ่งจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่แสวงหากำไรภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากจะมีความเป็นอิสระในการบริหารงานในรูปของคณะกรรมการ โดยกำหนดให้สถาบันกิจการทางทะเลแห่งประเทศไทยมีการกิจ ดังนี้

๑) การเป็นคลังสมองของชาติในการพัฒนา และสนับสนุนการกำหนดนโยบายทางทะเล ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม กฎหมาย และกิจการทางทะเลทั้งปวง

๒) การศึกษา ค้นคว้า วิจัย งานด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม กฎหมาย และกิจการทางทะเลทั้งปวง

๓) การเป็นศูนย์ประสานงาน แลกเปลี่ยน และบริการข้อมูลข่าวสารให้กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนภายในประเทศและต่างประเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้อันเกี่ยวข้องกับกิจการทางทะเล

๔) การสร้างความร่วมมือทางวิชาการและการศึกษาวิจัยกับหน่วยงานทางทะเลและสถาบันวิชาการทางทะเลที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ

มาตรการ

(๑) ปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยยกระดับเป็น “คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ” และปรับปรุงองค์ประกอบ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ ให้มีประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และมีการวางแผนจัดทำพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับทะเลอย่างชัดเจน

(๒) ให้ผลักดันกฎหมายและหน่วยงานที่กำลังอยู่ระหว่างการจัดตั้ง เช่น ร่างพระราชบัญญัติ การรักษามลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. .... ซึ่งจะเป็นการยกระดับหน่วยงาน ศรชล. และการจัดตั้ง สถาบันกิจการทางทะเล ฯลฯ เพื่อให้ดำเนินการในเร็ววัน และมีส่วนช่วยในการวางยุทธศาสตร์ของชาติทาง ทะเล โดยบูรณาการแผนจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ก่อนจัดตั้งเป็นแผนทะเลแห่งชาติ

ขั้นตอนการดำเนินการ

(๑) พิจารณาศึกษาแนวทางในการดำเนินการปรับโครงสร้างองค์กร และศึกษากฎหมายที่ เกี่ยวข้อง

(๒) เสนอผลการพิจารณาและแนวทางในการดำเนินการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ คณะรัฐมนตรีพิจารณา

(๓) ผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างองค์กร

ระยะเวลาดำเนินการ

ภายใน ๖ เดือน

๒. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๒.๑ สีสัททะเลไทย

“สีททะเลไทย” เป็นแนวทางการปฏิรูปตามวิสัยทัศน์ ๕ - ๒๐ ปีข้างหน้า เพื่อให้ประเทศไทย สามารถพัฒนาและแข่งขันได้ในประชาคมโลก ซึ่งจะเน้นการปฏิรูปเพื่อการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนท้องถิ่น ทั้งในด้านการอนุรักษ์และการ พัฒนา โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ ความสามารถในการแข่งขันในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยกำหนด “สีททะเลไทย” เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

(๑) อันดามันมรดกโลก (Andaman : The World Heritage)

ทะเลอันดามันครอบคลุมพื้นที่ ๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพังงา จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัด ภูเก็ต จังหวัดระนอง และจังหวัดสตูล ซึ่งจุดขายที่สำคัญ คือ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับมรดกโลก โดยมี ทรัพยากรแนวปะการังเป็นฐานที่สำคัญ

(๒) สมุยและพื้นที่ข้างเคียง (Samui & Beyond)

ครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีจุดขายที่สำคัญ คือ การพักผ่อน ทิวทัศน์ และแหล่งดำน้ำ โดยมีทรัพยากรชายหาด คุณภาพน้ำ แนวปะการัง แหล่งดำน้ำมัลลิวีสร้าง เป็นฐานที่สำคัญ

(๓) เกาะช้างและฝั่งตะวันออก (Chang : Mega of The East)

ครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด (อู่ตะเภา) โดยมีจุดขายที่สำคัญ คือ อาหารทะเลและวิถีไทย โดยมีการรักษาคุณภาพน้ำและการประมงยั่งยืน เป็นฐานที่ สำคัญ

(๔) อ่าวไทยตอนใน (Siam Bay)

ครอบคลุมพื้นที่ ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดชลบุรี จังหวัดสมุทรปราการ และกรุงเทพฯ มีจุดขายที่สำคัญ คือ สีสัน ความโรแมนติก หาดทราย โดยจะต้องมีการคุณภาพน้ำและบริหารจัดการสัตว์ทะเลหายาก เช่น วาฬบรูด้า โลมา และเต่าทะเล เป็นต้น เพื่อเป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญ

๒.๒ การจัดการการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเล

(๑) ปรับปรุงระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชว่าด้วยการอนุญาตให้เข้าไปดำเนินกิจการท่องเที่ยว และพักอาศัยในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติ ต้องมีบัตรผู้นำการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางทะเล ซึ่งต้องผ่านหลักสูตรอบรมผู้นำการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางทะเล และจะถูกยึดบัตรหากทำกิจกรรมที่สร้างความเสียหายให้กับทรัพยากรธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติ

(๒) จัดหลักสูตรอบรม และออกบัตร ผู้นำการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางทะเล โดยกำหนดให้มีเนื้อหา ด้านนันทนาการและสื่อความหมายในอุทยานแห่งชาติ กฎระเบียบ ข้อควรปฏิบัติในการท่องเที่ยวทางทะเล ผลกระทบจากการท่องเที่ยว และการรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว โดยจัดสรรงบประมาณให้มีการดำเนินการฝึกอบรมและการออกบัตร ทางฝั่งทะเลอันดามัน ปีละ ๖ ครั้ง และทางฝั่งอ่าวไทยปีละ ๕ ครั้ง หรือตามความเหมาะสมของจำนวนผู้สมัคร และงบประมาณ

(๓) ปรับปรุง ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อให้มีรายละเอียดของวิธีการควบคุมคุณภาพของบริษัทนำเที่ยว มัคคุเทศก์ ผู้นำการท่องเที่ยว และเรือที่เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ โดยให้มีการกำหนดสัดส่วนของผู้นำการท่องเที่ยว ต่อจำนวนนักท่องเที่ยว และให้มีการกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสม

(๔) จัดสรรงบประมาณเพื่อศึกษาขีดความสามารถในการรองรับได้ด้านนันทนาการของอุทยานแห่งชาติทางทะเล ที่ยังไม่มีการศึกษาอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

จัดทำแผนการจัดการเขตใช้สอยประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ปัจจุบัน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ยังไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวซึ่งเป็นรายได้หลักของประเทศไทย ทำให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ประเทศควรจะได้รับนั้น น้อยกว่าที่ควรจะเป็น ไม่คุ้มค่ากับทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลที่สูญเสียหรือเสื่อมโทรมลงอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้น จึงควรมีการวางยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวทางทะเลและจัดทำแผนการจัดการเขตใช้สอยประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลอย่างยั่งยืน

๒.๓ การออกใบอนุญาตดำเนินกิจกรรมดำน้ำลึก

ดำน้ำลึก SCUBA Diving เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผู้นิยมเป็นอันมาก ประเทศไทยเป็นแหล่งดำน้ำลึกที่สำคัญ เช่น เกาะเต่าเป็นแหล่งการเรียนการสอนดำน้ำลึกใหญ่ที่สุดในโลก แต่ละปีคาดว่าจะมีการท่องเที่ยวดำน้ำลึกในประเทศไทยหลายล้านครั้ง กิจกรรมท่องเที่ยวดังกล่าวก่อให้เกิดรายได้เป็นอย่างมาก

ข้อเท็จจริง ในกิจกรรมการดำน้ำลึกนั้น จะประกอบด้วยคณะนักดำน้ำกลุ่มละประมาณ ๕ คน โดย ๑ ใน ๕ คนนี้จะต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้นำการดำน้ำลึก ซึ่งคนนี้จะทำหน้าที่ในการดูแลความปลอดภัย การนำทาง การแนะนำการดำน้ำให้กับคณะนักดำน้ำนั้น ซึ่งผู้ที่มีคุณสมบัติการเป็นผู้นำการดำน้ำจะต้องผ่านการอบรมต่าง ๆ มากมาย ซึ่งในปัจจุบัน ยังมีชาวไทยจำนวนน้อยมากที่ผ่านการอบรมการเป็นผู้นำการดำน้ำลึก ทำให้การดำน้ำลึกในประเทศไทย ส่วนใหญ่แล้วจะมีชาวต่างชาติเป็นผู้นำการดำน้ำลึก ซึ่งอาศัยช่องว่างทางกฎหมายด้วยการถือหนังสือเดินทางชนิดนักท่องเที่ยว แต่มาประกอบกิจการในประเทศไทย เช่นนี้แล้วย่อมทำให้ประเทศไทยเสียหายจากการขาดรายได้จากการเป็นผู้นำการดำน้ำลึก

ถ้าคำนวณผลประโยชน์ด้านรายได้ที่เป็นตัวเงินต่อครั้งของผู้นำการดำน้ำลึก ชั้นต้นเป็นจำนวน ๕,๐๐๐ บาท ต่อครั้ง แต่ประเทศไทยมีการดำน้ำลึกไม่น้อยกว่า ๑๐๐๐,๐๐๐ ครั้ง นั่นหมายถึงรายได้ซึ่งควรเป็นของประชาชนชาวไทยตกไปอยู่ในมือของชาวต่างชาติกว่า ๕,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ต่อปี

นอกจากรายได้ที่สูญเสียไปโดยอาจคำนวณได้เป็นตัวเงินแล้ว การดำน้ำลึกเป็นการดำน้ำเพื่อเที่ยวชมทรัพยากรธรรมชาติที่ความบอบบางได้ทะเล ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมิได้ใส่ใจในการสงวนรักษา และใช้ประโยชน์ให้เกิดมูลค่าสูงสุด เป็นเหตุให้ทรัพยากรเกิดความเสียหาย ไม่คุ้มค่ากับรายได้ที่ได้รับจากนักท่องเที่ยวเพื่อการฟื้นฟู จะเห็นได้จากการที่ประเทศไทยใช้งบประมาณจำนวนมากในการดูแลทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น

ดังนั้น เพื่อให้สามารถควบคุมดูแลการท่องเที่ยวดำน้ำลึกในแหล่งทรัพยากรที่มีความบอบบางอย่างมีประสิทธิภาพ ยกระดับมาตรฐานการจัดการการท่องเที่ยวดำน้ำลึกให้เป็นสากล เทียบเท่ากับมาตรฐานประเทศต่าง ๆ ในประชาคมอาเซียนและทั่วโลก และช่วยอุดช่องโหว่ในเรื่องการรั่วไหลของรายได้จากกิจกรรมดำน้ำลึก ทำให้ผลประโยชน์ตกกับชาวไทยในสัดส่วนที่มากขึ้น ตลอดจนเพื่อสามารถเข้าถึงข้อมูลในกิจการท่องเที่ยวดำน้ำลึก ช่วยให้เกิดการจัดทำยุทธศาสตร์แบบบูรณาการในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้สอดคล้องกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงเห็นควรให้มีการอบรมใบอนุญาตผู้นำการดำน้ำลึกในประเทศไทย

๒.๔ การสร้างแหล่งดำน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น

จัดทำแหล่งอนุรักษ์และแหล่งท่องเที่ยวใต้ทะเลขนาดใหญ่ โดยอาจนำสิ่งก่อสร้างที่หมดอายุการใช้งานแล้ว เช่น แท่นผลิตปิโตรเลียมมาทำเป็นปะการังเทียม โดยมีการกำหนดการวางในรูปแบบที่ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และไม่ควรวางในบริเวณชายฝั่งเหมือนปะการังเทียมทั่วไป แต่ควรเป็นพื้นที่ซึ่งมีน้ำลึกพอสมควร (ไม่ต่ำกว่า ๒๐ เมตร) และอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวดำน้ำลึก (SCUBA Diving) รวมทั้งมีคณะกรรมการกำกับดูแลและจัดทำกรสร้างแหล่งอนุรักษ์และแหล่งท่องเที่ยวใต้ทะเลขนาดใหญ่โดยเฉพาะ โดยให้มีองค์ประกอบที่ครบถ้วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน นอกจากนี้ จะต้องมีการบูรณาการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างชัดเจน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแหล่งอนุรักษ์ รวมทั้งมีรูปแบบที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวและการกระจายรายได้สู่พื้นที่

๒.๕ การบริหารจัดการสัตว์ทะเลหายากใกล้สูญพันธุ์เพื่อใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยว

การกำหนดแนวทางในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสัตว์ทะเลหายากใกล้สูญพันธุ์อย่างยั่งยืน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์ เพื่อดำรงรักษาสัตว์ทะเลหายากใกล้สูญพันธุ์ให้เป็นสมบัติของลูกหลาน

การผลักดันให้มีการนำเสนอวาฬบรูด้า วาฬโอมูระ และเต่ามะเฟืองเป็นสัตว์สงวน จะช่วยยกระดับความสำคัญของสัตว์เหล่านั้น อีกทั้งยังช่วยผลักดันแผนการศึกษาวิจัย การอนุรักษ์ และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ ยังต้องมีการนำเสนอ กระเบนกลุ่มแมนต้าและกระเบนปีศาจเป็นสัตว์คุ้มครอง จะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถดูแลไม่ให้เกิดการกระทำผิดต่อสัตว์ทะเลหายากใกล้สูญพันธุ์เหล่านี้ อีกทั้งจะช่วยให้เกิดการศึกษาวิจัยและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การควบคุมคุณภาพน้ำทะเล

สภาพปัญหาและภาวะคุกคามน้ำทะเลชายฝั่ง ความเชื่อมโยงของสายน้ำจากบึงทะเล เป็นระบบนิเวศทางน้ำที่ธรรมชาติสร้างมาให้สอดคล้องและสมดุล แต่เมื่อเมืองขยายตัวขึ้น ผู้คนมากขึ้น ปัญหา การรุกรานพื้นที่ชายฝั่งทะเลก็ตามมา ทั้งทำเทียบเรือโรงแรม สถานที่ท่องเที่ยว หรือแม้กระทั่งชุมชน นอกจากนี้ปัญหาการระบายน้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำผิวดิน ทั้งจากอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และบ้านเรือน ก็ไหลต่อเนื่องลงสู่แหล่งน้ำทะเลในท้ายที่สุด ซึ่งพื้นที่สำคัญที่ต้องเฝ้าระวังได้แก่บริเวณปากแม่น้ำสำคัญ โดยเฉพาะอ่าวไทยตอนบนที่มีแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์ทะเล เกษตรกรรม อุตสาหกรรมและพื้นที่ชุมชน อยู่ในพื้นที่ ภูมิภาคกลางตอนล่างและบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ชายหาด เกาะ โดยเฉพาะปัญหาการเพิ่มขึ้นตะกอน แบคทีเรีย และสารอาหารอินทรีย์สารในน้ำทะเล ซึ่งมีแนวโน้มมากขึ้น จึงควรมีการจัดการคุณภาพน้ำทะเล ดังนี้

(๑) เฝ้าระวังติดตามพื้นที่เสี่ยงและเป็นปัญหาอย่างต่อเนื่อง ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหา ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหา แจ้งผลการศึกษาให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ได้ทราบ เพื่อนำไปใช้ในการ บริหารจัดการต่อไป

(๒) มีระบบฐานข้อมูลซึ่งสามารถใช้ในการวิเคราะห์ผลอย่างต่อเนือง เพื่อทราบถึงแนวโน้มและ การเปลี่ยนแปลง เพื่อใช้เป็นข้อมูลพิจารณาประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดการพื้นที่ที่มีปัญหา

(๓) มีการดูแลและควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่ปัญหาอย่างเคร่งครัด รวมทั้งการบริหาร จัดการระบบบำบัดน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) มีมาตรการรักษาคุณภาพน้ำทะเลให้มีความสะอาดอยู่ในระดับมาตรฐาน อันจะส่งผล ต่อทรัพยากรสัตว์ทะเล ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารอย่างมีคุณภาพ สะอาด และปลอดภัย สำหรับมนุษย์

(๕) ให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

๓. การส่งเสริมให้วิชาชีพวิทยาศาสตร์ทางทะเลได้รับความคุ้มครอง

ด้วยในปัจจุบันปรากฏชัดว่าทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เป็นทรัพยากรที่มีคุณประโยชน์ต่อ ประเทศอย่างมาก ซึ่งนักวิทยาศาสตร์ทางทะเลเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญด้านทะเลโดยเฉพาะ เพื่อมุ่งสงวน รักษา อนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงสมควรให้มีการส่งเสริม ตลอดจนควบคุมการประกอบวิชาชีพของนักวิทยาศาสตร์ทางทะเล ทั้งนี้ โดยตราข้อบังคับสภาวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่าด้วยการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาวิทยาศาสตร์ ทางทะเล ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรการ

ให้ข้อบังคับสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่าด้วยการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีควบคุม สาขาวิทยาศาสตร์ทางทะเล มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีวิทยาศาสตร์ทางทะเลโดยการ สนับสนุนให้เกิดการศึกษา การค้นคว้า การทดลอง การวิเคราะห์และการวิจัย ให้เหมาะสม เพียงพอต่อการ พัฒนาและความต้องการของประเทศ

(๒) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของผู้ประกอบวิชาชีพนักวิทยาศาสตร์ทางทะเลควบคุม

(๓) ควบคุมดูแลความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพนักวิทยาศาสตร์ทางทะเลควบคุมให้ ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

(๔) ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ความรู้และสร้างจิตสำนึกทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางทะเลแก่ประชาชน

(๕) ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางทะเล

ขั้นตอน

(๑) ผลักดันให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ออกประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล เป็นสาขาหนึ่งในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้ได้รับการสนับสนุนและคุ้มครองตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑

(๒) เมื่อประกาศกฎกระทรวงแล้วจะได้ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ว่าด้วยการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาวิทยาศาสตร์ทางทะเล เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ต่อไป

ภาคผนวก ๑

จำนวนเรือ และปริมาณผู้โดยสาร

เรือใหญ่

ลำดับ	ชื่อบริษัท	จำนวนเรือ	จำนวนคน
1	Sea Sngel Cruise	2	700
2	Phi Phi Cruise	1	350
3	Andaman Wave Master	3	900
4	เรือเพื่อนฝูง	2	600

เรือ Speed Boat

ลำดับ	ชื่อบริษัท	จำนวนเรือ	จำนวนคน
1	นนทศักดิ์มารีน	50	2,000
2	นิกรมารีน	40	800
3	Sea Angel	5	250
4	เรือจากทัวร์จีน ที่เข้ากันเอง	> 10	350
5	เรือจากท่า Boat Lagoon	10	350
6	อื่นๆ	> 5	175
รวมกัน 6,500 - 7,000 คน ต่อวัน			

หมายเหตุ: ** เฉพาะเกาะภูเก็ตที่เดินทางเข้าสู่เกาะพีพีเท่านั้น ยังไม่รวมอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา เป็นต้น

รายงานการแสดงผลการรับ/นำส่งเงินรายได้เพื่อบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ

ข้อมูลโดย ฝ่ายเงินรายได้ ส่วนแผนงานอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ

ลำดับที่	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ / อุทยานแห่งชาติ	ปีงบประมาณ									
		2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
สบอ.1											
1	เขาใหญ่	37,663,312.50	43,562,255.76	48,196,378.00	57,786,921.28	65,751,736.00	61,975,191.31	66,146,270.40	64,167,072.20	65,322,628.08	86,096,772.33
2	ตาพระยา	14,150.00	41,040.00	44,220.00	81,530.00	77,400.00	45,030.00	53,820.00	44,610.00	70,760.00	70,190.00
3	ทับลาน	767,260.00	676,080.00	537,570.00	722,300.00	707,600.00	1,170,900.00	941,440.00	1,219,100.00	248,350.00	349,270.00
4	น้ำตกเจ็ดสาวน้อย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	น้ำตกสามหลั่น	1,326,750.00	1,039,980.00	1,153,370.00	1,468,301.00	1,398,232.00	1,446,124.00	1,063,690.00	1,076,530.00	688,300.00	1,048,450.00
6	ปางสีดา	1,558,990.00	1,570,670.00	2,294,820.00	2,057,810.00	1,917,125.00	2,520,470.00	2,357,220.00	1,733,210.00	1,960,880.00	2,254,425.00
รวมสบอ.1		41,330,462.50	46,890,025.76	52,225,358.00	62,116,862.28	69,852,093.00	67,157,715.31	70,562,440.40	68,240,522.20	68,290,918.08	89,819,107.33
สบอ.2											
7	เขาคิชฌกูฏ	5,509,800.00	5,301,720.00	6,194,365.00	7,487,279.00	6,728,028.00	6,559,720.00	6,605,355.96	6,231,880.00	6,538,419.00	5,210,325.00
8	เขาชะเมา-เขาวง	3,122,770.00	2,766,535.00	3,362,975.00	3,937,265.00	4,008,750.00	4,151,595.00	4,772,100.00	4,806,755.00	5,158,025.00	7,216,420.00
9	เขาสิบห้าชั้น	-	-	-	-	-	-	1,500.00	11,130.00	3,260.00	11,180.00
10	เขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด	17,984,338.80	18,199,175.20	17,850,160.00	25,639,905.20	22,041,530.00	15,497,535.00	17,991,790.00	17,912,200.00	18,988,665.00	19,525,935.00
11	น้ำตกคลองแก้ว	-	-	-	-	-	-	6,500.00	199,960.00	324,750.00	350,010.00
12	น้ำตกพลิ้ว	10,713,995.00	10,079,310.00	11,899,840.00	18,243,300.00	19,299,785.00	15,505,380.00	21,798,225.00	23,346,468.00	25,595,415.00	25,913,361.00
13	หมู่เกาะช้าง	5,508,115.00	7,741,110.00	9,299,090.00	7,693,761.75	10,346,710.00	8,903,210.00	11,909,340.00	13,577,310.00	15,727,310.00	17,422,548.00
รวมสบอ.2		42,839,018.80	44,087,850.20	48,606,430.00	63,001,510.95	62,424,803.00	50,617,440.00	63,084,810.96	66,085,703.00	72,335,844.00	75,649,779.00
สบอ.3											
14	กุยบุรี	120,910.00	139,385.00	151,100.00	220,220.00	240,730.00	235,730.00	313,275.00	460,810.00	603,155.00	916,700.00
15	แก่งกระจาน	5,528,370.00	7,872,720.00	9,185,910.00	11,837,070.00	11,031,355.00	10,154,267.50	10,926,977.50	9,645,940.00	8,891,502.90	11,545,731.25
16	เขาสารภ้อยยอด	5,451,280.00	5,856,139.00	5,778,900.00	6,986,300.00	6,981,845.00	6,141,965.00	7,159,410.00	7,244,615.00	6,745,399.50	7,811,156.36
17	เขาแหลม	448,850.00	506,755.00	1,007,500.00	647,806.00	882,654.00	920,910.00	988,970.00	865,930.00	753,510.00	907,525.00
18	เขื่อนศรีนครินทร์	4,289,115.00	4,106,480.00	4,300,520.00	5,069,310.00	5,040,570.00	5,361,040.00	6,088,040.00	4,170,700.00	4,505,240.00	9,665,685.00
19	เฉลิมพระเกียรติไทยประจัน	-	-	-	-	-	-	-	-	1,800.00	12,580.00
20	เฉลิมรัตนโกสินทร์	1,698,810.00	1,305,220.00	1,156,610.00	1,170,445.00	1,259,368.00	1,295,370.00	1,363,560.00	1,272,100.00	1,369,380.00	1,490,450.00
21	ทองผาภูมิ	-	-	-	-	-	-	68,460.00	852,500.00	776,085.00	1,096,020.00
22	ไทรโยค	8,263,570.00	9,421,020.00	10,474,554.00	12,404,780.00	13,042,873.04	9,340,863.00	20,488,230.00	18,210,136.00	15,598,101.97	12,337,630.00
23	น้ำตกห้วยยาง	1,059,370.00	929,750.00	1,069,760.00	951,630.00	777,830.00	641,050.00	664,275.00	589,000.00	699,720.00	749,430.00
24	พุเตย	88,840.00	112,760.00	141,100.00	273,610.00	247,790.00	216,505.00	157,345.00	193,900.00	143,779.00	224,950.00
25	ลำคลองงู	-	-	-	-	-	-	2,720.00	110,330.00	88,890.00	106,120.00
26	หาดวนกร	2,719,980.00	2,631,140.00	2,651,320.00	2,299,520.00	2,481,590.00	2,959,905.00	2,831,235.00	3,038,185.00	2,163,080.00	2,629,615.00
27	เขราวัน	19,698,398.00	19,179,575.00	22,304,685.00	29,888,780.00	28,841,178.69	23,791,196.09	32,815,926.38	40,807,305.40	50,655,011.42	71,971,409.95
รวมสบอ.3		49,367,493.00	52,060,944.00	58,221,959.00	71,749,471.00	70,827,783.73	61,058,801.59	83,868,423.88	87,461,451.40	92,994,654.79	121,465,002.56

รายงานการแสดงผลการรับ/นำส่งเงินรายได้เพื่อบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ

ข้อมูลโดย ฝ่ายเงินรายได้ ส่วนแผนงานอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ

ลำดับที่	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ / อุทยานแห่งชาติ	ปีงบประมาณ									
		2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
สบอ.4											
28	แก่งกรุง	11,940.00	15,060.00	4,150.00	77,830.00	82,000.00	91,680.00	4,100.00	28,306.00	9,440.00	37,310.00
29	เขาสก	7,075,100.00	5,126,390.00	6,088,420.00	11,790,385.55	9,540,594.00	8,359,236.64	11,661,105.00	10,910,477.18	13,724,076.96	21,040,346.52
30	คลองพนม	-	640.00	4,860.00	1,400.00	1,000.00	64,090.00	50,010.00	37,130.00	4,220.00	7,390.00
31	ไทร่มเย็น	800,560.00	928,000.00	929,290.00	796,690.00	831,600.00	507,850.00	673,240.00	429,700.00	539,130.00	746,720.00
32	ธารเสด็จ-เกาะพะงัน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	น้ำตกหวาง	331,920.00	241,420.00	316,520.00	469,760.00	435,550.00	824,130.00	838,130.00	1,173,150.00	1,134,560.00	1,532,106.95
34	สำนักกระบรี	37,070.00	300.00	22,000.00	29,700.00	16,300.00	15,800.00	16,020.00	21,040.00	5,420.00	229,970.00
35	หมู่เกาะชุมพร	5,109,480.00	1,249,382.00	992,310.00	2,057,680.00	971,640.00	1,454,260.00	847,600.00	1,916,470.00	1,103,350.00	1,187,030.00
36	หมู่เกาะระนอง	-	-	-	-	-	-	-	8,000.00	20,180.00	15,440.00
37	หมู่เกาะอ่างทอง	12,887,620.00	14,910,680.00	14,041,031.65	13,252,176.29	15,026,697.51	9,782,883.37	12,157,740.49	12,661,456.06	15,822,618.80	21,539,524.84
38	แหลมสน	611,170.00	95,820.00	-	900.00	10,510.00	464,080.00	873,330.00	596,850.00	977,840.00	780,630.00
รวมสบอ.4		26,864,860.00	22,567,692.00	22,398,581.65	28,476,521.84	26,915,891.51	21,564,010.01	27,121,275.49	27,782,579.24	33,340,835.76	47,116,468.31
สบอ.5											
39	เขานัน	-	-	-	-	-	-	19,820.00	189,280.00	245,980.00	221,920.00
40	เขาคอกมเบญจ	1,894,750.00	1,464,405.00	1,494,940.00	1,820,480.00	994,280.00	820,400.00	844,010.00	488,800.00	720,080.00	826,940.00
41	เขาลำปี-หาดท้ายเหมือง	1,124,755.00	496,565.00	930,770.00	1,541,110.00	990,950.00	1,187,350.00	1,712,980.00	2,052,110.00	2,539,600.00	2,987,380.00
42	เขาลง	3,525,570.00	3,347,915.00	3,306,230.00	3,618,570.00	3,149,500.00	2,679,350.00	4,511,090.00	1,944,660.00	3,303,290.00	3,799,590.00
43	เขาลึก-ลำรู่	2,236,100.00	1,041,305.00	274,750.00	949,450.00	1,181,160.00	1,344,010.00	1,704,110.00	1,723,880.00	2,706,871.00	3,664,945.00
44	ตะรุเตา	4,174,630.00	1,994,575.00	2,522,810.00	3,843,842.15	5,771,523.74	4,482,719.92	6,456,930.15	3,351,509.04	4,624,717.24	5,450,279.95
45	ทะเลบัน	410,615.00	303,920.00	586,700.00	603,850.00	592,290.00	631,085.00	621,630.00	756,540.00	602,810.00	621,760.00
46	ธารโบกขรณี	2,636,453.03	1,117,610.00	2,511,491.00	6,271,180.00	6,470,590.00	5,267,430.00	5,071,760.00	4,249,200.00	6,426,260.00	6,892,190.00
47	น้ำตกโยง	1,553,580.00	1,598,100.00	1,555,800.00	1,442,320.00	1,468,695.00	1,116,955.00	2,157,770.00	1,552,345.00	2,087,005.00	2,138,530.00
48	น้ำตกสี่ขีด	138,580.00	149,620.00	235,110.00	210,280.00	132,340.00	139,370.00	208,230.00	123,960.00	165,630.00	230,730.00
49	ศรีพังงา	271,020.00	234,680.00	250,040.00	409,000.00	285,380.00	297,430.00	387,650.00	341,320.00	481,240.00	699,950.00
50	สิรินธร	2,120,790.00	559,965.00	184,080.00	354,125.00	785,520.00	1,157,525.00	1,766,425.00	1,670,470.00	2,089,070.00	1,216,170.00
51	หมู่เกาะเภตรา	251,170.00	196,920.00	177,570.00	335,950.00	529,300.00	1,086,790.00	698,390.00	442,290.00	867,485.00	765,660.00
52	หมู่เกาะลันตา	2,322,450.00	951,675.00	1,349,625.00	2,352,500.00	3,035,810.00	2,019,990.00	2,284,670.00	2,330,715.00	3,838,770.00	7,796,015.00
53	หมู่เกาะสิมิลัน	26,732,850.00	9,612,010.00	8,498,700.00	16,217,516.34	29,801,540.07	14,489,698.15	15,595,468.65	13,462,876.87	20,786,482.06	23,923,173.13
54	หมู่เกาะสุรินทร์	11,232,150.00	3,620,240.00	6,738,070.00	11,092,208.02	16,499,642.01	15,076,406.15	18,218,312.03	11,569,280.19	9,688,742.36	11,013,232.69
55	หาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
56	หาดเจ้าไหม	4,929,272.00	1,509,650.00	3,222,390.00	4,571,620.00	4,538,330.00	3,954,200.00	4,500,410.00	3,044,010.00	2,600,239.00	4,476,420.00
57	หาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี	3,442,813.00	2,517,749.00	4,275,266.89	9,672,432.00	12,342,246.00	20,098,490.00	13,123,890.00	14,909,175.00	16,675,441.00	21,294,860.00

รายงานการแสดงผลการรับ/นำส่งเงินรายได้เพื่อบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ

ข้อมูลโดย ฝ่ายเงินรายได้ ส่วนแผนงานอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ

ลำดับที่	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ / อุทยานแห่งชาติ	ปีงบประมาณ									
		2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
58	อ่าวพังงา	38,190,712.50	13,743,034.50	22,076,767.00	27,989,244.00	29,728,709.50	19,785,080.00	18,408,940.00	22,806,466.85	29,525,610.00	33,770,523.76
รวมสอ.5		107,188,260.53	44,459,938.50	60,191,109.89	93,295,677.51	118,297,806.32	95,634,279.22	98,292,485.83	87,008,887.95	109,975,322.66	131,790,269.53
สอ.6											
59	เขาน้ำค้าง	418,530.00	81,480.00	137,900.00	40,180.00	43,040.00	37,980.00	72,600.00	135,790.00	79,850.00	35,260.00
60	เขาปู่-เขาย่า	533,690.00	591,700.00	756,585.00	945,450.00	1,105,300.00	882,070.00	784,719.00	678,995.00	769,740.00	669,910.00
61	น้ำตกซีโป	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
62	น้ำตกทรายขาว	-	-	-	-	-	-	1,622,575.00	1,621,830.00	2,002,790.00	2,700,310.00
63	บางลง	100,250.00	25,510.00	17,190.00	5,970.00	-	1,500.00	36,410.00	11,760.00	38,840.00	86,060.00
64	บูโด-สุโหงปาดี	200,890.00	123,190.00	91,470.00	71,850.00	89,340.00	136,820.00	139,570.00	159,820.00	200,630.00	281,000.00
65	สันกาลาคีรี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
66	อ่าวมะนาว-เขาคันทรง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมสอ.6		1,253,360.00	821,880.00	1,003,145.00	1,063,450.00	1,237,680.00	1,058,370.00	2,655,874.00	2,608,195.00	3,091,850.00	3,772,540.00
สอ.7											
67	ตาคลี	5,948,674.00	5,065,510.00	5,881,430.00	6,840,262.50	7,712,845.00	7,813,894.00	10,571,815.00	8,397,265.00	10,713,989.00	13,575,460.00
68	โทรทอง	1,265,620.00	1,267,810.00	1,293,900.00	1,474,890.80	1,625,500.00	1,735,725.00	1,874,375.00	1,388,035.00	1,676,360.00	2,052,420.00
69	ป่าหินงาม	-	-	-	300.00	3,075,330.00	2,559,970.00	4,223,880.00	3,392,020.00	4,189,200.00	4,252,515.00
70	ภูแลนคา	-	-	-	-	75,930.00	165,940.00	107,070.00	110,550.00	148,370.00	147,970.00
รวมสอ.7		7,214,294.00	6,333,320.00	7,175,330.00	8,315,453.30	12,489,605.00	12,275,529.00	16,777,140.00	13,287,870.00	16,727,919.00	20,028,365.00
สอ.8											
71	น้ำพอง	5,040.00	11,000.00	36,500.00	73,620.00	89,560.00	172,200.00	230,690.00	218,350.00	182,020.00	230,335.00
72	ภูกระดึง	10,786,564.00	11,864,368.00	10,238,655.00	9,923,610.00	13,434,647.00	12,904,374.50	12,272,537.00	11,510,810.30	12,057,867.50	12,795,646.00
73	ภูผาม่าน	29,220.00	90,670.00	289,570.00	381,035.00	535,220.00	454,875.00	382,730.00	420,485.00	408,270.00	458,605.00
74	ภูเรือ	4,276,720.00	4,453,905.00	5,154,770.00	5,402,205.00	6,551,035.00	7,572,643.00	5,914,967.00	7,580,830.00	8,103,445.00	8,705,781.00
75	ภูเวียง	207,180.00	307,160.00	333,507.00	429,560.00	593,745.00	411,130.00	294,105.00	350,290.00	311,145.00	321,325.00
76	ภูสวนทราย	148,550.00	279,780.00	300,010.00	238,800.00	368,940.00	695,280.00	834,005.00	814,290.00	480,090.00	522,280.00
รวมสอ.8		15,453,274.00	17,006,883.00	16,353,012.00	16,448,830.00	21,573,147.00	22,210,502.50	19,929,034.00	20,895,055.30	21,542,837.50	23,033,972.00
สอ.9											
77	แก่งตะนะ	1,117,070.00	1,168,161.00	1,301,925.00	1,122,490.00	1,145,115.00	1,297,360.00	1,529,290.00	1,154,060.00	1,048,965.00	1,097,970.00
78	ผาแต้ม	4,916,010.00	4,190,215.00	4,442,150.00	5,088,250.00	5,322,515.00	159,870.00	-	182,360.00	1,580,865.00	1,227,490.00
79	ภูจอบ-นายออย	4,445,600.00	4,280,255.00	4,580,315.00	6,562,385.00	6,649,005.00	6,997,365.00	7,227,495.00	6,797,105.00	6,704,390.00	7,085,385.00
80	เขาพระวิหาร	593,810.00	585,360.00	1,007,380.00	1,391,683.00	1,521,105.00	1,840,135.00	1,739,560.00	1,912,340.00	1,907,580.00	2,202,770.00
81	ภูผาเทิบ	989,270.00	882,330.00	1,119,380.00	1,386,900.00	1,129,010.00	1,153,590.00	1,486,580.00	1,485,830.00	1,602,645.00	1,438,340.00

รายงานการแสดงผลการรับ/นำส่งเงินรายได้เพื่อบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ

ข้อมูลโดย ฝ่ายเงินรายได้ ส่วนแผนงานอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ

ลำดับที่	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ / อุทยานแห่งชาติ	ปีงบประมาณ									
		2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
82	ภูสระดอแก้ว	29,480.00	54,380.00	81,120.00	53,150.00	61,260.00	69,345.00	106,966.00	79,300.00	86,710.00	129,285.00
รวมสอ.9		12,091,240.00	11,160,701.00	12,532,270.00	15,604,858.00	15,828,010.00	11,517,665.00	12,089,891.00	11,610,995.00	12,931,155.00	13,181,240.00
สอ.10											
83	นาเยน-น้ำโสม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
84	ภูเก้า-ภูพานคำ	84,590.00	199,280.00	134,140.00	145,860.00	155,725.00	190,230.00	255,110.00	208,710.00	236,350.00	208,940.00
85	ภูผายล	139,240.00	114,075.00	103,870.00	96,815.00	79,810.00	78,750.00	51,980.00	29,010.00	82,180.00	79,065.00
86	ภูผาเหล็ก	-	-	-	-	-	-	-	8,460.00	32,490.00	23,100.00
87	ภูพาน	203,770.00	280,450.00	384,460.00	424,535.00	478,500.00	541,350.00	569,520.00	466,915.00	402,290.00	372,530.00
88	ภูสิงห์	-	-	-	-	-	-	-	191,310.00	488,510.00	445,225.00
รวมสอ.10		427,600.00	593,805.00	622,470.00	667,210.00	714,035.00	810,330.00	876,610.00	904,405.00	1,241,820.00	1,128,860.00
สอ.11											
89	แก่งจืดแคว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
90	เขาค้อ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	331,920.00
91	ต้นสักใหญ่	-	-	-	16,720.00	16,020.00	32,355.00	37,810.00	36,710.00	-	10,300.00
92	ตาดหมอก	100,300.00	139,790.00	228,100.00	264,340.00	248,440.00	287,855.00	256,365.00	295,915.00	220,430.00	255,060.00
93	ทุ่งแสงหลวง	3,527,075.00	3,642,763.00	3,423,220.00	3,125,715.00	3,208,950.00	4,069,505.00	3,564,024.00	3,391,750.00	2,925,909.50	3,495,375.00
94	น้ำตกชาติตระการ	1,220,910.00	933,910.00	922,305.00	765,475.00	984,710.00	939,560.00	1,001,165.00	764,145.00	958,775.00	821,650.00
95	น้ำหนาว	3,840,598.00	4,852,189.00	4,847,720.00	4,793,590.00	5,037,810.00	6,000,880.00	5,644,030.00	5,569,020.00	5,357,670.00	5,533,560.00
96	ภูสอยดาว	-	-	-	-	-	600.00	237,830.00	345,290.00	259,160.00	343,890.00
97	ภูหินร่องกล้า	5,859,440.00	5,327,350.00	5,628,085.00	6,629,206.24	7,054,981.20	8,106,070.76	7,539,095.00	8,672,875.00	8,582,935.00	10,487,605.00
98	ลำน้ำน่าน	543,850.00	590,985.00	492,305.00	271,301.00	269,125.00	282,095.00	423,752.00	286,570.00	239,250.00	277,029.00
รวมสอ.11		15,092,173.00	15,486,987.00	15,541,735.00	15,866,347.24	16,820,036.20	19,718,920.76	18,704,071.00	19,362,275.00	18,544,129.50	21,556,389.00
สอ.12											
99	คลองลาน	5,189,010.00	4,093,640.00	4,388,245.00	5,118,215.00	4,952,640.00	5,834,330.00	7,076,080.00	5,677,570.00	6,851,780.00	8,394,410.00
100	คลองวังเจ้า	804,875.00	668,005.00	446,405.00	304,970.00	582,285.00	549,276.00	655,220.00	566,170.00	514,960.00	688,435.00
101	แม่วังก์	1,169,590.00	1,413,980.00	1,377,055.00	1,707,640.00	1,502,810.00	1,929,960.00	2,059,525.00	2,006,125.00	1,971,410.00	2,539,125.00
รวมสอ.12		7,163,475.00	6,175,625.00	6,211,705.00	7,130,825.00	7,037,735.00	8,313,566.00	9,790,825.00	8,249,865.00	9,338,150.00	11,621,970.00
สอ.13											
102	ขุนน้ำน่าน	-	-	-	-	-	-	12,820.00	114,640.00	73,840.00	139,070.00
103	ขุนสถาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
104	แจ้ซ้อน	7,011,399.00	6,896,205.00	6,326,455.00	7,778,890.00	8,403,440.00	9,112,718.00	3,263,790.00	3,472,480.00	2,454,910.00	10,148,514.00
105	ดอยขุนตาล	519,360.00	722,080.00	604,185.00	718,795.00	595,615.00	579,935.00	56,120.00	35,210.00	42,690.00	529,810.00
106	ดอยยง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

รายงานการแสดงผลการรับ/นำส่งเงินรายได้เพื่อบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ

ข้อมูลโดย ฝ่ายเงินรายได้ ส่วนแผนงานอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ

ลำดับที่	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ / อุทยานแห่งชาติ	ปีงบประมาณ									
		2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
107	ดอยผาแดง	-	-	-	-	137,610.00	148,570.00	159,205.00	111,770.00	79,800.00	115,170.00
108	ดอยภูคา	1,325,400.00	1,622,590.00	1,637,600.00	1,497,480.00	2,033,490.00	2,836,140.00	500,055.00	531,750.00	478,430.00	2,961,400.00
109	ถ้ำผาไท	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
110	ถ้ำสะเกิน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
111	นันทบุรี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
112	แม่จริม	-	-	-	-	203,600.00	385,600.00	393,370.00	431,270.00	322,520.00	314,905.00
113	แม่ยม	112,080.00	211,190.00	190,390.00	189,300.00	206,520.00	239,140.00	217,180.00	175,730.00	144,470.00	221,295.00
114	แม่เฒ่า	166,360.00	63,290.00	71,910.00	84,550.00	63,240.00	81,460.00	8,755,118.00	8,633,773.00	9,454,579.00	42,490.00
115	เวียงโกศัย	588,210.00	522,660.00	511,300.00	515,430.00	762,100.00	739,750.00	1,094,420.00	655,100.00	772,310.00	991,010.00
116	ศรีน่าน	-	-	-	-	255,610.00	829,600.00	1,224,440.00	1,365,260.00	1,221,066.00	1,495,485.00
รวมสบบ.13		9,722,809.00	10,038,015.00	9,341,840.00	10,784,445.00	12,661,225.00	14,952,913.00	15,676,518.00	15,526,983.00	15,044,615.00	16,959,149.00
สบบ.14											
117	ขุนพะวอ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
118	ตากสินมหาราช	1,898,700.00	1,840,100.00	2,064,590.00	2,327,540.00	2,499,140.00	2,578,980.00	2,319,520.00	2,096,785.00	2,060,950.00	2,472,180.00
119	น้ำตกพาเจริญ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
120	แม่เมย	229,790.00	236,440.00	270,130.00	284,340.00	472,280.00	616,180.00	732,530.00	505,210.00	426,400.00	659,560.00
121	รวมคำแหง	340,240.00	244,300.00	342,965.00	435,435.00	444,515.00	567,185.00	600,085.00	641,480.00	484,770.00	558,418.00
122	ลานสาง	2,004,250.00	2,281,015.00	1,698,200.00	1,653,810.00	1,828,280.00	1,876,320.00	2,290,980.00	1,665,300.00	1,970,165.00	2,522,705.00
123	ศรีสัชชนาลัย	767,510.00	735,260.00	564,195.00	603,225.00	787,200.00	851,379.00	974,755.00	804,130.00	594,195.00	767,480.00
รวมสบบ.14		5,240,490.00	5,337,115.00	4,940,080.00	5,304,350.00	6,031,415.00	6,490,044.00	6,917,870.00	5,712,905.00	5,536,480.00	6,980,343.00
สบบ.15											
124	ขุนแจ	23,230.00	19,400.00	37,855.00	90,770.00	39,390.00	60,625.00	92,535.00	31,770.00	22,060.00	44,390.00
125	ดอยภูนาง	-	-	-	-	-	-	-	-	1,100.00	1,137,415.00
126	ดอยหลวง	1,200,000.00	1,035,040.00	960,950.00	845,640.00	1,008,325.00	1,026,295.00	1,378,705.00	762,010.00	971,245.00	92,350.00
127	ภูซาง	300.00	20,300.00	14,000.00	14,000.00	57,400.00	27,300.00	53,400.00	74,950.00	109,750.00	105,870.00
128	แม่ปืม	-	-	-	-	-	-	-	5,930.00	21,480.00	21,625.00
129	ลำน้ำกก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมสบบ.15		1,223,530.00	1,074,740.00	1,012,805.00	950,410.00	1,105,115.00	1,114,220.00	1,524,640.00	874,660.00	1,125,635.00	1,401,650.00
สบบ.16											
130	ขุนขาบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26,040.00
131	ดอยผ้าห่มปก	2,624,120.00	2,540,165.00	2,901,035.00	3,390,520.00	3,909,285.00	4,061,267.50	4,091,327.50	4,174,650.00	3,896,570.00	4,732,630.00
132	ดอยเวียงผา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
133	ดอยสุเทพ-ปุย	10,554,282.00	10,333,758.00	10,403,792.50	9,469,350.00	12,195,004.00	8,223,155.00	9,505,896.50	8,814,530.00	10,409,135.00	12,254,125.00

รายงานการแสดงผลการรับ/นำส่งเงินรายได้เพื่อบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ

ข้อมูลโดย ฝ่ายเงินรายได้ ส่วนแผนงานอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ

ลำดับที่	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ / อุทยานแห่งชาติ	ปีงบประมาณ									
		2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
134	ดอยอินทนนท์	22,030,900.00	23,042,390.16	23,234,675.00	34,012,348.00	35,426,620.00	25,961,469.34	26,510,253.77	27,998,692.40	33,410,200.02	37,902,283.61
135	ถ้ำปลา-น้ำตกผาเสื่อ	-	-	-	-	-	-	1,800.00	1,973,180.00	1,919,555.00	2,118,965.00
136	น้ำตกแม่สุรินทร์	454,700.00	523,333.00	440,290.00	428,980.00	453,340.00	641,380.00	424,270.00	403,940.00	306,500.00	307,980.00
137	ผาแดง	334,325.00	432,180.00	516,140.00	580,820.00	531,890.00	613,250.00	739,340.00	720,590.00	742,310.00	871,265.00
138	แม่เงา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
139	แม่ตะไคร้	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
140	แม่เฒ่า	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
141	แม่ปิง	378,950.00	435,460.00	277,370.00	432,580.00	635,880.00	773,164.00	622,160.00	589,040.00	546,240.00	917,030.00
142	แม่วาง	-	-	-	-	-	-	200.00	200.00	3,800.00	39,680.00
143	ศรีลานนา	-	173,700.00	90,520.00	247,680.00	184,430.00	389,570.00	342,660.00	229,550.00	110,500.00	1,122,810.00
144	สาละวิน	821,930.00	731,730.00	795,470.00	985,865.00	579,670.00	411,290.00	520,755.00	657,425.00	913,065.00	143,495.00
145	ห้วยน้ำดัง	4,927,750.00	5,814,755.00	6,745,685.00	8,785,120.00	12,039,365.00	16,547,655.00	14,914,767.50	13,877,385.50	11,957,085.00	15,401,767.00
146	ออบขาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
147	ออบหลวง	1,434,110.00	1,559,285.00	1,209,220.00	1,549,220.00	2,006,500.00	1,923,720.00	1,606,698.00	1,430,175.00	1,066,575.00	1,367,145.00
	รวมสพอ.16	43,561,067.00	45,586,756.16	46,614,197.50	59,882,483.00	67,961,984.00	59,545,920.84	59,280,128.27	60,869,357.90	65,281,535.02	77,205,215.61
148	สำนักอุทยานแห่งชาติ	-	73,588.24	539,550.00	8,131,200.00	736,737.55	8,833.66	7,000.00	18,400.00	23,101.34	29,020.00
	รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	386,033,406.83	329,755,865.86	363,532,578.04	468,789,905.12	512,515,102.31	454,049,060.89	507,159,037.83	496,500,109.99	547,366,802.65	662,739,340.34

สรุปสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติต่างๆ ปีงบประมาณ 2554 กับ 2555

สถิตินักท่องเที่ยว ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554				
ที่	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ / อุทยานแห่งชาติ	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ	รวม
1	เขาใหญ่	680,717	74,210	754,927
2	ตาพระยา	929	20	949
3	ทับลาน	71,059	-	71,059
4	น้ำตกเจ็ดสาวน้อย	472,309	-	472,309
5	น้ำตกสามหลั่น	15,555	222	15,777
6	ปางสีดา	38,512	328	38,840
7	เขาคิชฌกูฏ	94,271	1,684	95,955
8	เขาชะเมา-เขาวง	127,275	2,139	129,414
9	เขาสิบห้าชั้น	574	-	574
10	เขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด	257,639	* 59,766	317,405
11	น้ำตกคลองแก้ว	29,143	535	29,678
12	น้ำตกพลั่ว	462,626	40,420	503,046
13	หมู่เกาะช้าง	229,510	* 108,138	337,648
14	กุยบุรี	7,112	554	7,666
15	แก่งกระจาน	119,520	17,257	136,777
16	เขาสาราย้อย	77,044	15,406	92,450
17	เขาแหลม	6,345	25	6,370
18	เขื่อนศรีนครินทร์	56,752	937	57,689
19	เฉลิมพระเกียรติไทยประจัน	62,968	18	62,986
20	เฉลิมรัตนโกสินทร์	29,906	867	30,773
21	ทองผาภูมิ	11,118	129	11,247
22	ไทรโยค	86,280	94,388	180,668
23	น้ำตกห้วยยาง	15,681	1,364	17,045
24	พุเตย	4,732	75	4,807
25	ลำคลองงู	2,824	15	2,839
26	หาดวนกร	23,502	3,045	26,547

สถิตินักท่องเที่ยว ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555			
สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ / อุทยานแห่งชาติ	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ	รวม
เขาใหญ่	824,060	28,712	852,772
ตาพระยา	733	8	741
ทับลาน	49,648	1,133	50,781
น้ำตกเจ็ดสาวน้อย	497,371	-	497,371
น้ำตกสามหลั่น	11,696	6	11,702
ปางสีดา	37,881	341	38,222
เขาคิชฌกูฏ	104,463	1,656	106,119
เขาชะเมา-เขาวง	113,059	2,233	115,292
เขาสิบห้าชั้น	166	5	171
เขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด	283,818	* 75,790	359,608
น้ำตกคลองแก้ว	15,754	900	16,654
น้ำตกพลั่ว	464,537	54,088	518,625
หมู่เกาะช้าง	446,966	* 65,740	512,706
กุยบุรี	5,233	1,728	6,961
แก่งกระจาน	93,697	16,609	110,306
เขาสาราย้อย	59,637	16,963	76,600
เขาแหลม	5,467	251	5,718
เขื่อนศรีนครินทร์	56,038	710	56,748
เฉลิมพระเกียรติไทยประจัน	50,356	4,668	55,024
เฉลิมรัตนโกสินทร์	28,683	2,202	30,885
ทองผาภูมิ	11,191	489	11,680
ไทรโยค	67,015	* 49,492	116,507
น้ำตกห้วยยาง	17,082	2,429	19,511
พุเตย	2,646	13	2,659
ลำคลองงู	1,567	4	1,571
หาดวนกร	7,941	280	8,221

สรุปสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติต่างๆ ปีงบประมาณ 2554 กับ 2555

สถิตินักท่องเที่ยว ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554

ที่	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ / อุทยานแห่งชาติ	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ	รวม
27	เอราวัณ	232,906	148,390	381,296
28	แก่งกรุง	576	1	577
29	เขาสก	56,645	45,324	101,969
30	คลองพนม	341	377	718
31	ได้รัมย์	12,929	145	13,074
32	ธารเสด็จ-เกาะพะงัน	30,740	* 55,278	86,018
33	น้ำตกหวาง	54,931	2,294	57,225
34	ลำน้ำกระบือ	35,162	6,598	41,760
35	หมู่เกาะชุมพร	32,627	514	33,141
36	หมู่เกาะระนอง	260	11	271
37	หมู่เกาะอ่างทอง	31,044	* 52,329	83,373
38	แหลมสน	9,375	172	9,547
39	เขานัน	5,781	107	5,888
40	เขาพนมเบญจา	3,677	3,077	6,754
41	เขาลำปี-หาดท้ายเหมือง	15,843	11,469	27,312
42	เขาหลวง	38,802	469	39,271
43	เขาหลัก-ลำรู่	13,658	15,812	29,470
44	ตะรุเตา	12,481	* 6,138	18,619
45	ทะเลบัน	6,764	680	7,444
46	ธารโบกขรณี	70,880	13,696	84,576
47	น้ำตกโยง	89,949	410	90,359
48	น้ำตกสี่ขีด	4,077	89	4,166
49	ศรีพังงา	4,509	1,671	6,180
50	สิรินธร	24,200	1,923	26,123
51	หมู่เกาะเภตรา	69,240	266	69,506
52	หมู่เกาะระ-เกาะพระทอง	715	69	784
53	หมู่เกาะลันตา	5,915	* 9,088	15,003

สถิตินักท่องเที่ยว ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555

สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ / อุทยานแห่งชาติ	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ	รวม
เอราวัณ	293,463	* 176,712	470,175
แก่งกรุง	433	-	433
เขาสก	72,090	57,594	129,684
คลองพนม	120	37	157
ได้รัมย์	15,379	468	15,847
ธารเสด็จ-เกาะพะงัน	25,982	* 51,754	77,736
น้ำตกหวาง	50,479	2,144	52,623
ลำน้ำกระบือ	29,382	4,733	34,115
หมู่เกาะชุมพร	31,210	1,731	32,941
หมู่เกาะระนอง	383	14	397
หมู่เกาะอ่างทอง	42,956	* 60,040	102,996
แหลมสน	13,685	262	13,947
เขานัน	6,271	1	6,272
เขาพนมเบญจา	5,439	5,341	10,780
เขาลำปี-หาดท้ายเหมือง	18,906	18,848	37,754
เขาหลวง	74,959	783	75,742
เขาหลัก-ลำรู่	17,145	31,410	48,555
ตะรุเตา	18,130	* 7,906	26,036
ทะเลบัน	5,981	1,961	7,942
ธารโบกขรณี	81,912	14,184	96,096
น้ำตกโยง	125,760	5,329	131,089
น้ำตกสี่ขีด	4,780	1,469	6,249
ศรีพังงา	4,662	3,999	8,661
สิรินธร	17,841	2,327	20,168
หมู่เกาะเภตรา	19,402	21,990	41,392
หมู่เกาะระ-เกาะพระทอง	235	-	235
หมู่เกาะลันตา	10,520	20,714	31,234

ฝ่ายฐานข้อมูลเพื่อการจัดการอุทยานแห่งชาติ ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ, สำนักอุทยานแห่งชาติ โทรศัพท์

สรุปสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติต่างๆ ปีงบประมาณ 2554 กับ 2555

สถิตินักท่องเที่ยว ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554				
ที่	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ / อุทยานแห่งชาติ	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ	รวม
54	หมู่เกาะสิมิลัน	4,848	20,016	24,864
55	หมู่เกาะสุรินทร์	6,746	5,868	12,614
56	หาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้	5,331	11	5,342
57	หาดเจ้าไหม	36,129	3,700	39,829
58	หาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี	46,622	26,344	72,966
59	อ่าวพังงา	70,743	104,819	175,562
60	เขาน้ำค้าง	4,401	255	4,656
61	เขาปู-เขาย่า	41,031	1,503	42,534
62	น้ำตกซีโป	39,120	446	39,566
63	น้ำตกทรายขาว	64,211	173	64,384
64	บางกลาง	616	4	620
65	บูโตะ-สุโหงปาตี	3,378	39	3,417
66	สันกาลาศิรี	-	-	-
67	อ่าวมะนาว-เขาดันหยง	67,748	759	68,507
68	ตาดโตน	219,858	1,877	221,735
69	ทรทอง	172,193	-	172,193
70	ป่าหินงาม	145,271	769	146,040
71	ภูแลนคา	90,402	4,698	95,100
72	น้ำพอง	6,642	-	6,642
73	ภูกระดึง	64,199	721	64,920
74	ภูเก้า-ภูพานคำ	6,044	138	6,182
75	ภูผาม่าน	7,001	37	7,038
76	ภูเรือ	131,863	572	132,435
77	ภูเวียง	3,355	394	3,749
78	ภูสวนทราย	16,801	73	16,874
79	แก่งตะนะ	42,919	24,409	67,328
80	เขาพระวิหาร	22,838	434	23,272

สถิตินักท่องเที่ยว ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555			
สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ / อุทยานแห่งชาติ	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ	รวม
หมู่เกาะสิมิลัน	15,369	* 21,063	36,432
หมู่เกาะสุรินทร์	7,323	* 9,388	16,711
หาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้	12,642	200	12,842
หาดเจ้าไหม	20,260	2,648	22,908
หาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี	72,880	* 40,962	113,842
อ่าวพังงา	78,523	* 147,186	225,709
เขาน้ำค้าง	3,972	127	4,099
เขาปู-เขาย่า	40,463	-	40,463
น้ำตกซีโป	36,543	808	37,351
น้ำตกทรายขาว	75,961	24	75,985
บางกลาง	2,220	-	2,220
บูโตะ-สุโหงปาตี	4,178	65	4,243
สันกาลาศิรี	-	-	-
อ่าวมะนาว-เขาดันหยง	67,613	3,701	71,314
ตาดโตน	270,331	2,506	272,837
ทรทอง	129,814	93	129,907
ป่าหินงาม	173,075	2,026	175,101
ภูแลนคา	140,965	-	140,965
น้ำพอง	3,109	-	3,109
ภูกระดึง	57,580	965	58,545
ภูเก้า-ภูพานคำ	5,131	196	5,327
ภูผาม่าน	5,967	31	5,998
ภูเรือ	139,583	1,324	140,907
ภูเวียง	3,539	217	3,756
ภูสวนทราย	10,415	154	10,569
แก่งตะนะ	31,440	18,316	49,756
เขาพระวิหาร	202,504	3,542	206,046

ฝ่ายฐานข้อมูลเพื่อการจัดการอุทยานแห่งชาติ ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ, สำนักอุทยานแห่งชาติ โทรศัพท์

การท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ
Tourists visiting National Parks

ตารางที่ 10 จำนวนผู้เข้าไปท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2550 - 2554

Table 10 Number of Tourists visiting National Parks in Fiscal Year 2007 - 2011

หน่วย : คน   Unit : Person

ลำดับ No.	อุทยานแห่งชาติ	2550 2007	2551 2008	2552 2009	2553 2010	2554 2011	National Park
1	เขาใหญ่	871,268	671,569	751,397	823,552	754,927	Khao Yai
2	น้ำตกพลิว	403,339	369,178	478,242	496,023	503,046	Namtok Phlew
3	ดอยอินทนนท์	504,404	364,216	440,232	409,106	437,914	Doi Inthanon
4	เอราวัณ	327,120	317,130	399,526	417,289	381,296	Erawan
5	หมู่เกาะช้าง	126,639	90,830	250,712	323,140	337,648	Mu Ko Chang
6	เขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด	369,089	278,115	291,189	280,945	317,405	Khao Laem Ya - Mu Ko Samet
7	ห้วยน้ำดัง	158,056	185,473	299,509	314,893	292,144	Huai Nam Dang
8	ดอยสุเทพ - ปุย	1,562,962	919,461	702,522	296,374	252,260	Doi Suthep - Pui
9	ตาดโตน	438,637	210,346	290,198	322,927	221,735	Tat Ton
10	ผาแต้ม	167,400	139,397	205,427	221,393	193,306	Pha Taem
11	ไทรโยค	140,114	133,705	150,169	156,693	180,668	Sai Yok
12	ภูซาง	172,280	170,602	189,217	188,158	177,962	Phu Sang
13	อ่าวพังงา	191,581	183,917	178,925	138,441	175,562	Ao Phang-nga
14	ไทรทอง	275,694	202,137	96,528	209,956	172,193	Sai Thong
15	ป่าหินงาม	435,927	949,500	514,109	216,631	146,040	Pa Hin Ngam
16	ภูหินร่องกล้า	70,976	68,508	90,814	107,539	138,400	Phu Hin Rong Kla
17	แก่งกระจาน	116,167	130,479	162,415	156,981	136,777	Kaeng Krachan

หน่วย : คน Unit : Person

ลำดับ No.	อุทยานแห่งชาติ	2550 2007	2551 2008	2552 2009	2553 2010	2554 2011	National Park
18	ภูเรือ	82,249	105,010	124,546	102,824	132,435	Phu Rua
19	คลองลาน	95,582	117,158	179,625	174,328	131,834	Khlong Lan
20	เขาชะเมา - เขาวง	167,797	134,792	173,422	147,671	129,414	Khao Chamao - Khao Wong
21	ถ้ำปลา - น้ำตกผาเสื่อ	176,719	146,620	230,870	295,609	103,520	Tham Pla - Namtok Pha Suea
22	เขาสก	66,774	72,215	110,749	120,150	101,969	Khao Sok
23	ภูผาทีบ (มุกดาหาร)	52,042	62,711	69,587	115,854	98,971	Phu Pha Thep (Mukdahan)
24	เขาคิชฌกูฏ	69,815	70,378	97,062	96,339	95,955	Khao Khitchakut
25	ภูแลนคา	24,231	12,186	10,160	91,101	95,100	Phu Lan Ka
26	เขาสามร้อยยอด	53,590	70,136	99,097	100,394	92,450	Khao Sam Roi Yot
27	น้ำตกโยง	76,853	79,891	86,390	127,159	90,359	Namtok Yong
28	แจ้ซ็อน	134,737	104,134	112,068	104,557	86,119	Chae Son
29	ธารโบกขรณี	90,415	108,368	104,177	77,019	84,576	Than Bok Khorani
30	หมู่เกาะอ่างทอง	87,772	84,171	79,646	85,374	83,373	Mu Ko Ang Thong
31	ดอยฟ้าห่มปก (แม่ฝาง)	77,815	122,927	131,150	112,760	76,420	Doi Fahompok (Mae Fang)
32	หาดนพรัตน์ธารา - หมู่เกาะพีพี	119,219	104,529	177,144	70,000	72,966	Hat Noppharat Thara - Mu Ko Phi Phi
33	ทับลาน	58,603	25,194	18,017	25,790	71,059	Thap Lan
34	หมู่เกาะเภตรา	60,369	43,196	68,820	45,592	69,506	Mu Ko Phetra
35	ภูจอม - นายอย	29,561	29,788	60,138	63,720	67,629	Phu Chong - Na Yoi
36	แก่งตะนะ	30,114	25,447	27,391	61,693	67,328	Kaeng Tana
37	ภูกระดึง	63,811	63,624	69,613	57,771	64,920	Phu Kradueng
38	น้ำตกทรายขาว	109,688	74,785	116,841	81,386	64,384	Namtok Sai Khao
39	ทุ่งแสลงหลวง	68,411	55,229	81,616	73,884	59,934	Thung Salaeng Luang

หน่วย : คน Unit : Person

ลำดับ No.	อุทยานแห่งชาติ	2550 2007	2551 2008	2552 2009	2553 2010	2554 2011	National Park
40	เขื่อนศรีนครินทร์	69,166	68,329	75,920	80,431	57,689	Khuean Si Nagarindra
41	น้ำตกหงาว	23,491	21,788	50,291	46,827	57,225	Namtok Ngao
42	ออบหลวง	32,579	65,994	51,684	60,601	49,867	Ob Luang
43	ขุนแจ	108,474	66,755	77,315	59,860	48,364	Khun Chae
44	ศรีน่าน	36,367	26,149	33,790	36,146	48,299	Si Nan
45	ดอยภูคา	88,263	39,797	26,534	41,580	44,782	Doi Phu Kha
46	เขาปู่ - เขาย่า	53,036	55,557	61,310	55,177	42,534	Khao Pu - Khao Ya
47	ลำน้ำกระบุรี	29,063	67,780	66,646	51,388	41,760	Lam Nam Kra Buri
48	น้ำหนาว	45,269	47,680	55,294	45,017	40,754	Nam Nao
49	หาดเจ้าไหม	186,404	94,932	74,391	79,595	39,829	Hat Chao Mai
50	ภูลังกา	79,446	70,392	95,022	55,324	39,741	Phu Lanka
51	เขาหลวง	89,114	65,037	94,021	104,071	39,271	Khao Luang
52	ปางสีดา	55,991	43,492	65,780	54,378	38,840	Pang Sida
53	ลานสาง	45,972	34,561	45,579	48,285	35,416	Lan Sang
54	ดอยหลวง	38,674	61,185	74,405	55,559	33,215	Doi Luang
55	หมู่เกาะชุมพร	9,255	34,178	41,435	43,386	33,141	Mu Ko Chumphon
56	เฉลิมรัตนโกสินทร์	31,409	27,717	37,119	33,256	30,773	Chaloem Rattanakosin
57	น้ำตกคลองแก้ว	77,589	68,152	73,834	71,080	29,678	Namtok Khlong Kaeo
58	เขาลัก - ลำรุ	15,998	20,392	41,288	45,203	29,470	Khao Lak - Lam Ru
59	ดอยผากลอง	42,245	23,111	38,270	50,875	28,383	Doi Pha Klong
60	เขาลำปี - หาดท้ายเหมือง	41,323	33,709	39,721	30,786	27,312	Khao Lampi - Hat Thai Mueang
61	หาดวนกร	14,025	20,720	27,761	31,074	26,547	Hat Wanakon

หน่วย : คน Unit : Person

ลำดับ No.	อุทยานแห่งชาติ	2550 2007	2551 2008	2552 2009	2553 2010	2554 2011	National Park
62	สิรินาท	89,230	52,817	17,422	34,261	26,123	Sirinath
63	หมู่เกาะสิมิลัน	22,558	36,384	29,384	28,831	24,864	Mu Ko Similan
64	แม่วงก์	23,056	16,452	26,777	19,053	24,103	Mae Wong
65	เขาพระวิหาร	142,684	121,011	10,528	12,513	23,263	Khao Phra Wihan
66	แม่ปิง	13,137	15,505	25,519	22,632	22,918	Mae Ping
67	ผาแดง (เชียงใหม่)	13,468	15,209	21,211	24,150	22,512	Pha Daeng (Chiang Dao)
68	ดงพญาเย็น	25,591	19,807	23,069	24,650	21,183	Taksin Maharath
69	น้ำตกแม่สุรินทร์	11,996	15,357	41,168	12,716	20,858	Namtok Mae Surin
70	ศรีลำนนา	16,389	16,200	25,083	21,031	20,326	Si Lanna
71	ตะรุเตา	16,874	24,932	17,517	26,525	18,619	Tarutao
72	ภูพาน	21,995	18,771	16,658	21,307	17,349	Phu Phan
73	น้ำตกชาติตระการ	23,157	19,057	23,058	20,613	17,120	Namtok Chat Trakan
74	น้ำตกห้วยยาง	32,286	20,683	25,037	20,060	17,045	Namtok Huai Yang
75	ภูสวนทราย	5,392	5,608	11,173	17,659	16,874	Phu Suan Sai
76	รามคำแหง	22,885	17,712	19,497	13,460	15,850	Ramkhamhaeng
77	น้ำตกสามหลั่น (พระพุทธรักษา)	36,786	32,735	12,074	15,852	15,777	Namtok Sam Lun (Phra Phutthachai)
78	หมู่เกาะลันตา	16,969	16,529	15,953	15,869	15,003	Mu Ko Lanta
79	ศรีสัชนาลัย	14,997	15,636	19,297	17,969	14,933	Si Satchanalai
80	ไทรโยค	40,537	30,242	22,462	28,460	13,074	Tai Rom Yen
81	หมู่เกาะสุรินทร์	22,126	16,420	37,516	24,400	12,614	Mu Ko Surin
82	แม่จรม	40,903	9,278	5,250	5,418	12,487	Mae Charim
83	ภูสอยดาว	27,754	23,595	45,214	17,750	11,990	Phu Soi Dao

หน่วย : คน Unit : Person

ลำดับ No.	อุทยานแห่งชาติ	2550 2007	2551 2008	2552 2009	2553 2010	2554 2011	National Park
84	เวียงโกศัย	16,169	15,876	17,095	22,077	11,685	Wiang Kosai
85	ดอยขุนตาล	13,930	12,659	11,374	10,361	11,669	Doi Khun Tan
86	ทองผาภูมิ	12,314	9,747	13,826	11,569	11,247	Thong Pha Phum
87	ดาดหมอก	7,146	5,143	7,258	6,034	9,951	Tat Mok
88	แม่ปืม	12,830	11,018	15,695	11,295	9,929	Mae Puem
89	ภูผาเหล็ก	24,915	16,287	12,175	12,896	9,586	Phu Pha Lek
90	แหลมสน	23,949	29,887	17,028	14,808	9,547	Laem Son
91	คลองวังเจ้า	6,281	6,919	11,248	14,064	8,699	Khlong Wang Chao
92	กุยบุรี	2,771	4,252	3,782	5,531	7,666	Kui Buri
93	ทะเลบัน	8,388	4,756	5,374	8,386	7,444	Thale Ban
94	แม่เมย	4,194	7,769	9,452	8,593	7,225	Mae Moei
95	ภูผาม่าน	5,382	4,944	3,901	6,361	7,038	Phu Pha Man
96	ลำน้ำน่าน	4,848	5,511	12,652	6,473	7,026	Lam Nam Nan
97	เขาพนมเบญจา	12,714	13,082	16,552	10,794	6,754	Khao Phanom Bencha
98	น้ำพอง	33,262	20,881	20,266	8,097	6,642	Nam Phong
99	เขาแหลม	9,003	10,734	11,048	8,411	6,370	Khao Laem
100	ภูเก้า - ภูพานคำ	5,426	4,437	7,842	6,966	6,182	Phu Kao - Phu Phan Kham
101	ศรีพังงา	6,456	3,539	6,659	6,837	6,180	Si Phangnga
102	เขานัน	108,682	56,185	47,759	36,262	5,888	Khao Nun
103	ขุนพะวอ	5,212	3,224	3,596	5,757	5,852	Khun Pha War
104	ขุนน้ำน่าน	3,075	4,708	5,931	4,308	5,503	Khun Nan
105	ภูผายล	525	2,465	2,386	529	5,220	Phu Pha Yon

หน่วย : คน Unit : Person

ลำดับ No.	อุทยานแห่งชาติ	2550 2007	2551 2008	2552 2009	2553 2010	2554 2011	National Park
106	พุดย	6,894	4,798	5,774	4,508	4,807	Phu Toei
107	คลองตรอน	3,561	4,358	7,008	7,580	4,787	Khlong Tron
108	เขาน้ำค้าง	15,210	1,986	2,043	3,429	4,656	Khao Nam Khang
109	น้ำตกสี่ขีด	7,187	4,290	5,048	7,026	4,166	Namtok Si Khit
110	ภูเวียง	13,697	5,610	5,970	5,080	3,749	Phu Wiang
111	บูโด - สุไหงปาดี	2,147	2,653	3,981	6,088	3,417	Budo - Su-ngai Padi
112	ภูสระดอกบัว	1,690	1,992	3,376	5,678	3,327	Phu Sa Dok Bua
113	แม่ม	5,585	8,549	516	4,592	3,073	Mae Yom
114	ลำคลองงู	5,204	5,857	3,643	3,636	2,839	Lam Khlong Ngoo
115	แม่วาง	19,057	10,676	5,846	2,602	1,554	Mae Wang
116	แม่ะ	4,759	3,441	4,597	2,554	1,509	Mae Wa
117	สาละวิน	9,319	8,909	8,730	11,465	993	Salawin
118	ตาพระยา	3,299	3,627	3,497	3,518	949	Ta Phraya
119	คลองพนม	2,871	1,831	1,723	2,288	718	Khlong Phanom
120	บางลง	438	0	0	2,460	620	Bang Lang
121	แก่งกรุง	1,156	4,941	1,735	1,066	577	Kaeng Krung
122	เขาสิบห้าชั้น	2,022	5,335	5,880	6,715	574	Khao Sip Ha Chan
123	หมู่เกาะระนอง (หมู่เกาะพยาม)	2,005	5,538	2,825	2,062	271	Mu Ko Ranong (Mu Ko Phayam)
124	อื่นๆ **	1,778,469	1,366,085	1,496,265	1,592,369	1,251,639	Others **
รวม		12,232,785	10,418,898	11,288,893	10,836,469	9,494,807	Total

หมายเหตุ : ** อยู่ระหว่างเตรียมการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ

Note : ** Proclamation to be a National Park pending.

อัตราค่าบริการผ่านเข้าอุทยานแห่งชาติ

หลักเกณฑ์การเก็บค่าบริการผ่านเข้าอุทยานแห่งชาติ

1. บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี ยกเว้นไม่เสียค่าบริการ
2. เด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุระหว่าง 3-14 ปีบริบูรณ์
3. นักเรียน นิสิต นักศึกษา ชาวไทย ในเครื่องแบบ หรือมาทัศนศึกษาเป็นหมู่คณะให้เก็บค่าบริการในอัตราเด็ก
4. อัตราค่าบริการสำหรับบุคคลให้ใช้สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าไปพักแรมในอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งได้ครั้งละไม่เกิน 5 วัน
5. พระภิกษุ สามเณร ยกเว้นไม่เสียค่าบริการ
6. ผู้สูงอายุ ชาวไทย ที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์/ขึ้นไป ยกเว้นไม่เสียค่าบริการ
7. นักท่องเที่ยวที่ชำระค่าบริการเข้าอุทยานแห่งชาติ สามารถนำบัตรค่าบริการดังกล่าว ไปใช้ในการเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว

ของอุทยานแห่งชาติอื่นๆ ที่มีอัตราเดียวกันหรือต่ำกว่าได้ภายในวันเดียวกัน

8. ในกรณีที่นักท่องเที่ยวต้องการเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติอื่นๆ อีก ที่มีอัตราค่าบริการสูงกว่าในวันเดียวกัน

ต้องชำระค่าบริการเพิ่มในส่วนต่างให้ครบถ้วนตามอัตราค่าบริการที่อุทยานชาตินั้นๆ กำหนด

อัตราค่าบริการผ่านเข้าอุทยานแห่งชาติ (บาท/คน)

อุทยานแห่งชาติ	จังหวัด	ชาวไทย		ชาวต่างประเทศ		หมายเหตุ
		ผู้ใหญ่	เด็ก	ผู้ใหญ่	เด็ก	
ภาคเหนือ						
1. อช.คลองลาน	กำแพงเพชร	40	20	200	100	
2. อช.คลองวังเจ้า	กำแพงเพชร	40	20	200	100	
3. อช.แม่วงก์	กำแพงเพชร	40	20	200	100	
4. อช.ขุนแจ	เชียงราย	20	10	100	50	
5. อช.ดอยหลวง	เชียงราย	20	10	100	50	
6. อช.ลำน้ำกก	เชียงราย			ยังไม่เสียค่าบริการ		
7. อช.ขุนขาน	เชียงใหม่					
8. อช.ดอยผ้าห่มปก	เชียงใหม่	20	10	200	100	
9. อช.ดอยเวียงผา	เชียงใหม่			ยังไม่เสียค่าบริการ		
10. อช.ดอยสุเทพ-ปุย	เชียงใหม่	20	10	100	50	
11. อช.ดอยอินทนนท์	เชียงใหม่	40	20	200	100	
12. อช.ผาแดง	เชียงใหม่	20	10	100	50	
13. อช.แม่ตะไคร้	เชียงใหม่			ยังไม่เสียค่าบริการ		
14. อช.แม่เฒ่า	เชียงใหม่			ยังไม่เสียค่าบริการ		
15. อช.แม่วาง	เชียงใหม่	20	10	100	50	เริ่มจัดเก็บค่าผ่านเข้าอุทยานแห่งชาติสำหรับบุคคลตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2553

16. อช.ศรีลานนา	เชียงใหม่	20	10	100	50
17. อช.ห้วยน้ำดัง	เชียงใหม่	40	20	200	100
18. อช.ออบขาน	เชียงใหม่			ยังไม่เสียค่าบริการ	
19. อช.ออบหลวง	เชียงใหม่	20	10	200	100
20. อช.ขุนพะวอ	ตาก	40	20	200	100
21. อช.ดากสินมหาราช	ตาก	40	20	200	100
22. อช.น้ำตกพาเจริญ	ตาก			ยังไม่เสียค่าบริการ	
23. อช.แม่เมย	ตาก	20	10	100	50
24. อช.ลานสาง	ตาก	40	20	200	100
25. อช.ขุนน่าน	น่าน	20	10	100	50
26. อช.ขุนสถาน	น่าน			ยังไม่เสียค่าบริการ	
27. อช.ดอยภูคา	น่าน	40	20	200	100
28. อช.ถ้ำสะเกิน	น่าน			ยังไม่เสียค่าบริการ	
29. อช.นันทบุรี	น่าน			ยังไม่เสียค่าบริการ	
30. อช.แม่จริม	น่าน	40	20	200	100
31. อช.ศรีน่าน	น่าน	20	10	100	50
32. อช.ดอยภูนาง	พะเยา	20	10	100	50
33. อช.ภูซาง	พะเยา	20	10	100	50
34. อช.แม่ปืม	พะเยา	20	10	100	50
35. อช.แก่งเจ็ดแคว	พิษณุโลก			ยังไม่เสียค่าบริการ	
36. อช.ทุ่งแสลงหลวง	พิษณุโลก	40	20	400	200
37. อช.น้ำตกชาติตระการ	พิษณุโลก	40	20	200	100
38. อช.ภูหินร่องกล้า	พิษณุโลก	40	20	200	100
39. อช.เขาค้อ	เพชรบูรณ์				
40. อช.ดาดหมอก	เพชรบูรณ์	20	10	100	50
41. อช.น้ำหนาว	เพชรบูรณ์	40	20	200	100

เริ่มจัดเก็บค่าผ่านเข้าอุทยาน
แห่งชาติสำหรับบุคคลตั้งแต่
วันที่ 1 สิงหาคม 2553

เริ่มจัดเก็บค่าผ่านเข้าอุทยาน
แห่งชาติสำหรับบุคคลตั้งแต่
วันที่ 1 มิถุนายน 2553

เริ่มจัดเก็บค่าผ่านเข้าอุทยาน
แห่งชาติสำหรับบุคคลตั้งแต่
วันที่ 1 สิงหาคม 2553

กรณีชาวต่างประเทศ เฉพาะ
บริเวณทุ่งนางพญาและทุ่ง
โนนสน สำหรับบริเวณอื่น
ผู้ใหญ่ 200 บาท เด็ก 100
บาท

42. อช.ดอยผากลอง	แพร์	20	10	100	50	
43. อช.แม่ยม	แพร์	20	10	100	50	
44. อช.เวียงโกศัย	แพร์	40	20	200	100	
45. อช.ถ้ำปลา-น้ำตกผาเสื่อ	แม่ฮ่องสอน	20	10	100	50	เริ่มจัดเก็บค่าผ่านเข้าอุทยานแห่งชาติสำหรับบุคคลตั้งแต่ วันที่ 1 สิงหาคม 2553
46. อช.น้ำตกแม่สุรินทร์	แม่ฮ่องสอน	40	20	200	100	
47. อช.แม่เงา	แม่ฮ่องสอน					ยังไม่เสียค่าบริการ
48. อช.สาละวิน	แม่ฮ่องสอน	20	10	100	50	
49. อช.แจ้ห่ม	ลำปาง	40	20	200	100	
50. อช.ดอยจาง	ลำปาง					ยังไม่เสียค่าบริการ
51. อช.ถ้ำผาไท	ลำปาง					ยังไม่เสียค่าบริการ
52. อช.แม่วะ	ลำปาง	20	10	100	50	
53. อช.ดอยขุนตาล	ลำพูน	20	10	100	50	
54. อช.แม่ปิง	ลำพูน	20	10	100	50	
55. อช.รามคำแหง	สุโขทัย	20	10	100	50	
56. อช.ศรีสัชนาลัย	สุโขทัย	40	20	200	100	
57. อช.ต้นสักใหญ่	อุดรดิตถ์	20	10	100	50	
58. อช.ภูสอยดาว	อุดรดิตถ์	40	20	200	100	เป็นค่าบริการบริเวณลานสน ภูสอยดาว สำหรับบริเวณอื่น ชาวไทย ผู้ใหญ่ 20 บาท เด็ก 10 บาท ชาว ต่างประเทศ ผู้ใหญ่ 100 บาท เด็ก 50 บาท
59. อช.ลำน้ำน่าน	อุดรดิตถ์	20	10	100	50	
ภาคกลาง/ตะวันออก/ตะวันตก						
1. อช.เขาแหลม	กาญจนบุรี	40	20	200	100	
2. อช.เขื่อนศรีนครินทร์	กาญจนบุรี	100	40	300	200	
3. อช.เฉลิมรัตนโกสินทร์	กาญจนบุรี	40	20	200	100	
4. อช.ทองผาภูมิ	กาญจนบุรี	40	20	200	100	เริ่มจัดเก็บค่าผ่านเข้าอุทยานแห่งชาติสำหรับบุคคลตั้งแต่ วันที่ 1 สิงหาคม 2553
5. อช.ไทรโยค	กาญจนบุรี	40	20	200	100	
6. อช.ลำคลองงู	กาญจนบุรี	40	20	200	100	เริ่มจัดเก็บค่าผ่านเข้าอุทยานแห่งชาติสำหรับบุคคลตั้งแต่ วันที่ 1 สิงหาคม 2553
7. อช.เอราวัณ	กาญจนบุรี	40	20	200	100	

8. อช.เขาคิชฌกูฏ	จันทบุรี	40	20	200	100	
9. อช.เขาสิบห้าชั้น	จันทบุรี	20	10	100	50	เริ่มจัดเก็บค่าผ่านเข้าอุทยานแห่งชาติสำหรับบุคคลตั้งแต่ วันที่ 1 สิงหาคม 2553
10. อช.น้ำตกพลิ้ว	จันทบุรี	40	20	200	100	
11. อช.น้ำตกคลองแก้ว	ตราด	20	10	100	50	เริ่มจัดเก็บค่าผ่านเข้าอุทยานแห่งชาติสำหรับบุคคลตั้งแต่ วันที่ 1 สิงหาคม 2553
12. อช.หมู่เกาะช้าง	ตราด	40	20	200	100	
13. อช.กุยบุรี	ประจวบคีรีขันธ์	40	20	200	100	
14. อช.เขาสารणीรอยยอด	ประจวบคีรีขันธ์	40	20	200	100	
15. อช.น้ำตกห้วยยาง	ประจวบคีรีขันธ์	20	10	100	50	
16. อช.หาดวนกร	ประจวบคีรีขันธ์	20	10	100	50	
17. อช.ทับลาน	ปราจีนบุรี	20	10	100	50	
18. อช.แก่งกระจาน	เพชรบุรี	40	20	200	100	
19. อช.เขาชะเมา-เขาวง	ระยอง	40	20	200	100	
20. อช.เขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด	ระยอง	40	20	200	100	
21. อช.เฉลิมพระเกียรติไทยประจัน	ราชบุรี					
22. อช.ปางสีดา	สระแก้ว	40	20	200	100	
23. อช.น้ำตกเจ็ดสาวน้อย	สระบุรี					ยังไม่เสียค่าบริการ
24. อช.น้ำตกสามหลั่น	สระบุรี	20	10	100	50	
25. อช.พุแค	สุพรรณบุรี	20	10	100	50	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
1. อช.น้ำพอง	ขอนแก่น	20	10	100	50	
2. อช.ภูเก้า-ภูพานคำ	ขอนแก่น	20	10	100	50	
3. อช.ภูผาม่าน	ขอนแก่น	20	10	100	50	
4. อช.ภูเวียง	ขอนแก่น	40	20	200	100	
5. อช.ตาดโตน	ชัยภูมิ	40	20	200	100	
6. อช.ไทรทอง	ชัยภูมิ	40	20	200	100	
7. อช.ป่าหินงาม	ชัยภูมิ	20	10	100	50	
8. อช.ภูแลนคา	ชัยภูมิ	20	10	100	50	
9. อช.ภูลัังกา	นครพนม	20	10	100	50	เริ่มจัดเก็บค่าผ่านเข้าอุทยานแห่งชาติสำหรับบุคคลตั้งแต่ วันที่ 1 สิงหาคม 2553

10. อช.เขาใหญ่	นครราชสีมา	40	20	400	200	กรณีชาวต่างประเทศ เฉพาะ บริเวณตั้งแต่ด้านตรวจเนิน หอมถึงด้านตรวจศาลเจ้าพ่อ สำหรับบริเวณอื่น ผู้ใหญ่ 200 บาท เด็ก 100 บาท
11. อช.ตาพระยา	บุรีรัมย์	20	10	100	50	
12. อช.ภูผาทิพย์	มุกดาหาร	20	10	100	50	
13. อช.ภูสรวรดอกบัว	มุกดาหาร	20	10	100	50	
14. อช.ภูกระดึง	เลย	40	20	400	200	กรณีชาวต่างประเทศ เฉพาะ บริเวณตั้งแต่ด้านตรวจศรี ฐานถึงยอดภูกระดึง สำหรับ บริเวณอื่น ผู้ใหญ่ 400 บาท เด็ก 200 บาท
15. อช.ภูเรือ	เลย	40	20	200	100	
16. อช.ภูสวนทราย	เลย	20	10	100	50	
17. อช.เขาพระวิหาร	ศรีสะเกษ	40	20	200	100	
18. อช.ภูผายล	สกลนคร	20	10	100	50	
19. อช.ภูผาเหล็ก	สกลนคร	20	10	100	50	เริ่มจัดเก็บค่าผ่านเข้าอุทยาน แห่งชาติสำหรับบุคคลตั้งแต่ วันที่ 1 สิงหาคม 2553
20. อช.ภูพาน	สกลนคร	20	10	100	50	
21. อช.นาญ-น้ำโสม	อุดรธานี					ยังไม่เสียค่าบริการ
22. อช.แก่งตะนะ	อุบลราชธานี	20	10	100	50	
23. อช.ผาแต้ม	อุบลราชธานี	40	20	200	100	ในช่วงวันจันทร์ - พุธ อุทยานแห่งชาติผาแต้ม ค่าบริการผ่านเข้าให้เฉพาะ สถาบันการศึกษาที่นำคณะ นักเรียน นักศึกษา เข้าชม อุทยานแห่งชาติผาแต้ม ในช่วงวันจันทร์ - พุธ สบายดี ค่าบริการที่พัก ลด 30 %
24. อช.ภูจองนายอย	อุบลราชธานี	40	20	200	100	
ภาคใต้						
1. อช.เขาพนมเบญจา	กระบี่	20	10	100	50	
2. อช.ธารโบกขรณี	กระบี่	40	20	200	100	
3. อช.หมู่เกาะลันตา	กระบี่	40	20	400	200	กรณีชาวต่างประเทศ เฉพาะ บริเวณเกาะทุกเกาะ สำหรับ บริเวณอื่น ผู้ใหญ่ 200 บาท เด็ก 100 บาท
4. อช.หาดนพรัตน์ธารา-หมู่ เกาะพีพี	กระบี่	40	20	400	200	กรณีชาวต่างประเทศ เฉพาะ บริเวณเกาะทุกเกาะ สำหรับ บริเวณอื่น ผู้ใหญ่ 200 บาท

เด็ก 100 บาท

5. อช.หมู่เกาะชุมพร	ชุมพร	40	20	200	100	
6. อช.หาดเจ้าไหม	ตรัง	40	20	200	100	
7. อช.เขานัน	นครศรีธรรมราช	40	20	200	100	เริ่มจัดเก็บค่าผ่านเข้าอุทยานแห่งชาติสำหรับบุคคลตั้งแต่ วันที่ 1 สิงหาคม 2553
8. อช.เขาหลวง	นครศรีธรรมราช	40	20	200	100	
9. อช.น้ำตกโยง	นครศรีธรรมราช	20	10	100	50	กรณีห้องเที่ยวบริเวณยอดเขาเหมน ชาวไทย ผู้ใหญ่ 40 บาท เด็ก 20 บาท และ ชาวต่างประเทศ ผู้ใหญ่ 200 บาท เด็ก 100 บาท
10. อช.น้ำตกสี่ขีด	นครศรีธรรมราช	20	10	100	50	
11. อช.หาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้	นครศรีธรรมราช					ยังไม่เสียค่าบริการ
12. อช.น้ำตกชีโปะ	นราธิวาส					ยังไม่เสียค่าบริการ
13. อช.บูโด-สุไหงปาดี	นราธิวาส	20	10	100	50	
14. อช.อ่าวมะนาว-เขาดินหยง	นราธิวาส					ยังไม่เสียค่าบริการ
15. อช.น้ำตกทรายขาว	ปัตตานี	20	10	100	50	เริ่มจัดเก็บค่าผ่านเข้าอุทยานแห่งชาติสำหรับบุคคลตั้งแต่ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2552
16. อช.เขาส่าปี่-หาดท้ายเหมือง	พังงา	20	10	100	50	
17. อช.เขาหลัก-ลำรู่	พังงา	20	10	100	50	
18. อช.ศรีพังงา	พังงา	20	10	100	50	
19. อช.หมู่เกาะระ-เกาะพระทอง	พังงา					ยังไม่เสียค่าบริการ
20. อช.หมู่เกาะลันตา	พังงา	100	50	500	300	
21. อช.หมู่เกาะสุรินทร์	พังงา	80	40	400	200	
22. อช.อ่าวพังงา	พังงา	40	20	200	100	
23. อช.เขาปู่-เขาย่า	พัทลุง	20	10	100	50	
24. อช.สิรินธร	ภูเก็ต	20	10	200	100	
25. อช.บางลาง	ยะลา	20	10	100	50	
26. อช.น้ำตกหงาว	ระนอง	20	10	100	50	
27. อช.ลำน้ำกระบุรี	ระนอง	20	10	100	50	
28. อช.หมู่เกาะระนอง	ระนอง	40	20	200	100	เริ่มจัดเก็บค่าผ่านเข้าอุทยานแห่งชาติสำหรับบุคคลตั้งแต่ วันที่ 1 สิงหาคม 2553
29. อช.แหลมสน	ระนอง	40	20	200	100	

30. อช.เขาน้ำค้าง	สงขลา	20	10	100	50
31. อช.สันกาลาคีรี	สงขลา			ยังไม่เสียค่าบริการ	
32. อช.ตะรุเตา	สตูล	40	20	200	100
33. อช.ทะเลบัน	สตูล	40	20	200	100
34. อช.หมู่เกาะเกตรา	สตูล	20	10	100	50
35. อช.แก่งกรุง	สุราษฎร์ธานี	20	10	100	50
36. อช.เขาสกก	สุราษฎร์ธานี	40	20	300	150
37. อช.คลองพนม	สุราษฎร์ธานี	20	10	100	50
38. อช.ใต้ร่มเย็น	สุราษฎร์ธานี	40	20	200	100
39. อช.ธารเสด็จ-เกาะพะงัน	สุราษฎร์ธานี			ยังไม่เสียค่าบริการ	
40. อช.หมู่เกาะอ่างทอง	สุราษฎร์ธานี	40	20	200	100

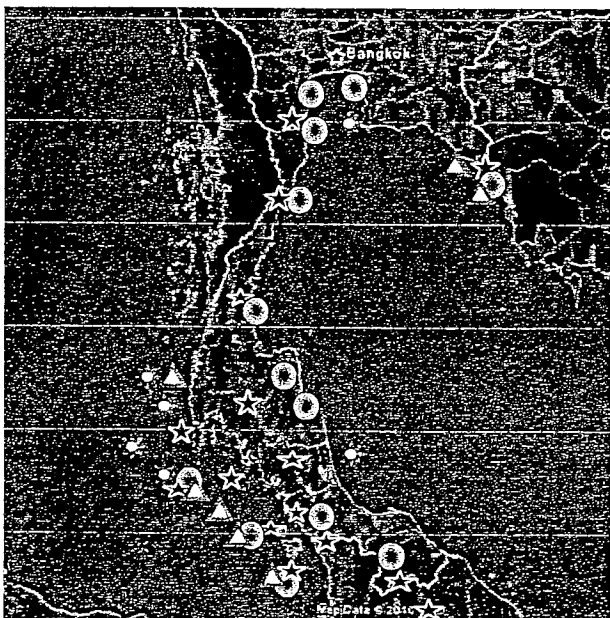

ภาคผนวก ๒

สถานภาพสัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์
(รายงานสรุปประจำปี 2556)

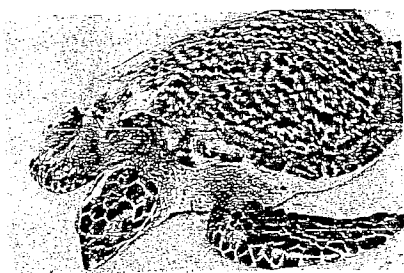
การศึกษาสถานภาพและการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของสัตว์ทะเลที่หายากในน่านน้ำไทย เป็นการติดตามจำนวนชนิดและการแพร่กระจายอย่างต่อเนื่องทุกปี กลุ่มสัตว์ที่ศึกษาได้แก่ เต่าทะเล พะยูน โลมา ปลาฉลามวาฬ และปลาฉลามวาฬ ซึ่งทั้งหมดถูกจัดเป็นสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ซึ่งว่าด้วยการห้ามล่า ห้ามค้า ห้ามครอบครอง ห้ามเพาะพันธุ์ มีผลไปถึงไข่และซากด้วย นอกจากนี้ยังถูกจัดให้อยู่ในบัญชีรายชื่อของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งพันธุ์พืชป่าและสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora: CITES) โดยเต่าทะเลทุกชนิด พะยูน และโลมาอิรวดี อยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง จึงจัดอยู่ในรายชื่อ CITES บัญชี 1 ส่วนโลมาและปลาฉลามชนิดอื่น ๆ และฉลามวาฬ จัดอยู่ใน CITES บัญชี 2

ชนิดและการแพร่กระจายของสัตว์ทะเลหายากในภาพรวมของประเทศไทย กล่าวคือ พบเต่าทะเล 5 ชนิด ได้แก่ เต่าตนุ (*Green turtle, Chelonia mydas*) เต่ากระ (*Hawksbill turtle, Eretmochelys imbricata*) เต่าหญ้า (*Olive ridley turtle, Lepidochelys olivacea*) เต่ามะเฟือง (*Leatherback turtle, Dermochelys coriacea*) และ เต่าหัวฆ้อน (*Loggerhead turtle, Caretta caretta*) กลุ่มสัตว์ทะเลเลี้ยงลูกด้วยนม พบพะยูน 1 ชนิด (*Dugong, Dugong dugon*) โลมาและปลาฉลาม 25 ชนิด แบ่งเป็นกลุ่มที่อยู่ประจำถิ่นใกล้ฝั่ง และกลุ่มที่มีการอพยพย้ายถิ่นระยะไกลซึ่งมักอาศัยบริเวณไกลฝั่ง ชนิดโลมาและปลาฉลามที่มีการศึกษาในเชิงสถานภาพและการแพร่กระจายจำกัดอยู่ในกลุ่มประชากรของโลมาปากขวด (*Indo-Pacific Bottlenose dolphin, Tursiops aduncus*) โลมาหัวบาตรหลังเรียบ (*Finless porpoise, Neophocaena phocaenoides*) โลมาหลังโตนก (*Indo-Pacific Humpback dolphin, Sousa chinensis*) โลมาอิรวดี (*Irrawaddy dolphin, Orcaella brevirostris*) และกลุ่มปลาฉลามบรูต้า ซึ่งเพิ่งได้รับการจำแนกออกเป็นสองชนิด คือ ปลาฉลามบรูต้า (*Bryde's whale, Balaenoptera edeni*) และโอมูระ (*Omura's whale, Balaenoptera omurai*) (ดูภาคผนวก ข)

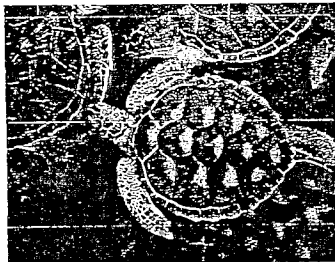

- ☆ แหล่งวางไข่เต่าทะเล
- △ แหล่งอาศัยพะยูน
- ★ แหล่งอาศัยโลมาและปลาฉลามชายฝั่งทะเลไทย
- ⊙ จุดตำแหน่งจังหวัด

การแพร่กระจายกลุ่มสัตว์ทะเลหายาก (เต่าทะเล พะยูน โลมาและปลาฉลาม) ที่พบในประเทศไทย

เต่ากระ

เต่าตนุ

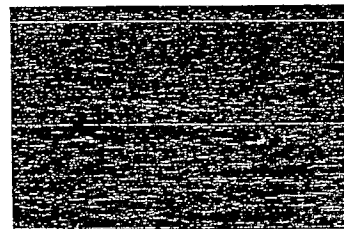
เต่ามะเฟือง

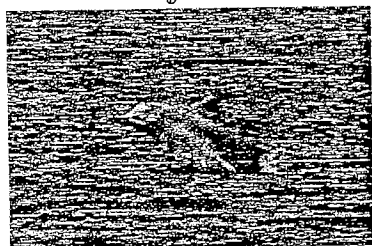
เต่าหญ้า

เต่าหัวข้อน

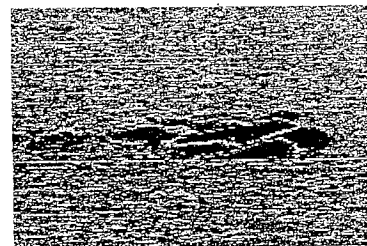
โลมาปากขวด

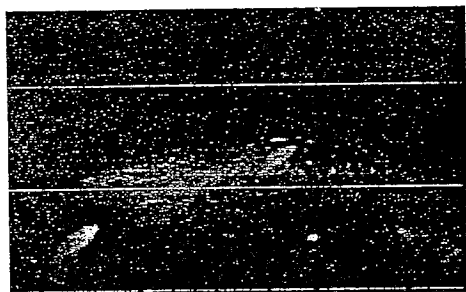
โลมาหลังโหนด

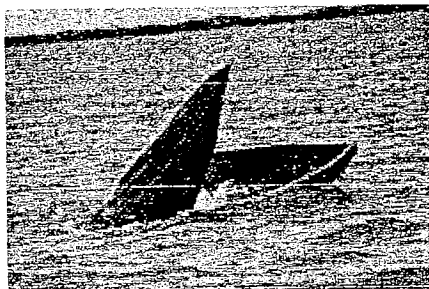
โลมาหัวบาตรหลังเรียบ

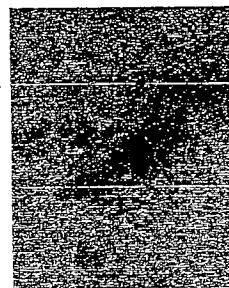
โลมาอริวดี

ฉลามวาฬ

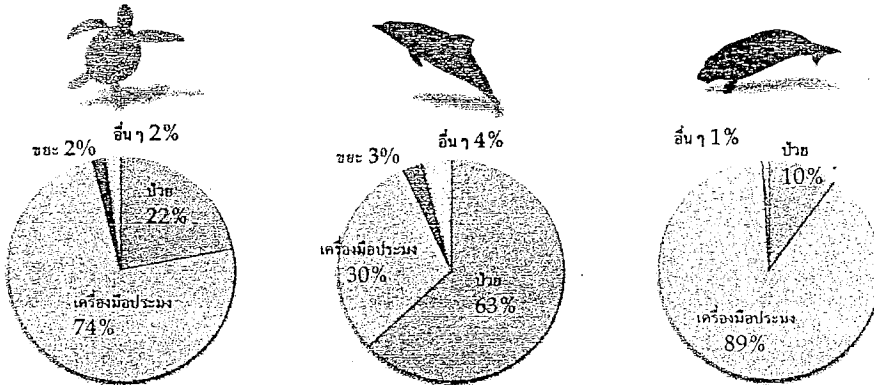
ปลาวาฬบรูด้า

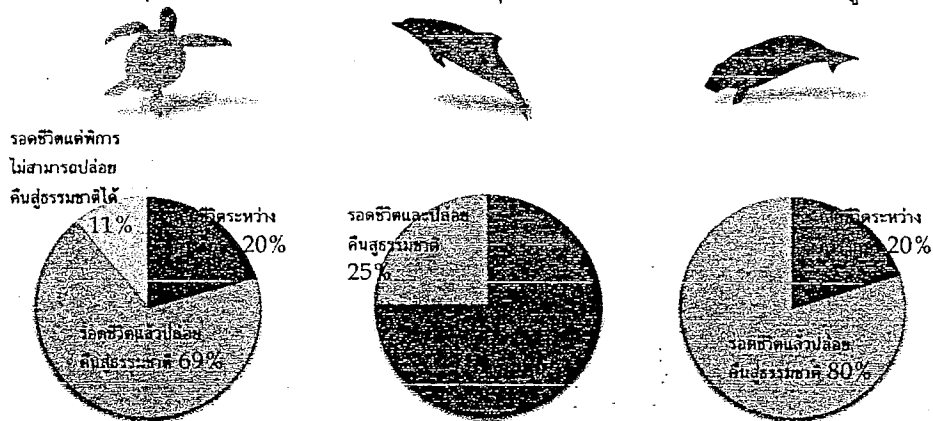
พะยูน

ภาพแสดงชนิดสัตว์ทะเลหายากที่พบในประเทศไทย

ประชากรของสัตว์ทะเลหายากในปัจจุบันมีจำนวนน้อยและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นผลจากภาวะคุกคามหลายประการ เช่น เครื่องมือประมง ความเสื่อมโทรมสภาพแวดล้อมของแหล่งที่อยู่อาศัย การเจ็บป่วยตามธรรมชาติ เป็นต้น ในปี พ.ศ. 2554 มีการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากไม่น้อยกว่า 200 ตัว โดยมีสัดส่วนของเต่าทะเล โลมาและปลาวาฬ และพะยูนที่เกยตื้นคิดเป็นร้อยละ 52, 32 และ 16 ตามลำดับ และผลจากการจัดทำโครงการช่วยชีวิตสัตว์ทะเลหายากทำให้สามารถช่วยเหลือสัตว์ทะเลหายากเกยตื้นเหล่านี้ได้ร้อยละ 58 ของปริมาณที่เกยตื้นทั้งหมด

สาเหตุการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากกลุ่มเต่าทะเล โลมา ปลาวาฬ และพะยูน

ผลการช่วยเหลือสัตว์ทะเลหายากเกยตื้น กลุ่มเต่าทะเล โลมา ปลาวาฬ และพะยูน

อ่าวไทยฝั่งตะวันออก

พบการวางไข่ของเต่าทะเล 2 ชนิด ได้แก่ เต่าตนุและเต่ากระ บริเวณเกาะเสม็ด เกาะกูด เกาะทะลุ และ เกาะมันใน จังหวัดระยอง จำนวน 10 รังต่อปี และบริเวณเกาะคราม และเกาะใกล้เคียง จังหวัดชลบุรี จำนวน 120-160 รังต่อปี การวางไข่มีปริมาณคงที่ พะยูนมีจำนวนรวม 14-21 ตัว พบบริเวณหาดไม้รูดและเกาะกูดจังหวัดตราด และปากน้ำประแส จังหวัดระยอง-จันทบุรี มีจำนวนประชากรคงที่ พบโลมาอิรวดีบริเวณอ่าวตราด จังหวัดตราด จำนวน 100-150 ตัว โลมาปากขวดบริเวณอ่าวระยอง โลมาหัวบาตรหลังเรียบในพื้นที่จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำนวน 30-40 ตัว โลมาหลังโหนกบริเวณอ่าวตราด จังหวัดตราด จำนวน 30-40 ตัว พบปลาวาฬบรูด้าและปลาวาฬโอมูระ จำนวน 1-5 ตัว และพบปลาฉลามวาฬบริเวณแหลมแม่พิมพ์ถึงอ่าวระยอง จังหวัดระยอง

อ่าวไทยตอนบน

ไม่พบการวางไข่ของเต่าทะเล พบพะยูนจำนวน 4-6 ตัว บริเวณอ่าวสัทธิ์บ จังหวัดชลบุรี พบโลมาอิรวดีในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา (บางปะกง) จำนวน 30-40 ตัว จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม และ เพชรบุรี จำนวน 70-80 ตัว โลมาหัวบาตรหลังเรียบในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี สมุทรปราการ และชลบุรี จำนวน 30-40 ตัว โลมาหลังโหนกในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี (ปากน้ำแม่กรอง-บางตะบูน) จำนวน 1-10 ตัว พบปลาวาฬบรูด้าและปลาวาฬโอมูระ จำนวน 30-35 ตัว และพบปลาฉลามวาฬ บริเวณคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการ

อ่าวไทยตอนกลาง

พบการวางไข่ของเต่าทะเล 2 ชนิด ได้แก่ เต่าตนุและเต่ากระบริเวณหาดทับสะแก เกาะทะลุ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 2-13 รังต่อปี เกาะทองหลาง จังหวัดชุมพร จำนวน 1-5 รังต่อปี เกาะเต่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 1-5 รังต่อปี พบพะยูนบริเวณอ่าวทุ่งคา-สวี จังหวัดชุมพร จำนวน 2-3 ตัว และบริเวณอ่าวพุมเรียง อำเภอไชยา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 4-6 ตัว ไม่มีการเปลี่ยนแปลงของประชากรในพื้นที่พบโลมาอิรวดีในพื้นที่จังหวัดชุมพร (อ่าวละแม) จำนวน 10-15 ตัว จังหวัดสุราษฎร์ธานี (อ่าวดอนสัก) และ นครศรีธรรมราช (อ่าวขนอม) จำนวน 20-30 ตัว โลมาปากขวดในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี โลมาหัวบาตรหลังเรียบในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพรและสุราษฎร์ธานี จำนวน 40-50 ตัว โลมาหลังโหนกในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ปากน้ำปราณ-เขาหัวกะโหลก อ่าวประจวบและบางสะพานน้อย) จำนวน 15-20 ตัว จังหวัดชุมพร (ปากน้ำชุมพร) จำนวน 15-20 ตัว จังหวัดสุราษฎร์ธานี (อ่าวดอนสัก) และนครศรีธรรมราช (อ่าวขนอม) จำนวน 50-60 ตัว พบปลาวาฬบรูด้าและปลาวาฬโอมูระ จำนวน 5-10 ตัว และพบปลาฉลามวาฬบริเวณอ่าวมะนาว บ้านกรูดถึงบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กองหินชุมพร และเกาะเต่าถึงหมู่เกาะอ่างทอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

อ่าวไทยตอนล่าง

พบการวางไข่ของเต่าตนุบริเวณเกาะกระ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 30-40 รังต่อปี ไม่มีการเปลี่ยนแปลงของประชากรในพื้นที่ พบพะยูนบริเวณอ่าวปัตตานี จังหวัดปัตตานี จำนวน 1-2 ตัว ไม่มีการเปลี่ยนแปลงของประชากรในพื้นที่ พบโลมาอิรวดีในพื้นที่จังหวัดสงขลา (ทะเลสาบสงขลาตอนบนหรือทะเลหลวง) จำนวน 10-20 ตัว มีรายงานการพบเห็นโลมาปากขวดในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชและสงขลา โลมาหัวบาตรหลังเรียบในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชและสงขลา จำนวน 30-40 ตัว โลมาหลังโหนกในพื้นที่จังหวัดสงขลา (ปากทะเลสาบสงขลา) จำนวน 5-10 ตัว พบปลาวาฬบรูด้าและปลาวาฬโอมูระ จำนวน 1-5 ตัว และพบปลาฉลามวาฬบริเวณเกาะกระ จังหวัดนครศรีธรรมราช และเกาะโลซิน จังหวัดปัตตานี

ทะเลอันดามันตอนบน

พบการวางไข่ของเต่าทะเล 4 ชนิด ได้แก่ เต่าตนุ เต่ากระ เต่าหญ้า และเต่ามะเฟือง บริเวณหาดประพาส จังหวัดระนอง จำนวน 1-5 รัง หมู่เกาะสิมิลัน หมู่เกาะสุรินทร์ เกาะตาชัย เกาะพระทอง และเกาะคอเขา จังหวัดพังงา จำนวน 65-90 รังต่อปี หาดไม้ขาวและหาดบางเทา จังหวัดภูเก็ต จำนวน 1-5 รังต่อปี มีแนวโน้มการวางไข่ลดลงโดยเฉพาะในพื้นที่ชายฝั่งตะวันตกของพังงาและภูเก็ต พบพะยูนบริเวณหาดทรายดำจังหวัดระนอง จำนวน

10-15 ตัว เกาะพระทอง เกาะยาว อ่าวพังงา จังหวัดพังงา จำนวน 20-25 ตัว และบริเวณอ่าวป่าคลอก อ่าวตัง
เซ็น และอ่าวฉลอง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 3-5 ตัว ไม่มีการเปลี่ยนแปลงของประชากรในพื้นที่ มีรายงานการพบเห็น
โลมาปากขวดในพื้นที่จังหวัดระนองและอ่าวพังงา จำนวน 30-40 ตัว พบปลาวาฬบรูด้าและปลาวาฬโอมูระ
จำนวน 1-5 ตัว พบปลาฉลามวาฬบริเวณเกาะลันตา เกาะตาชัย เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา อ่าวป่าตอง เกาะราชา
จังหวัดภูเก็ต

ทะเลอันดามันตอนล่าง

พบการวางไข่ของเต่าทะเล 3 ชนิดได้แก่ เต่าตนุ เต่ากระ และเต่ามะเฟือง บริเวณหมู่เกาะตะรุเตา หมู่เกาะ
อาดัง-ราวี จังหวัดสตูล จำนวน 8-12 รังต่อปี เกาะไม้ไผ่ จังหวัดกระบี่ จำนวน 1-5 รังต่อปี ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
ของประชากรในพื้นที่ พบพะยูนมีการแพร่กระจายบริเวณเกาะปู-เกาะศรีบอยา จังหวัดกระบี่ จำนวน 15-20 ตัว
บริเวณอ่าวเจ้าไหม เกาะมุกด์ เกาะลิบง เกาะสุกร จังหวัดตรัง จำนวน 135-150 ตัว และบริเวณเกาะลิคี เกาะ
สาหร่ายจังหวัดสตูล จำนวน 5-10 ตัว พบโลมาอิรวดีในพื้นที่เกาะสาหร่าย จังหวัดสตูล และอ่าวตะเสะ จังหวัดตรัง
จำนวน 20-30 ตัว พบโลมาหัวบาตรหลังเรียบบริเวณอ่าวพังงาถึงจังหวัดสตูล จำนวน 40-50 ตัว พบโลมาหลัง
โหนกในพื้นที่อ่าวพังงา (จังหวัดกระบี่ พังงาและภูเก็ต) จำนวน 20-30 ตัว อ่าวปะเหลียน จังหวัดตรัง และเกาะ
สาหร่าย จังหวัดสตูล จำนวน 40-50 ตัว พบปลาวาฬบรูด้าและปลาวาฬโอมูระ จำนวน 1-5 ตัว พบปลาฉลามวาฬ
บริเวณเกาะลันตา เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ และหมู่เกาะตะรุเตา เกาะอาดัง-ราวี จังหวัดสตูล

การอนุรักษ์และการจัดการสัตว์ทะเลหายาก

๑.สถานการณ์ปัจจุบันของสัตว์ทะเลหายากใกล้สูญพันธุ์ เช่น พะยูน เต่าทะเล และวาฬบรูด้า เป็นต้น

พะยูน

พะยูนในประเทศไทย อยู่ในสถานการณ์วิกฤต มีการล่าเอาเนื้อ กระดูก และเขี้ยวไปขายตามความเชื่อทางไสยศาสตร์ และถูกคุกคามในเรื่องถิ่นที่อยู่อาศัย ทำให้พฤติกรรมหากินเปลี่ยนไปกลายเป็นมักจะหากินเพียงลำพังตัวเดียว ปัจจุบันเหลืออยู่บริเวณหาดเข้าใหม่และรอบๆเกาะลิบง จังหวัดตรัง เท่านั้น ข้อมูลจากการสำรวจในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ มีจำนวนประมาณ ๒๑๐ ตัว โดยพบที่เกาะลิบงมากที่สุด ประมาณร้อยละ ๖๐ - ๗๐ ของประชากรพะยูนทั้งหมด

สาเหตุส่วนใหญ่ของความสูญเสียชีวิต มักจะมาจากเครื่องมือประมง โดยเฉพาะเบ็ดราวไว และ อวนปลากระเบน ซึ่งเมื่อไปเกี่ยวหรือพันเข้า ทำให้พะยูนไม่สามารถขึ้นมาหายใจได้ และสำลักน้ำตายในที่สุด

เต่า

จากการสำรวจข้อมูลการขึ้นวางไข่ของเต่าทะเล ปี พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๖ พบการขึ้นวางไข่ของเต่าทะเลมีการลดลงอย่างรวดเร็วของจำนวนการขึ้นวางไข่เต่าทะเลในแหล่งวางไข่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาลำปี-หาดท้ายเหมือง และอุทยานแห่งชาติสิรินาถ ซึ่งเป็นแหล่งวางไข่ของเต่าทะเลที่เป็นแนวยาวตั้งแต่หาดในยางไม้ขาว หาดสวนมะพร้าว อุทยานแห่งชาติสิรินาถ จังหวัดภูเก็ต และเชื่อมต่อไปทางทิศเหนือถึงหาดท่าปูน หาดเขาปิลาลัย หาดโคกกลอย และหาดท้ายเหมืองในพื้นที่อุทยานแห่งชาติพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาลำปี-หาดท้ายเหมือง จังหวัดพังงา และพบว่าเป็นแหล่งวางไข่ของเต่าทะเลบนแผ่นดินใหญ่ที่สำคัญคือ หาดท้ายเหมือง อุทยานแห่งชาติเขาลำปี-หาดท้ายเหมือง มีจำนวนรังไข่ที่ลดลงมากอย่างรวดเร็ว แต่หาดท้ายเหมืองเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพและความสำคัญในแง่ของการเป็นแหล่งวางไข่เต่ามะเฟืองแหล่งเดียวที่เหลืออยู่ทางฝั่งอันดามันในปัจจุบัน และจำเป็นต้องได้รับการดูแลและคุ้มครองอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่แหล่งวางไข่เดิมที่สำคัญของจังหวัดภูเก็ต คือ หาดไม้ขาว และหาดสวนมะพร้าว อุทยานแห่งชาติสิรินาถ พบเต่าทะเลขึ้นวางไข่น้อยมากและบางปีไม่พบการขึ้นวางไข่ของเต่าทะเลเลย ซึ่งมีสาเหตุจากการรบกวนพื้นที่หลังหาดที่เป็นแหล่งวางไข่ของเต่าทะเลถูกรบกวนจากการบุกรุกเพื่อเป็นพื้นที่อยู่อาศัยและธุรกิจการท่องเที่ยว และตำแหน่งการขึ้นวางไข่ของเต่าทะเลมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมและพันธุ์ไม้ที่อยู่พื้นที่หลังหาด ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขึ้นวางไข่ของเต่าทะเล ได้แก่ ลักษณะของชายหาดที่เป็นหาดทรายที่เรียบสงบและสะอาด ไม่มีสิ่งกีดขวาง ไม่มีสิ่งก่อสร้างและอาคาร ความกว้างและความชันของหาด กิจกรรมหลังหาด และความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางทะเลเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกพื้นที่ในการขึ้นวางไข่

วาฬบรูด้า

ได้มีการพบวาฬบรูด้าครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๘ ในบริเวณอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา ห่างจากฝั่งเพียง ๓๐๐ เมตร โดยมีขนาดลำตัวยาวประมาณ ๑๐ เมตร

สัตว์ทะเลหายากอื่นๆ

ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทองมีหอยมือเสือ ซึ่งในอดีตมีจำนวนมาก แต่ในปัจจุบันมีปริมาณลดลง เลื่อนน้อย เนื่องจากถูกลักลอบจับและจากระบบนิเวศที่มีการเปลี่ยนแปลง น้ำทะเลมีอุทกภูมิสูงขึ้นทำให้หอยมือเสือดาย นอกจากนี้พวกกวาพบรูดำ และโลมา ก็มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน เนื่องจากแหล่งอาหารถูกทำลายและเสื่อมโทรม การได้รับอันตรายจากเครื่องมือประมงต่างๆ

๒. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการอนุรักษ์สัตว์ทะเลหายาก

๒.๑ การใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย

๒.๒ การคุกคามที่อยู่อาศัย/แหล่งหญ้าทะเล

๒.๓ ธรรมชาติของพะยูนเป็นสัตว์ที่แพร่ขยายพันธุ์ได้ช้า และครวละไม่มาก อีกทั้งมีช่วงห่างระหว่างตั้งท้องครั้งหนึ่งนาน ๓- ๗ ปี

๒.๔ ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ เนื่องจากทัศนคติในด้านลบที่มีต่ออุทยานแห่งชาติและหวังเพื่อประโยชน์ส่วนตนมากกว่าเพื่อส่วนรวม

๒.๕ การนำแผนงานว่าด้วยการอนุรักษ์หญ้าทะเลและพะยูนที่มีอยู่ไปใช้ในพื้นที่ยังไม่เป็นรูปธรรม

๓. นโยบายและแผนในการอนุรักษ์และการจัดการสัตว์ทะเลหายาก

๓.๑ อุทยานแห่งชาติมีมาตรการในการเฝ้าระวังการลักลอบจับสัตว์น้ำโดยมิชอบ ในเขตอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งได้มีการร่วมงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยการอนุรักษ์และเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศ และแหล่งอาหาร โดยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ โดยมีตัวแทนจากชาวประมงพื้นบ้านได้เสนอ ๔ มาตรการหลัก คือ

- กำหนดเขตวังเรือโดยสาร
- เขตใช้เครื่องมือประมง
- เขตเศรษฐกิจชุมชน
- เขตอนุรักษ์สำหรับพะยูน สัตว์ทะเลหายาก และความหลากหลายทางชีวภาพ

๓.๒ งดการใช้เครื่องมือประมงที่เป็นอันตรายต่อชีวิตของสัตว์ทะเลหายาก เช่น อวนลอย,อวนตาถี่,เบ็ดราวไถ ฯลฯ

๓.๓ อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำแผนการอนุรักษ์สัตว์ทะเลหายาก

๔. ประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีการสนับสนุนการศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สัตว์ทะเลหายาก เช่นพะยูน ในโครงการ ศึกษาแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศทางทะเล (Marine Ecological Corridor) ระหว่างเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง และอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการศึกษา

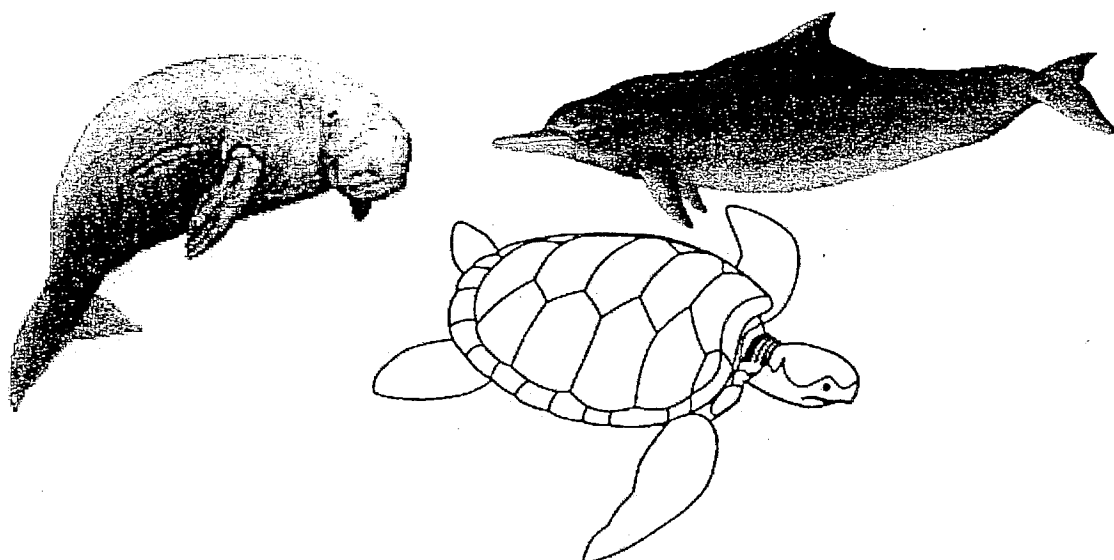
เอกสารประกอบการชี้แจง

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่อง การอนุรักษ์และการจัดการสัตว์ทะเลหายาก

โดย

กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้าที่
1. สถานการณ์ของสัตว์ทะเลหายากใกล้สูญพันธุ์ปัจจุบัน	1
2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการอนุรักษ์สัตว์ทะเลหายากใกล้สูญพันธุ์	2
3. นโยบายและแผนในการอนุรักษ์และการจัดการสัตว์ทะเลหายาก	4
4. ประกาศกระทรวง	6-9

1. สถานการณ์ของสัตว์ทะเลหายากใกล้สูญพันธุ์ปัจจุบัน

ในอดีตท้องทะเลและชายฝั่งทะเลของไทยมีความอุดมสมบูรณ์มาก อีกทั้งยังมีความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์ทะเลสูง แต่จากการพัฒนาที่ขาดมาตรการที่ดี จึงทำให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างเกินขีดจำกัด (Overfishing) ประกอบกับการพัฒนาอย่างรวดเร็วของพื้นที่ชายฝั่งทะเลซึ่งก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบโดยตรงต่อสัตว์ทะเลและแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล ทำให้เกิดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ สัตว์น้ำหลายชนิดอยู่ในภาวะถูกคุกคาม หรือใกล้สูญพันธุ์ ในจำนวนสัตว์น้ำที่อยู่ในภาวะหายากและใกล้สูญพันธุ์เหล่านี้ มีสัตว์น้ำอยู่บางจำพวก ที่มีความเป็นอยู่แหล่งอาศัยและแหล่งอาหารที่กว้างไกล มีการเดินทางโยกย้ายถิ่นในระยะไกล มีเขตพื้นที่แหล่งอาศัยและแหล่งอาหารร่วมกันในระหว่างประเทศภูมิภาคจึงจัดเป็นกลุ่มสัตว์ทะเลที่เป็นทรัพยากรร่วมกันระหว่างประเทศในภูมิภาค มีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในระดับประเทศและในระดับภูมิภาคที่ต้องหันมาร่วมมือกันในการดูแลรักษาสัตว์ทะเลที่หายากเหล่านี้ ได้แก่ เต่าทะเล (Sea turtles), พะยูน (Dugong), โลมา (dolphins), วาฬ (Whales) และฉลามวาฬ (Whale shark) เป็นต้น

สัตว์ทะเลหายากเหล่านี้ ถูกจัดให้เป็นสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ซึ่งห้ามล่า ห้ามค้า ห้ามครอบครอง ห้ามเพาะพันธุ์ มีผลไปถึงไข่และซากด้วย เว้นแต่จะได้รับอนุญาต และยังสามารถจัดให้อยู่ในบัญชีรายชื่อของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora: CITES) โดยเต่าทะเลทุกชนิด พะยูน วาฬ และโลมา อยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง จึงจัดอยู่ในบัญชีรายชื่อของอนุสัญญา CITES บัญชีหมายเลข 1 กลุ่มของสัตว์ทะเลหายากเกือบทั้งหมดอาศัยอยู่ริมชายฝั่งและมักอาศัยประจำถิ่น สามารถพบเห็นง่ายในบางพื้นที่ และได้มีการใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้ชุมชนเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามสถานการณ์ของสัตว์ทะเลหายาก ในปัจจุบันอยู่ในภาวะถูกคุกคามอย่างยิ่ง จากสาเหตุหลักหลายประการ เช่น จากการตายด้วยเครื่องมือประมง สภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม การเจ็บป่วยจากโรคร้าย การขาดแคลนอาหารและสาเหตุจากภัยในธรรมชาติ เป็นต้น

ในประเทศไทยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ชีววิทยา พฤติกรรมความเป็นอยู่ของสัตว์ทะเลหายากอยู่ในแวดวงจำกัด ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มีอยู่เฉพาะกลุ่มประชาชนบางกลุ่มบางพื้นที่ มาตรการอนุรักษ์ดูแลคุ้มครอง ฟันฟูและจัดการสัตว์ทะเลหายาก ยังขาดการบูรณาการเท่าที่ควรและในบางพื้นที่ขาดความร่วมมืออย่างจริงจังจากผู้ประกอบการประมง และผู้เกี่ยวข้อง จึงพบเห็นซากสัตว์ทะเลหายาก ตายเกยตื้นอยู่เนืองๆ ทั้งยังพบเห็นการลักลอบเก็บไข่เต่าทะเล การนำเนื้อโลมาพะยูนมารับประทานนอกจากนั้นปัจจุบันยังพบว่ามีการลักลอบล่าจับโลมาบางชนิดเพื่อใช้เลี้ยงในทักซัง และนำมาฝึกเพื่อใช้ในการแสดงโชว์อีกด้วย จึงเป็นที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งว่าสัตว์ทะเลหายากบางชนิดอาจสูญพันธุ์ไปจากน่านน้ำไทย

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการอนุรักษ์สัตว์ทะเลหายาก

2.1 ข้อมูลทางวิชาการไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

สัตว์ทะเลหายากในน่านน้ำไทย มีกระจายอยู่ทั่วทั้งตามแนวชายฝั่งทะเล และในทะเลเปิด การศึกษาวิจัย จึงกระทำได้ยาก ใช้งบประมาณและกำลังคนมาก ปัจจุบันแม้มีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่สามารถได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยเฉพาะข้อมูลเชิงลึกที่จำเป็นในการใช้บริหารจัดการที่เหมาะสม จึงต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม

2.2 ภัยจากเครื่องมือประมง

เนื่องจากสัตว์ทะเลหายากกลุ่มที่อยู่ชายฝั่ง ได้แก่ เต่าทะเล พะยูน โลมาอิรวดี โลมาหลังโหนด โลมาหัวบาตรหลังเรียบ และโลมาปากขวด กลุ่มนี้ มีความใกล้ชิดกับพื้นที่ทำการประมงมากและมีเครื่องมือทำการประมงหลายชนิดที่เป็นอันตรายต่อสัตว์ทะเลเหล่านี้ จากข้อมูลการตายของสัตว์ทะเลกลุ่มนี้พบว่าเครื่องมือที่เป็นสาเหตุสำคัญ ได้แก่ อวนลอยเบ็ดราว อวนล้อม โปะน้ำตื้น เป็นต้น

2.3 มลพิษและความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมและชายะในทะเล

การเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่มีผลกระทบโดยตรงกับสัตว์ทะเลหายากที่อาศัยอยู่แถบบริเวณชายฝั่ง ซึ่งนอกจากพิษโดยตรงจากการกินอาหารที่มีการสะสมของสารพิษทำให้เกิดการเจ็บป่วยเสียชีวิตแล้ว แหล่งชายฝั่งที่มีภาวะเสื่อมโทรมทำให้สัตว์น้ำลดลง เป็นเหตุให้ขาดแคลนอาหารอีกด้วย นอกจากนี้การทิ้งขยะลงในทะเลโดยเฉพาะจำพวกเศษอวน ถุงพลาสติก ก็เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สัตว์ทะเลบาดเจ็บหรือตายได้ ดังตัวอย่างการตายของเต่าทะเลและโลมา หลาย

กรณีพบว่าสัตว์ทะเลเหล่านี้ เข้าไปติดในเศษอวนตาย หรือกินถุงพลาสติกเข้าไปจนไม่สามารถย่อยอาหารได้ หรือถุงพลาสติกติดในลำไส้ อุดตัน และตายในที่สุด

2.4 การเกิดโรค เจ็บป่วย และภัยจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ

สัตว์ทะเลหายากกลุ่มนี้ เป็นสัตว์ที่อาศัยอยู่ในน้ำ มีความสามารถในการเคลื่อนที่ในน้ำสูง อย่างไรก็ตามในบางครั้งการเกิดปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น การเกิดพายุ แผ่นดินไหว หรือการประทุของภูเขาไฟได้นำส่งผลกระทบต่อวงจรดำรงชีวิตของโลมาและวาฬ บางครั้งก่อให้เกิดการหลงทิศทางเกยตื้นเป็นฝูงใหญ่ ดังที่เป็นข่าวให้เห็นในบางครั้ง ทั้งนี้ เต่าทะเล พะยูน โลมาและวาฬ เป็นสัตว์ที่หายใจด้วยปอดและอาศัยอยู่ในน้ำ ดังนั้น การเกิดภัยพิบัติในธรรมชาติหรือการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ดิน ฟ้า อากาศ และอุณหภูมิของน้ำ จึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพของสัตว์ในกลุ่มนี้ ดังจะเห็นได้จากการพบโลมาเกยตื้นเป็นจำนวนมาก ที่แสดงอาการเจ็บป่วย และมีโรคพยาธิ โดยโรคที่พบมาก ได้แก่ โรคปอดนิวมเอนี และพยาธิในอวัยวะที่สำคัญ เช่น พยาธิในหัวใจ และตับ เป็นต้น

2.5 การลักลอบจับ ฆ่า เพื่อการบริโภค หรือขาย

ปัจจุบันแม้จะมีการรณรงค์การอนุรักษ์สัตว์ทะเลหายากอย่างกว้างขวางแล้วก็ตาม แต่ยังมีข้อมูลการลักลอบเก็บไข่เต่าทะเล การลักลอบกินเนื้อพะยูนและโลมาอยู่เนืองๆ (ข้อมูลจากการรับแจ้งของหน่วยงานสถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลชายฝั่งทะเลและป่าชายเลน ปี 2553) นอกจากนี้ จากข้อมูลการจับกุมผู้กระทำผิดของเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2553 ที่จังหวัดชุมพร มีการจับกุมผู้กระทำผิดขนย้ายโลมามีชีวิต ซึ่งเป็นโลมาหลังโหนก 2 ตัว เพื่อส่งสถานเลี้ยงโลมาซึ่งภายหลังได้นำกลับไปปล่อยคืนสู่ถิ่นที่อ่าวตะเสะ จังหวัดตรัง และจากการให้ข้อมูลของชาวบ้านท้องถิ่นว่ามีการลักลอบจับโลมาในบางพื้นที่โดยเฉพาะแหล่งโลมาที่จังหวัดตรัง และแหล่งโลมาจังหวัดตราด จึงน่าเชื่อถือได้ว่ามีความพยายามลักลอบจับโลมาเพื่อการค้าอยู่ เนื่องจากโลมามีชีวิตสามารถขายได้ในราคาที่สูงมากเพราะแหล่งเลี้ยงโลมาบางแห่งมีความต้องการอยู่

2.6 การรบกวนจากเรือท่องเที่ยวที่หนาแน่น และไม่ระวังของผู้ประกอบการ

พื้นที่บางแห่งที่มีสัตว์ทะเลหายาก เช่น พะยูน โลมา เข้ามาอยู่อาศัยประจำที่หรือเดินทางเข้ามาหากินเป็นประจำในช่วงเวลาที่แน่นอน ประชาชนสามารถรณรงค์เพื่อการท่องเที่ยวทำรายได้เข้าสู่ชุมชนได้ดี แต่ในปัจจุบันหลายแห่งมีการท่องเที่ยวชมโลมาแต่ไม่มีการจัดระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน

บนพื้นฐานทางวิชาการ ความพยายามที่จะนำนักท่องเที่ยวเข้าใกล้ตัวโลมาให้มากที่สุดจนในบางครั้งก่อให้เกิดการรบกวนโลมา นอกจากนั้นอาจเกิดอุบัติเหตุจากการถูกใบพัดเรือจนบาดเจ็บหรือตายได้

2.7 ความรู้ความเข้าใจและการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ไม่แพร่หลายเท่าที่ควร

ประชาชนทั่วไปมีความรู้เกี่ยวกับชีววิทยา ความสำคัญ ของสัตว์ทะเลหายากค่อนข้างน้อย เนื่องจากความเข้าใจของประชาชนทั่วไป เกี่ยวกับระบบนิเวศ และความเชื่อมโยงของสิ่งมีชีวิตเหล่านี้ ไม่สามารถมองเห็นภาพได้ชัดเจน ดังนั้นในการให้ข้อมูลข่าวสารและการสร้างเครือข่ายแนวร่วมในการอนุรักษ์จึงมีความจำเป็นและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

2.8 การขาดมาตรการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งอาศัยโลมาที่เหมาะสมชัดเจน

ตามแนวชายฝั่งทะเลไทยที่พบสัตว์ทะเลหายากอาศัยอยู่ในหลายพื้นที่ บางแห่งมีสัตว์ทะเลหายากเดินทางเข้ามาหาอาหารเป็นประจำในฤดูกาลที่ค่อนข้างแน่นอน ซึ่งใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้ท้องถิ่นเป็นอย่างมาก แต่ปัจจุบันนี้ยังไม่มีบริหารจัดการในเชิงพื้นที่ที่ชัดเจน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อในระยะยาวได้

3. นโยบายและแผนในการอนุรักษ์และการจัดการสัตว์ทะเลหายาก

3.1 การบังคับใช้กฎหมายโดยการตรวจตรา ควบคุม และเฝ้าระวังการกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ทะเลหายากซึ่งได้แก่

- การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 โดยมีประกาศห้ามทำการประมงที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ทะเลหายาก ดังนี้

1. ประกาศกระทรวงเกษตรราธิการ เรื่องห้ามมิให้ทำการประมงเต่าทะเลและกระทะเลทุกชนิด รวมทั้งไข่ของสัตว์น้ำดังกล่าวแล้ว เมื่อ 14 เมษายน 2490

2. ประกาศกระทรวงเกษตร เรื่องห้ามมิให้ทำการประมงปลาพวยร เมื่อ 9 สิงหาคม 2504

3. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องกำหนดห้ามทำการประมงปลาโลมา เมื่อ 18 มิถุนายน 2533

4. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องห้ามทำการประมงปลาฉลามวาฬ เมื่อ 28 มีนาคม 2543

ภาคความผิด: มาตรา 64 บุคคลใดฝ่าฝืนประกาศของรัฐมนตรี ตามความในมาตรา 32 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาทหรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

- การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 โดยมีข้อกำหนดห้ามล่า (ม.16) ห้ามค้า (ม.20) ห้ามครอบครอง (ม.19) ห้ามนำเข้าและส่งออก (ม.23) สัตว์ทะเลหายาก ซึ่งเป็นสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองและสัตว์ในบัญชีอนุสัญญา CITES

ภาคความผิด: มาตรา 47 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 16 มาตรา 19 มาตรา 20 วรรคหนึ่ง มาตรา 23 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.2 การควบคุมด้วยระบบใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 และอนุสัญญา CITES ในกลุ่มสัตว์ทะเลหายากที่นำเข้ามาเพื่อการจัดแสดงในกิจการสวนสัตว์สาธารณะและโครงการเพาะพันธุ์ หรือโครงการวิจัยศึกษาทางวิชาการของหน่วยงานราชการ โดยผ่านการกลั่นกรองจากคณะกรรมการระดับกรม ดังนี้

- คณะกรรมการตรวจสอบสถานที่จัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะ พิจารณาในส่วนของการขออนุญาตจัดตั้งสวนสัตว์

- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการพิจารณาสถานภาพสัตว์ป่าที่เป็นสัตว์น้ำตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 พิจารณาในส่วนของการขออนุญาตนำเข้าสัตว์ทะเลหายาก

ประกาศกระทรวงเกษตรธิการ

เรื่อง ห้ามมิให้ทำการประมงเต่าทะเลและกระทะเลทุกชนิด
รวมทั้งไข่ของสัตว์น้ำดังกล่าวแล้ว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 (7) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงเกษตรธิการ ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ข้อ 1. ห้ามมิให้บุคคลใด จับ ดัก ล่อ ทำอันตราย หรือฆ่า เต่าทะเล และกระทะเล ทุกชนิดโดยเด็ดขาด
แม้เต่าหรือกระนั้นจะติดหรือถูกจับขึ้นมาด้วยเครื่องมือใดๆ ก็ตามให้ปล่อยลงทะเลไปทันที

ข้อ 2. ห้ามมิให้บุคคลใดเก็บ หรือทำอันตรายไข่เต่าและไข่กระทะเลทุกชนิด ในหาดทุกแห่ง เว้นแต่ผู้ที่ได้
รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 14 เมษายน 2490

ประกาศ ณ วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2490

(ลงนาม) จรูญ สืบแสง

(นายจรูญ สืบแสง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ

ประกาศกระทรวงเกษตร

เรื่อง ห้ามมิให้ทำการประมงปลาพวยร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 (7) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรประกาศห้ามมิให้บุคคลใด จับ ดัก ล่อ ทำอันตรายหรือฆ่าปลาพวยรหรือหมู่น้ำโดยเด็ดขาด แม้ปลาพวยรหรือหมู่น้ำจะติดหรือถูกจับขึ้นมาด้วยเครื่องมือใดๆ หรือด้วยประการใดๆ ก็ตาม ให้ปล่อยลงน้ำไปทันที ทั้งนี้ ให้ใช้ประกาศนี้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2504

(ลงนาม) สุรจิต จารุเศรณี

(พลเอก สุรจิต จารุเศรณี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดห้ามทำการประมงปลาโลมา

ด้วยในปัจจุบันปรากฏว่า ได้มีการจับปลาโลมาจากทะเลขึ้นมาเป็นจำนวนมาก หากปล่อยให้มีการจับโดยเสรีไม่มีการควบคุม เกรงจะมีผลร้ายต่อประชากรปลาโลมาได้ ซึ่งหากเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบในทางจิตใจต่อประชาชนและกลุ่มนักอนุรักษ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในต่างประเทศซึ่งกำลังมีการรณรงค์เพื่อพิทักษ์ปลาโลมากันอย่างกว้างขวาง ซึ่งจะส่งผลร้ายต่อเศรษฐกิจส่งออกการประมงของประเทศไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงเห็นสมควรกำหนดมาตรการห้ามทำการประมงปลาโลมา และกำหนดชนิด ขนาด และจำนวนสูงสุดของสัตว์น้ำที่อนุญาตให้ทำการประมง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้สัตว์น้ำดังกล่าวสูญพันธุ์และอนุรักษ์ให้คงอยู่ยั่งยืนถาวรตลอดไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 (6) และ (7) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงประกาศกำหนด ดังนี้

1. ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดทำการประมงปลาโลมา ในทะเลท้องที่จังหวัดชายทะเลทุกจังหวัดโดยเด็ดขาด เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมประมงหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีกรมประมงมอบหมาย
2. กำหนดชนิด ขนาด และจำนวนสูงสุดของสัตว์น้ำที่อนุญาตให้ทำการประมง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมประมงกำหนด
3. ให้ใช้ประกาศฉบับนี้ เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศตามความในมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2533

(ลงนาม) เจริญ คັນธวงค์

(นายเจริญ คັນธวงค์)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง ห้ามทำการประมงปลาลามวาฬ

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาเห็นว่าในปัจจุบันได้มีผู้นำเครื่องมือประมงเข้าไปจับและทำอันตรายปลาลามวาฬ (whale shark : *Rhinocodon typus*) ซึ่งเป็นสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวโดยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาดำน้ำดูปลาลามวาฬในบริเวณที่มีสัตว์น้ำชนิดนี้อยู่อีกทั้งปลาลามวาฬที่พบในน่านน้ำไทยมีจำนวนน้อย เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการทำอันตรายต่อสัตว์น้ำชนิดดังกล่าว

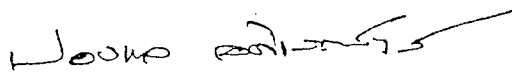
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 (7) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงประกาศกำหนดดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ห้ามมิให้บุคคลใดจับ ดัก ล่อ ทำอันตรายหรือฆ่าปลาลามวาฬ ในทะเลท้องที่จังหวัดชายทะเลทุกจังหวัดโดยเด็ดขาด

ข้อ 2 ความในประกาศนี้มีให้ใช้บังคับแก่การทำประมงเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมประมง

ข้อ 3 ประกาศฉบับนี้มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันปิดประกาศตามมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490

ประกาศ ณ วันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2543

(นายปองพล อดิเรกสาร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์